

wiosna 2022

BŁĘDOWA ZGŁOBIEŃSKA ❖ BRATKOWICE ❖ DĄBROWA ❖ MROWLA ❖ RUDNA WIELKA ❖ ŚWILCZA ❖ TRZCIANA ❖ WOLICZKA

KWARTALNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY SAMORZĄDU GMINY ŚWILCZA I GMINNEGO
CENTRUM KULTURY SPORTU I REKREACJI W ŚWILCZY Z SIEDZIBĄ W TRZCIANIE

Trzcionka

GMINA ŚWILCZA POMAGA UCHODźCOM Z UKRAINY!

nr **101**
cena 6 zł

Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych

Trzciana, 1 marca 2022 r.

Fot. Z. Lis

*Wielkanocną radość ślemy dla was dziś,
którą śpiewa każdy ptak, kwiat i liść,
którą wiosna niesie dla każdego z nas.
Z cudem Zmartwychwstania w ten niezwykle czas.*

Życzymy wam serdecznie, aby kąpiąca zielenią, kolorowa wiosna oraz pełne miłości Święta Wielkanocne przepełniły was radością. Pozwoliły na nowo uwierzyć w ludzi i lepsze jutro, spokojne święta – bez pandemii i haniebną wojny – a także dawały sił w zmaganiu się z nie zawsze łatwą i przyjazną rzeczywistością.

Niech te święta Wielkiej Nocy spłyną rzeką boskiej mocy, otuliwszy serce wasze spokojem i radością. Życzymy wam chwil refleksji i chwil radości spędzonych wspólnie przy rodzinnym stole.

Niech Chrystus zmartwychwstały przyniesie dla was wiosenne kwiaty radości, miłości, spokoju i szczęścia.

*Tak jak wierzymy, że nadejdzie wiosna.
Tak wierzymy również, że po dniach smutnych
nadchodzą dni radosne.*

Wójt Gminy Adam Dziedzic
Zastępca wójta Sławomir Styka
Przewodniczący Rady Gminy Piotr Wanat

***Drodzy
Przyjaciele
i Sympatycy
działań kulturalnych
w Gminie Świlcza***

Zdrowych, pogodnych Świąt Wielkanocnych, pełnych wiary, nadziei i miłości. Radosnego, wiosennego nastroju, serdecznych spotkań w gronie rodziny i wśród przyjaciół oraz wesołego Alleluja.

Niech Zmartwychwstały Chrystus obudzi w nas to, co uśpione, ożywi to, co jeszcze martwe i niech światło Jego słowa prowadzi nas przez życie w zdrowiu, radości i pokoju na świecie. Niech przyniesie dla was wiosenne kwiaty radości, miłości, spokoju i szczęścia.

*Żeby Wielkanoc w tym roku,
przyszła z sukcesem u boku.
Aby żyło się wam zdrowo,
prywatnie i zawodowo.
Wielu, wielu chwil radosnych,
cudownej, ciepłej i zdrowej... wiosny*

Dyr. GCKSiR Adam Majka
i współpracownicy

Szanowni Mieszkańcy i Sympatycy „Trzcionki”

*Wielkanocne szczęście ślemy dzisiaj wam,
niechaj rozpromieni twarze wszystkim nam.
niechaj w nasze serce wielkanocna pieśń,
wniesie wielką radość i nadziei treść.*

*Wielkanocne Święta niechaj w waszym domu
rozgoszczą się Zmartwychwstania blaskiem,
lecz nie po kryjomu.*

*niech się wszystkie serca miłością podzielą
pieśnią. Alleluja!, cudem i nadzieją.*

***Pięknych i Radosnych Świąt Wielkanocnych wszystkim razem
i każdemu z osobna życzy Redakcja***

Trzcionka

Rok założenia:
17.01.1997

WYDAWCA: Samorząd Gminy Świlcza i Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianiu.

ISSN 1506-1086

REDAGUJE KOLEGIUM w składzie:

Zofia Dziedzic, Władysław Kwoczyński, Zbigniew Lis, Artur Szary.

ADRES REDAKCJI: 36-071 Trzciana – Gminne Centrum Kultury w Świlczy z siedzibą w Trzcianiu, tel. 17 85 14 438, www.swilcza.com.pl, e-mail: gcksir1212@gmail.com.

NAKLAD: 500 egz. Nr ident. 690473296. Pismo zarejestrowano w Sądzie Wojewódzkim w Rzeszowie, Sygn. Akt. I Ns Rej. Pr. 18/97.

OPRAC. GRAFICZNE: Dorota Wadiak.

DRUK: Nasza Drukarnia, Justyna Adamiec, tel. 506 792 965.

Za treść poszczególnych artykułów odpowiadają autorzy. Nie przyjmujemy przedruków z książek, gazet czy Internetu. Nie zwracamy materiałów nie zamówionych i zastrzegamy sobie prawo segregacji nadsyłanych materiałów, dokonywania skrótów i poprawek. Nie płacimy wierszówki.

Do druku oddano: 24.03.2022 r.

Czytelnicy, Sympatycy i Korespondenci „Trzcionki”!

Redakcja „Trzcionki” uprzejmie prosi o nadsyłanie wspomnień, refleksji, własnych przemyśleń, artykułów problemowych do każdego kolejnego numeru na miesiąc przed upływem kolejnego kwartału, **do nr 102 – do 1 CZERWCA 2022 r.**

Po upływie tego terminu materiałów nie przyjmujemy!

Redakcja przypomina o właściwym wykorzystywaniu danych osobowych wg przepisów RODO (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2016/679 z dn. 27 kwietnia 2016 r.).

Zofia Dziedzic

WSTĘPNIAK 5

Jubileusz, jubileusz i... po jubileuszu! 5

WIADOMOŚCI SAMORZĄDOWE 6

Priorytety Wójta Gminy Świlcza na najbliższe miesiące 6
Szczegółowa demografia Gminy Świlcza 8
Gmina Świlcza – Lider Aktywności 9
EuroSymbol 2021 9
Gminny Konkurs Kaligraficzny 9
Otwarte serca Polaków – Ukrainie! 10
Program „Opieka wychnieniowa” – edycja 2022 11
Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2022” 11
Gminna Biblioteka Publiczna w Świlczy z siedzibą w Trzcianiu – zakończona kolejna inwestycja 12
Społeczna rola Bibliotek 14
Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Świlczy z siedzibą w Trzcianiu oraz jej filii za 2021 rok 16
Sołtys – naturalnym liderem wiejskich społeczności 19
Między władzą a lokalną społecznością 19
Szkoła Podstawowa w Trzcianiu pięknieje z dnia na dzień 22
Strażacy bratkowiccy podsumowali roczną działalność OSP 25

W KRĘGU WIARY I TRADYCJI 28

Z parafii Bratkowice 28
Polskie wielkopostne i wielkanocne tradycje 29
Staropolskie „zbytki wielkanocne” 31

HISTORIO! TRAWAJ W PAMIĘCI 32

Kalendarium historyczne 32
Biblioteka – nasze dobro wspólne 34
Ocalić od zapomnienia 36
27 stycznia Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu 38
Nowe życie starego spichlerza 39
Zagadkowy nagrobek na cmentarzu w Trzcianiu 40
Oddali hołd tym, którzy szukali światła w mroczne dni, przed Bogiem tylko chyląc kark... 42

O KOBIECIACH I DLA KOBIECI 43

Słaba płeć, a jednak najsilniejsza 43
Św. Walenty – dlaczego jest 45
patronem zakochanych? 45
Prezentacje – KGW Trzciana – Słotwinka ... 46
Historia lokalna w działalności KGW Trzciana – Słotwinka 48

ZE SKARBKA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO 49

Głosy serc... 49
Gdzie słyszysz śpiew... 50
Premiery teatralne „Moralność Pani Dulskiej” 52
I Ponadregionalny Konkurs Nowoczesnych Form Tanecznych 54

Koncert muzyki kameralnej w GCKSiT w Trzcianiu 56
„Muzyka jest odzwierciedleniem duszy” 57
Ferie 2022 r. z muzyką, tańcem i śpiewem dla zespołów dziecięcych w GCKSiR 59
Z życia chóru „Resonantae” z Bratkowic .. 61
Jubileuszowe pokłosie oszołomionego czytelnika 63
„Trzciana w starej fotografii” 64
Bratkowice – pełne urokliwych zakątków 66
Rozstrzygnięcie akcji Asseco Poland 67

EDUKACJA I WYCHOWANIE 67

Projekt współpracy ze Szkołą POLCA w Belfaście w Irlandii Północnej „Razem dla edukacji” 68
Akcja „Murem za polskim mundurem” 70
Przedszkole w Dąbrowie – wzorem jakości, kreatywności i bezpieczeństwa .. 72
Pandemia i jej wpływ na dzieci i młodzież ... 74
Zimowy wypoczynek w NSP w Bratkowicach 75
Podsumowanie półroczna w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Błędowej Zgłobieńskiej czas zacząć... 76
Historia Dnia Babci i Dziadka 78
Kochanej Babci i Dziadkowi – w Szkole Podstawowej w Trzcianiu 79
Relacja z ferii zimowych w Środowiskowej Świetlicy Socjoterapeutycznej w Świlczy ... 80

GŁOS MŁODYCH 82

Uczniowie ZST-W w Trzcianiu świętowali XV jubileuszową EKOGALĘ w Jasionce 82
„Cwałem” po odznaki Polskiego Związku Jeździeckiego 84
Ryzykowne czasy dla ryzykownych zachowań ludzkich 85
Prymusi Zespołu Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcianiu 86
Jak odnieść edukacyjny sukces pomimo pandemii oraz integrować rodzinę? 87
Jak znaleźć motywację do nauki podczas pandemii Covid-19 88
Buenos dias Hiszpanio! Ola Portugalio! ... 89

CHROŃMY PRZYRODĘ OJCZYSTĄ 90

Znaczenie łowiectwa w dziejach naszych przodków 90
Bociany – z Afryki do Europy 94
Wiosna wkracza do ogrodu 95

SPORT I TURYSTYKA 97

Podsumowanie sezonu sportowego w roku 2021 zawodników Klubu GUKLA Bratkowice Korzeniowski.pl 97
Zimowe Igrzyska Olimpijskie w Pekinie już za nami 98

ROZMAITOŚCI 100

Alleluja, ale przysmaki 100
Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego 101
O 8 marca 101
Ciekawostki geograficzne 101
Pisali o nas 102
Pisali do nas 102

Poprzednią, jubileuszową publikację, dedykowaliśmy tym wszystkim, którzy w 25-leciu kwartalnika podjęli się trudu wspierania naszej redakcyjnej działalności i sprawili, że przez wszystkie lata „Trzcionka” odcisnęła swój trwały ślad w historii naszej małej Ojczyzny. Dziękujemy przede wszystkim członkom i założycielom TPT i UG Gminy Świlcza. Dziś powiedzielibyśmy Komitetowi Obywatelskiemu, który dwadzieścia pięć lat temu wsparł ideę utworzenia naprawdę samorządowej, otwartej na społeczeństwo – lokalnej gazetki. Był to czas po odrodzeniu się w 1989 r. samorządu terytorialnego III RP.

Zofia Dzedzic

Jubileusz, jubileusz i... po jubileuszu!

Przypominaliśmy z wdzięcznością pomoc zarówno pierwszego wójta Gminy Świlcza śp. Mariana Wójcika i wicewójta Stanisława Pisulę później Wojciecha Wdowika i Waldemara Pi-jara, Ryszarda Chmaja, a następnie Wiesława Machowskiego, a od roku 2014 wójta Adama Dzedzica i Sławomira Stykę. Wspominaliśmy sekretarzy gminy: Jana Kunysza, Józefa Wilgę i obecnie Wojciecha Słowika, skarbniczkę UG Stanisławę Ruszel, przewodniczącego Rady Gminy Jerzego Stokłosę. To głównie dzięki ich determinacji i wierze w sens tego przedsięwzięcia udało się znaleźć prawne i organizacyjne podstawy dla istnienia w tym najtrudniejszym, bo pierwszym, etapie tworzenia samorządów terytorialnych – gazety samorządowej.

Dziękujemy radnym wszystkich minionych kadencji za życzliwe wspieranie lokalnej prasy, za wszystkie uwagi, czasem krytyczne opinie i burzliwe dyskusje o jej kształcie i zawartości, które pozwalały nam stale poprawiać jej jakość. Zawsze mogliśmy liczyć na pomoc kierujących Radą Gminy jej kolejnych przewodniczących: S. Kocoń, J. Stokłosa, J. Kornak, C. Chlebek, M. Rączy, K. Ciszewski, P. Wanat.

Za to rozumienie znaczenia otwartej na ocenę mieszkańców samorządowej gazety bardzo im dziękujemy. Nasze podziękowania kierujemy również do uczestniczących przez lata w spotkaniach kolegium redakcyjnego przedstawicieli Towarzystwa Przyjaciół Trziciany, a przede wszystkim miejscowych sołtysów i radnych, którzy spośród wszystkich radnych mi-

nionego trzydziestolecia mogą pochwalić się najdłuższym stażem współpracy z redakcją.

Nie byłoby też tej publikacji, gdyby nie życzliwość i wsparcie obecnego wójta gminy Adama Dzedzica, przewodniczącego Rady Gminy Piotra Wanata, od 2005 r., mecenat, administrowanie, całokształt działalności należy do Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji Gminy Świlcza z/s w Trzicianie, którego dyrektorem jest Adam Majka – wielki entuzjasta wszelkich działań kulturalnych.

Podczas, gdy wszyscy szykujemy się do Wielkanocy i powitania wiosny, my piszemy jeszcze o jasełkach. Przepraszamy, ale tak musi być, jesteśmy kwartalnikiem, a okres Bożego Narodzenia trwa do 2 lutego.

*Kiedy w stubarwnych szatach
przecudna nadchodzi Pani,
Jesteśmy na nowo młodzi,
po uszy w niej zakochani...
Jej imię – brzmiały WIOSNA
– coś krzykiem ptaków w nas budzi
I znów, wraz z ich powrotem,
powraca w nas wiara w ludzi,
W to, że podłość się stopi,
głupota jak brudny śnieg zginie,
Że dobro jak sad rozkwitnie,
a zło, pandemia i wojna
– jak kra odpłynie...*

Z okazji jubileuszu do naszej redakcji przysłano wiele gratulacji i życzeń. Ogromnie za nie dziękujemy. Nie jesteśmy w stanie wydrukować wszystkich, ale jeszcze raz dziękujemy!

Minął styczeń, minie luty, no i marzec wkrótce już, a w nim nasze,

trzcionkowe urodziny. Dwudzieste piąte, o czym przypominam po raz kolejny. Ćwierć wieku to okrągły jubileusz, niewątpliwy powód do dumy, zważywszy że tak mało czasopism na Podkarpaciu po transformacji ustrojowej „żyje” do dziś.

Mało wśród nas tych, którzy byli przy narodzinach, czujemy jednak duchową więź z wszystkimi, którzy dokładali swoją cegiełkę do istnienia wydawnictwa.

Obchodziliśmy jubileusze w rytmach 10-letnich. Z okazji kolejnych jubileuszy spływały do redakcji życzenia od Czytelników, od przedstawicieli władz gminnych i lokalnych. „Trzcionka” nieprzerwanie i wiernie towarzyszy życiu mieszkańców gminy i całej regionalnej społeczności.

Bardzo wam za to jesteśmy wdzięczni. Dedykujemy nasze wspomnienia nie tylko wszystkim korespondentom, aktywnym komentatorom życia społecznego, ale także pracownikom UG i GCKSiR, pracownikom graficznej i drukarzem współpracującym z nami – dawnej spółki „Duet” Rzeszów i Boguchwała pomagającym nam ogarnąć to zadanie, wszystkim przyjaciółom – kolporterom, którzy przez lata pomagali nam kolportować gazetkę we wszystkich miejscowościach gminy.

Szczególnie dziękujemy za współpracę sołtysom, bo to oni poza wszystkim, byli dla nas zawsze niewyczerpaną skarbnicą wiedzy o życiu ich miejscowości. Mamy nadzieję, że na stronach „Trzcionki” nasi wierni czytelnicy odnaleźli choćby cząstkę tych wspomnień i wzruszeń, których my

doznaliśmy, kartkując roczniki, by zebrać i przypomnieć sobie minione lata, wydarzenia, dyskusje na łamach, a przede wszystkim ludzi, z którymi współpracowaliśmy, czy uwieczniliśmy ich dzieje lub opinie.

Oddajemy w Państwa ręce nowe wydanie „Trzcionki” w kolejnym – trzecim roku pandemii, w sytuacji zagrożenia naszej części Europy wojną wywołaną przez Rosję, która zaatakowała Ukrainę chcąc zrealizować swe imperialne żądania. Takich wydarzeń mogliśmy się dawniej spodziewać jedynie w filmach. Mamy też nadzieję,

że lektura czasopisma, chociaż na chwilę, oderwie Państwa od słuchania o kolejnej liczbie nowych zakażonych lub dylematu szczepionkowego. Aż ciśnie się na usta: szczepić się czy nie szczepić – tak – szczepić, szczepić, nie być zagrożeniem dla innych!

24 lutego 2022 r. o godz. 4.45 nad ranem Rosja na czele z Putinem, głównym sprawcą agresji, z powietrza, morza i lądu zaatakowała Ukrainę, bombardując miasta i mordując żołnierzy i cywilów. Trwa wojna, której nie widziano w Europie od 1945 r. Ukraińcy stawiają zaciekle

opór, broniąc swojej Ojczyzny, ale broniąc także wolnego świata. Co będzie? Czy dyplomacja światowa zatrzyma szaleńca? Jedno jest pewne – po raz pierwszy został zagrożony światowy pokój od prawie 80 lat.

Przygotowane artykuły pokazują, że w tak trudnych, nieznanych wcześniej okolicznościach, życie toczy się dalej. Obchodzimy święta, organizowane są konkursy i maluchy radują się tańcząc. Przecież wszyscy wierzymy, że wkrótce znowu nasze życie wróci na swoje normalne dobre tory. ■

Podsumowanie 2021 r. to trudne zadanie? Co zmieniło się wobec pierwotnych założeń – pytamy wójta Gminy Świlcza Adama Dziedzica u progu nowego roku samorządowego.

Adam Dziedzic

Priorytety Wójta Gminy Świlcza na najbliższe miesiące

Dwukrotnie obdarzyliście mnie Państwo dużym zaufaniem i dlatego z waszego wyboru mogę pełnić funkcję Wójta Gminy Świlcza przez dwie kadencje w latach od 2014 do chwili obecnej. Dziękuję tym wszystkim, którzy dwukrotnie w wyborach samorządowych dostrzegli mój wkład pracy w rozwój Gminy i oddali na mnie swój głos.

Dzięki dobrej współpracy z radnymi Rady Gminy Świlcza poszczególnych kadencji zrobiliśmy bardzo wiele na rzecz rozwoju Gminy i podniesienia poziomu życia jej mieszkańców. Wydaliśmy „Informator Samorządowy 2021”, stanowiący podsumowanie działalności Wójta Gminy Świlcza, w którym zostały ujęte realizacje poszczególnych polityk, programów i strategii, uchwał Rady Gminy i budżetu gminy, w tym propozycji mieszkańców gminy ujętych w uchwałach poszczególnych sołectw, tj. fundusz sołecki. Celem przygotowania „Informatora” jest uzyskanie wglądu mieszkańców w sytuację gospodarczą, ekonomiczną i społeczną gminy.

Zebrałe w nim zostały szczegółowe dane dotyczące funkcjonowania gminy w roku 2021. Stanowi to kom-

pendium wiedzy o działalności gminy za rok ubiegły i podstawę do obiektywnej oceny działalności Gminy Świlcza. Przypomnę, że każdy chętny mieszkaniec Gminy mógł zaopatrzyć się w świąteczny zestaw aktualnych wydawnictw Gminy („Trzcionka” nr 100 – gratulacje dla szanownej Redakcji, „Trzcionka” – numer specjalny i „Informator Samorządowy” 2021). Informator Samorządowy publikowany od 7 lat pod red. dyr. Doroty Madej, zawierający szczegółowe dane o całokształcie działalności Wójta, Rady Gminy i Urzędu Gminy udostępniany jest mieszkańcom nieodpłatnie w urzędzie gminy, punktach sprzedaży „Trzcionki” jak również za pośrednictwem sołtysów, za co składam serdeczne podziękowania.

2021 rok był rokiem trudnym, w którym ze względu na pandemię, wszystko było inaczej niż w poprzednich latach. Nikt z nas nie był w stanie przewidzieć, jak epidemia będzie się rozwijała, jakie obostrzenia zostaną wprowadzone i jaki wpływ będą miały na życie naszych mieszkańców. Częste przerwy w nauce, zamknięte: przedszkola, szkoły, biblioteki, domy

kultury oraz ośrodki sportowe spowodowały wiele trudności natury organizacyjnej i niejednokrotnie niekorzystne odbicie się na zdrowiu i psychice naszych mieszkańców. Jako jeden z nielicznych samorządów dysponowaliśmy ogromną ilością sprzętu komputerowego oraz odpowiednią bazą techniczną. Nauczanie zdalne odbywało się bez większych trudności i komplikacji dla dzieci i nauczycieli oraz samych rodziców.

Analizując nasze dane demograficzne, stwierdzam jednak, że wirus odcisnął swoje piętno również w naszej gminie. W minionym roku urodziło się 136 dzieci, mniej o 23 w porównaniu do roku ubiegłego, a zmarło 174 osoby (więcej o 10 osób w stosunku do 2020 r.). Przybyło – co jest optymistyczne – 89 nowych mieszkańców.

Był to również bardzo trudny czas dla wielu zakładów pracy, które niejednokrotnie ogłosiły swoją upadłość lub zawiesiły działalność.

Pomimo panującej pandemii inwestycje w gminie zaplanowane na 2021 rok zostały zrealizowane z należytą starannością, a bieżące utrzymanie obiektów komunalnych i gminnej infra-

struktury wykonywane było na poziomie lat ubiegłych. W tak trudnym okresie na realizację inwestycji wydatkowano kwotę ponad 12 mln zł, co stanowiło ponad 12% wydatków budżetu gminy. Podpisano dokumenty związane z planami inwestycyjnymi ważnymi dla przyszłości mieszkańców naszej gminy. Mam tu na myśli m.in. podpisanie porozumienia o nieodpłatnym przekazaniu terenów gminy pod budowę Klinicznego Szpitala Akademickiego Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz aktów notarialnych z firmami inwestującymi w utworzonej Strefie Aktywności Gospodarczej.

Nasza gmina z roku na rok pięknieje i jest to zasługa wszystkich tych, którzy w tych zmianach czynnie uczestniczą.

Jak zaznaczyłem we wstępie z pełnym i świadomym przekonaniem o prawdziwości tych stwierdzeń. „Pracując w teraźniejszości – budujemy naszą przyszłość” – to motto naszych działań. Chciałbym kontynuować program zrównoważonego rozwoju gminy. Przed nami spore wyzwania.

– Modyfikacja oraz prace nad Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, dalsza rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej i tranzyt ścieków komunalnych do Rzeszowa.

– Zakończenie budowy ciągów pieszych wzdłuż dróg powiatowych, budowę łącznika drogowego w Rudnej Wielkiej w Strefie Dworzysko (zadanie realizowane wspólnie z Powiatem Rzeszowskim i Gminą Świlcza).

– Kontynuacja budowy chodników przy drogach gminnych, modernizacja stacji uzdatniania wody w Bratkowicach i Świlczy.

– Budowa żłobka w Świlczy czy wiaty targowej na targowisku w Bratkowicach.

To tylko niektóre z planowanych inwestycji na najbliższe lata. Inwestycji, które w znakomity sposób wpływają na poprawę życia mieszkańców i które były przez nich oczekiwane.

Te zadania samorząd chce realizować przy wsparciu środków z funduszy europejskich na lata 2021-2027. Mamy nadzieję, że większość z nich znajdzie swoje finansowanie w nowej perspektywie i liczę, że część z nich będzie realizowane wspólnymi siłami samorządów. Bez takiego wsparcia nie

będziemy w stanie zrealizować tych przedsięwzięć, bowiem budżet gminy nie udźwignie wydatków. Ale to oczywiście nie wszystko. Z całym zaangażowaniem będziemy wspierać planowaną inwestycję – budowy szpitala uniwersyteckiego, w dalszym ciągu będziemy doposażać bazę dydaktyczną szkół dając dobry start naszej młodzieży, otaczać będziemy opieką naszych seniorów w różnych formach pomocy i udogodnień. Jednak inwestycje te muszą być dobrze zaplanowane i mieć zapewnione finansowanie, które pozwoli na ich sprawną realizację. Mówiąc wprost – na te inwestycje trzeba czasu i środków.

Założenia i plany, które przyjąłem, ulegają pewnym modyfikacjom co do metody ich realizacji, bowiem zawsze warto słuchać innych i zmieniać je na skutek dyskusji i mądrych podpowiedzi. Nie można się zamykać we własnych intelektualnych czterech ścianach w przekonaniu, co do zasadności swoich racji. To byłaby bardzo błędna metoda sprawowania władzy.

Zmiany wprowadzane odgórnie przez rząd czy parlament niezależnie od samorządów gmin niejednokrotnie utrudniają czy komplikują realizację zaplanowanych inwestycji, czego przykładem jest wprowadzony plan odbudowy polskiej gospodarki Polski Ład. Powoduje on wiele zawirowań i niepewności dotyczących wpływów czy udziałów z tytułu podatków i danin przekazywanych gminom przez budżet państwa.

Szokiem dla samorządów jest drastyczna podwyżka cen nośników energii elektrycznej i gazu dla instytucji publicznych (domów ludowych, domów strażaka, obiektów sportowych, zakładów komunalnych, domów kultury czy bibliotek) oraz placówek oświatowych (szkół, przedszkoli, żłobków). Podwyżki tych nośników sięgające ponad 300% w stosunku do roku ubiegłego zachwiały gospodarką finansową gminy, przeznaczając ogromne środki na bieżące utrzymanie ww. obiektów kosztem realizacji planowanych inwestycji. Sytuacja ta niezależna od gminy może w znaczący sposób osłabić dynamikę rozwoju naszej gminy. Należy zauważyć, że wzrost tych nośników przełoży się na podwyżki cen usług, wzrostu cen wywozu i zagospodarowania odpadów komunalnych, cen dostawy

wody i odbioru ścieków dla mieszkańców gminy.

Niestety przyjęta polityka rządu doprowadziła, do sytuacji, że problemy finansowe poważnie odczują samorządy, jak również wszyscy mieszkańcy.

Moja postawa i filozofia to „słuchać ludzi, rozwijać i uwspółcześniać Gminę”

Nie oznacza to jednak, że mamy przytaknąć wszystkim pomysłom, ale takim, które mają cechy racjonalności i co więcej, które jesteśmy w stanie finansowo udźwignąć. Nasze najważniejsze na bieżący rok działania to:

– Rozpoczęcie procesu inwestycyjnego – „Budowa rurociągu tłoczniowego kanalizacji sanitarnej do m. Rzeszowa wraz z rozbudową ujęcia wody w Przybyszówce”,

– „Budowa zadaszanej wiaty na placu targowym w Bratkowicach”,

– Rozpoczęcie prac projektowych i przygotowanie inwestycji pn.: „Rewitalizacja budynku dawnej plebanii na potrzeby Żłobka w Świlczy”.

Współpraca z radnymi?

Myślę, że największy problem – to kwestia ludzkiej przyzwoitości i rzeczywistej troski o dobro naszych mieszkańców i przyszłych pokoleń.

Żeby pełnić funkcje publiczne trzeba, zarówno w wymiarze intelektualnym jak i moralnym, dojrzeć do takiej roli. Niestety, to co jest największą bolączką polskiej polityki, to fakt, że wiele z osób nie spełnia tych kryteriów, czego bolesne konsekwencje ponosimy wszyscy. I podobnie jest w gminach. Do pełnienia funkcji w samorządzie potrzebne są wiarygodność, wiedza, zaangażowanie, ciężka praca i to coś, co potrafi zjednywać wokół siebie ludzi chętnych do współpracy.

Cieszę się jednak, że dociera to do coraz większej liczby osób. Osiągnąć bowiem konsensus jest rzeczą trudną ale nie niemożliwą.

Efekty wspólnej pracy widać w naszych miejscowościach na każdym kroku i to najbardziej cieszy. Mam świadomość, że czasem mogłoby to być zrobione lepiej, może inaczej, ale życie pisze czasem różne scenariusze, do których my również musimy się

jakoś dostosować. Oczywiście mam świadomość, że jesteśmy „na cenzurowanym” i pod szczególnym okiem opinii społecznej i to jest dobre, jednak to co mogę zauważyć szczególnie ostatnio w okresie pandemii to przekazywanie na forach internetowych różnych „niesprawdzonych rewelacji”. Dlatego zapraszam wszystkich chętnych do zasięgnięcia wiedzy u źródła, do zaangażowania się w życie samorządu nie tylko z pozycji klawiatury. Tak będzie po prostu łatwiej i prościej.

Na szczęście wciąż jest jeszcze dużo ludzi dobrej woli, kreatywnych i działających dla dobra wspólnego, w nich musimy pokładać nadzieję.

Lubię wyzwania, one mnie mobilizują do ciężkiej pracy, a w naszej gminie, jak zresztą w każdej, pracy jest bardzo dużo. Nie żałuję swojej decyzji i dzisiaj podjąłbym taką samą, choć nie była to decyzja łatwa. Dogodna lokalizacja gminy, pełna dostępność infrastruktury technicznej, warunki przyrodnicze, potencjał i kreatywność mieszkańców pozytywnie wpłyną na realizację naszych planów inwestycyjnych i innych.

Wierzę, że uda mi się osiągnąć to, co zaplanowałem wspólnie z mieszkańcami co w konsekwencji przyczyni się do lepszego rozwoju samorządu i całej społeczności, zyczmy sobie

dalszego dynamicznego funkcjonowania, jeszcze bardziej skutecznego sięgania po fundusze wspólnotowe, a rządzącym sprawiedliwego ich podziału!

PS.

Dziękujemy p. Wójtowi za znalezienie czasu i rzeczową rozmowę o bieżących sprawach istotnych dla gminy. Rozwój gminy obecnie nabral wręcz zawrotnego tempa. To zasługa wizji, odwagi, tytanicznej pracy i zdolności przywódczych Wójta.

Redakcja

Szczegółowa demografia Gminy Świlcza

(stan na dzień 31.12.2021 r.)

Lp.	Miejscowość	Ogółem liczba ludności	W tym		Ogółem urodzenia	W tym		Ogółem zgony	W tym	
			K	M		Dz.	Ch.		K	M
1	Błędowa Zgłobieńska	580	295	285	7	5	2	10	6	4
2	Bratkowice	4414	2172	2242	41	16	25	41	26	15
3	Dąbrowa	1155	602	553	11	5	6	13	5	8
4	Mrowla	1481	756	725	7	4	3	12	4	8
5	Rudna Wielka	1672	864	808	14	7	7	14	8	6
6	Świlcza	3482	1748	1734	25	11	14	43	18	25
7	Trzciana	2614	1344	1270	24	11	13	33	17	16
8	Woliczka	581	308	273	7	3	4	8	4	4
RAZEM		15979	8089	7890	136	62	74	174	88	86

Paweł Rzepka, USC i Referat Spraw Społeczno-Obywatelskich

Władysław Bełza

Ziemia rodzinna

Całym mem sercem, duszą niewinną,
Kocham te świętą ziemię rodzinną,
Na której moja kołyska stała,
I której dawna karmi się chwała.
Kocham te barwne kwiaty na łące,
Kocham te łany kłosem szumiące,
Które mię żywią, które mię stroją,
I które zdobią Ojczyznę moją.
Kocham te góry, lasy i gaje,
Potężne rzeki, ciche ruczaje;
Bo w tych potokach, w wodzie u źródła,
Ty się przeglądasz Ojczyzno moja,
Krwią użyźniona, we łzach skąpiana,
Tak dla nas droga i tak kochana!

(pisownia oryginalna)

W identycznym zestawieniu w porównaniu danych z roku 2020 można zauważyć, że nastąpił wzrost ogólnej liczby mieszkańców o 89 osób, urodziło się mniej o 23 dzieci, a zwiększyły się zgony o 10 osób (w tym więcej mężczyzn).

Dodamy ponadto, że jak wszystkim wiadomo, w ub.r. odbył się w Polsce Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań (odbywają się one raz na 10 lat). GUS w styczniu br. podał do wiadomości następujące dane: w Polsce mieszka 38,1798 mln osób, kobiet 48,5%, mężczyzn 51,5%. W stosunku do badań sprzed 10 lat – o 330 tys. mniej. Co piąta osoba ma powyżej 60 lat.

Liczba mieszkań: 15,2 mln, w tym budynków 6,8 mln, więcej o 800 tys. niż 10 lat temu czyli w 2011 r. Demograficzne problemy Polski – to starzejące się, społeczeństwo i spadek dzietności.

(inf. wł.)

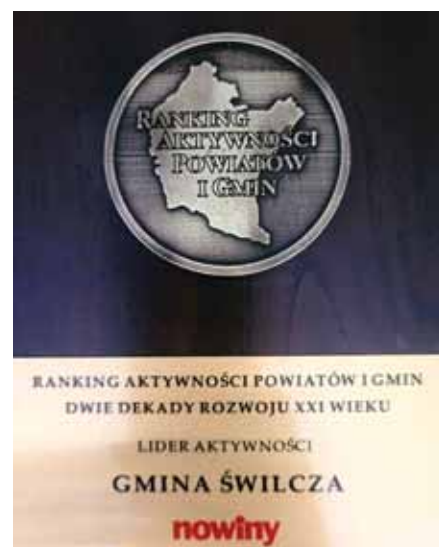
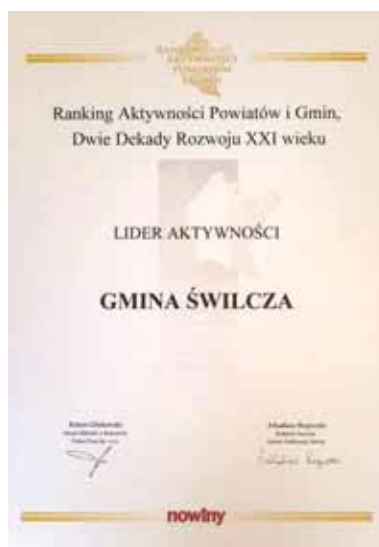
AKTUALNOŚCI I OGŁOSZENIA

Gmina Świlcza – Lider Aktywności

Miło nam poinformować, że Gmina Świlcza otrzymała tytuł Lidera Aktywności w Rankingu Aktywności Powiatów i Gmin, Dwie Dekady Rozwoju XXI wieku organizowanym przez Polskę Press Sp. z o.o.

Gratulacje!!!

(inf. wł.)

EuroSymbol 2021

Gmina Świlcza otrzymała tytuł „EuroSymbol Polskiej Samorządności 2021”. Nagrodę odebrał osobiście Adam Dziedzic – wójt Gminy Świlcza wraz z Piotrem Wanatem – przewodniczącym Rady Gminy, podczas uroczystej gali w Katowicach w dniu 18 listopada ub.r.

EuroSymbol to nagroda przyznawana tym, którzy według organizatorów – zmieniają świat na lepsze. Laureaci programu to organizacje cechujące się innowacyjnością, rozumiejące rolę prestiżu w zapewnieniu silnej pozycji na rynku, przekształcają-

ce swoje środowisko za pomocą inteligentnych mechanizmów opartych na wiedzy i kompetencji.

– Bardzo się cieszę, że nasza Gmina znalazła się po raz kolejny wśród najlepszych! Bardzo dziękuję wszystkim, którzy swoją pracą i działaniem pomogli osiągnąć kolejny sukces! Dziękuję radnym Gminy Świlcza, pracownikom Urzędu i Jednostkom Samorządu Terytorialnego, organizacjom pozarządowym i wszystkim mieszkańcom Gminy Świlcza! – powiedział Adam Dziedzic.

(inf. wł.)

Gminny Konkurs Kaligraficzny

Szkoła Podstawowa im. Konstytucji 3 Maja w Dąbrowie zaprasza do udziału w konkursie organizowanym pod honorowym patronatem Wójta Gminy Świlcza oraz Szkoły Podstawowej w Dąbrowie.

Jako że rok 2022 został ustanowiony Rokiem Romantyzmu Polskiego ze względu na przypadające dwusetne urodziny tej epoki, jest to dobry moment na przypomnienie „duchowego depozytu, jaki pozostawili nam romantyczni bohaterowie, artyści i myśliciele”. Stąd właśnie zrodził się pomysł, aby zapoznać uczniów z treścią „Ballad i romansów” Adama Mic-

kiewicza, które po raz pierwszy ukazały się 200 lat temu w Wilnie.

Chcemy, aby uczniowie nie tylko zaznajomili się z tekstami, ale zapoznali się również ze sztuką kształtnego, starannego i estetycznego pisania.

Konkurs adresowany jest do uczniów wszystkich szkół podstawowych z terenu gminy Świlcza. Zachęcamy do zapoznania się z prezentacją zawierającą tajniki kaligrafii.

Link: <https://view.genial.ly/61e6e694b76c08001246c5c0/presentation-h>

(inf. wł.)

Paweł Rzepka

Otwarte serca Polaków – Ukrainie!

W związku z trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie na terenie województwa podkarpackiego znalazło się wielu obywateli tego kraju, którzy szukają schronienia przed skutkami wojny. Część uchodźców dotarła do Gminy Świlcza. Większość z nich zostawiła w swoim kraju dorobek całego życia, a uciekając zabrała ze sobą tylko to, co była w stanie udźwignąć.

W pomoc dla potrzebujących obywateli ukraińskich zaangażował się Wójt Gminy Świlcza, który wspólnie z różnymi organizacjami, Polskim Stronnictwem Ludowym, gminnymi jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych zorganizował zbiórkę niezbędnych artykułów.

W dniach od 28 lutego do 11 marca w wyznaczonych punktach na te-

renie gminy gromadzone były środki higieniczne i czystości, żywność, śpiwory i materace, koce, ubrania i inne, których uchodźcy w tej chwili potrzebują najbardziej. Wybrane towary już do nich trafiły są do dyspozycji. Kolejne w najbliższym czasie zostaną dostarczone do miejsc, gdzie są najbardziej niezbędne.

Mieszkańcy Gminy Świlcza!

Wyrażam ogromną wdzięczność oraz składam podziękowania i wyrazy szacunku wszystkim tym, którzy zaangażowali się w akcję pomocową na rzecz obywateli Ukrainy, którzy uciekając przed skutkami wojny szukają schronienia na terenie naszego kraju. W czasie prowadzonej od 28 lutego zbiórki darów spotkałem się z wielką życzliwością i pomocą wielu z Was. Dziękuję za bezinteresowną pomoc, wielkie serce i życzliwość. Jestem dumny, że nasi mieszkańcy tak licznie podejmują szereg inicjatyw, aby wesprzeć

w każdy możliwy sposób osoby przybywające z pogrążonego wojną kraju.

Dotychczasowa pomoc rzeczowa okazała się ogromna. W punktach zbiórek zlokalizowanych na terenie wszystkich miejscowości z terenu Gminy Świlcza udało się zgromadzić bardzo duże ilości żywności, artykułów higienicznych, koców, materaców, śpiworów i innych niezbędnych towarów. Część z nich już dotarła do wybranych punktów i jest do dyspozycji potrzebujących. Kolejne produkty w najbliższym czasie zostaną dostarczone do miejsc, w których pomoc jest najbardziej potrzebna.

Wiem, że wielu mieszkańców naszej gminy otworzyło już swoje domy, dając uchodźcom schronienie i żywność. To piękny i szlachetny gest, za który również serdecznie dziękuję. Pragnę przekazać podziękowania tym wszystkim, którzy czynnie wspierają najbardziej potrzebujących, członkom gminnych Ochotniczych Straży Pożarnych oraz wszystkim organizacjom, w tym działaczom Polskiego Stronnictwa Ludowego za czynne wsparcie i gotowość do niesienia pomocy.

Wójt Gminy Świlcza
– Adam Dziezic

Joanna Kubas

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022

Wzorem lat ubiegłych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świlczy po raz kolejny rozpoczyna, realizację Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022, finansowanego z Funduszu Solidarnościowego. Całkowita wartość inwestycji wynosi: 96 000 zł.

Osobista, stała opieka nad dzieckiem, którego niepełnosprawność związana jest z szerokim spektrum problemów zdrowotnych prowadzących do znacznego ograniczenia samodzielności, bardzo często oznacza konieczność wsparcia w prawie każdym elemencie codziennego życia. Członko-

wie rodziny często muszą podporządkować swój dzienny rozkład zajęć pod opiekę i pomoc niepełnosprawnemu dziecku, dlatego też głównym celem programu „Opieka wytchnieniowa – edycja 2022” jest wsparciem członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a tym samym czasowe odciążenie członków rodziny lub opiekunów osób niepełnosprawnych od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki tj. zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.

Program „Opieka wytchnieniowa – edycja 2022” kierowany jest do człon-

ków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Program „Opieka wytchnieniowa – edycja 2022” ma na celu poprawę jakości życia oraz umożliwienie regeneracji sił dla członków rodzin lub opiekunów niepełnosprawnych dzieci z terenu naszej Gminy, którzy codziennie sprawują bezpośrednią opiekę nad swoimi dziećmi.

Realizacja Programu w Gminie Świlcza obejmie 10 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. ■

Małgorzata Magda

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2022”

Od 2022 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świlczy rozpoczyna, po raz kolejny, realizację Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2022”, finansowanego z Funduszu Solidarnościowego. Całkowita wartość Programu wynosi 378 750, 00 zł.

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” ma na celu zapewnienie dostępności do usługi asystenta tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych.

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- a) poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia;
- b) zapewnienia osobom niepełnosprawnym wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb;

- c) umożliwienia zaangażowania osób niepełnosprawnych w wydarzenia społeczne, kulturalne, rozrywkowe lub sportowe itp.;
- d) dofinansowania jednostek samorządu terytorialnego dotyczącego realizacji zadań mających na celu wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych.

Program adresowany jest do pełnoletnich osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego (I lub II grupa inwalidzka lub orzeczona całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym lub samodzielnej egzystencji), które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Usługi asystenta w szczególności mogą polegać na pomocy w:

- 1) wykonywaniu czynności dnia codziennego dla uczestnika Programu;
- 2) wyjściu, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem Programu w wybrane przez uczestnika miejsca;
- 3) załatwianiu spraw urzędowych;
- 4) korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy);
- 5) zaprowadzaniu dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do placówki oświatowej lub przyprawdaniu ich z niej.

Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2022” ma na celu pozytywny wpływ na funkcjonowanie osób niepełnosprawnych z naszej gminy, poprawę jakości ich życia i uczynienie go bardziej niezależnym.

Realizacja Programu w Gminie Świlcza obejmie 25 osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. ■

Osoby zainteresowane zapraszamy do kontaktu osobistego lub telefonicznego z pracownikiem socjalnym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świlczy, tel. 17 867 01 20, 17 867 01 22.

W ostatnich dwóch latach sporo się działo w Bibliotekach Publicznych naszej Gminy a to za sprawą dużych inwestycji Organizatora czyli Gminy Świlcza. Dzięki wsparciu Samorządu, środkom finansowym przekazanym przez Gminę oraz przeprowadzonym inwestycjom możemy się cieszyć nowymi, pięknymi pomieszczeniami bibliotecznymi.

Dorota Madej

Gminna Biblioteka Publiczna w Świlczy z siedzibą w Trzcianie – zakończona kolejna inwestycja

Inwestycyjne wyliczanki

– We wrześniu 2020 roku Biblioteka Publiczna w Dąbrowie otrzymała nowy lokal biblioteczny. Więcej informacji na ten temat mogliśmy przeczytać na stronie internetowej www.swilcza.com.pl jak i w zimowym numerze „Trzcionki” z 2020 r.

– W styczniu 2021 roku do nowego pomieszczenia w Szkole Podstawowej w Rudnej Wielkiej przeniosła się filia biblioteczna w Rudnej Wielkiej. Do nowej biblioteki zostało zakupione nowoczesne wyposażenie (regały biblioteczne, biurka komputerowe, krzesła gamingowe, stoły, siedziska, kanapa itp.) oraz nowoczesny sprzęt komputerowy. Biblioteka służy mieszkańcom Rudnej Wielkiej i współpracuje ze Szkołą Podstawową w Rudnej Wielkiej.

– 10 grudnia 2021 roku nastąpiło uroczyste otwarcie Gminnej Biblioteki Publicznej w Trzcianie, która otrzymała piękny lokal w budynku byłego spichlerza na terenie Zespołu Pałacowo-Parkowego w Trzcianie. W tymże budynku mieści się również Gminny Klub Seniora. Dzięki nowym pomieszczeniom biblioteka ma szansę na jeszcze dynamiczniejszy rozwój.

– 29 stycznia bieżącego roku, nastąpiło uroczyste otwarcie Biblioteki Publicznej w Bratkowicach w nowej siedzibie. Uroczystość odbyła się w niewielkim gronie ze względu na panującą pandemię Covid-19 i w tym okresie dużą liczbę odnotowanych zachorowań.

Ponowne uruchomienie biblioteki było dla społeczności bibliotekarskiej ważnym wydarzeniem. Biblioteka nie działała w pełnym zakresie od września 2020 roku, kiedy to po kontroli Powiatowego Inspektora Nadzo-

ru Budowlanego i decyzji tego organu zakazano działalności biblioteki ówczesnym miejscu, czyli lokalu w Publicznym Przedszkolu w Bratkowicach. W ówczesnym czasie po decyzji Nadzoru Budowlanego Gmina wszczęła postępowanie o zlokalizowanie biblioteki w innym budynku na terenie Bratkowic.

W tzw. międzyczasie zakupiono wrzutnię do zwrotu książek a pracownik otrzymał telefon komórkowy do kontaktu z czytelnikami, aby ułatwić im zamawianie książek. Po ponad roku, w którym przygotowywano dokumenty, wszelkie pozwolenia, ogłoszono przetargi i prowadzono prace budowlane mogliśmy przenieść księgozbiór biblioteki do nowych pomieszczeń w Domu Ludowym.

W uroczystym otwarciu Biblioteki w Bratkowicach w dniu 29 stycznia 2022 r. wzięli udział przedstawi-

ciele lokalnych władz na czele z wójtem Gminy Świlcza, Adamem Dziędzicem, zastępcą wójta Sławomirem Styką oraz radnymi wsi Bratkowice Barbarą Budą, Natalią Skubą-Więclaw oraz Andrzejem Kozdębą, sekretarzem Gminy Wojciechem Słowikiem. Swą obecnością zaszczylił proboszcz parafii Bratkowice ks. Józef Książek, dyrektor SP nr 1 Joanna Różańska oraz Przedszkola i Żłobka Krystyna Kubas, Przedstawiciele Zarządu Towarzystwa Miłośników Ziemi Bratkowickiej w osobach prezes Katarzyny Wdowik oraz Andrzeja Bednarza, który wykonywał zdjęcia w tym pięknym dla nas dniu. W uroczystości wzięła również udział przewodnicząca KGW Maria Nowożeńska, Ewa Chmaj – pracownik GCKSiR, obecni byli również pracownicy Gminnej Biblioteki Publicznej w Świlczy z siedzibą w Trzcianie.

Uroczyste otwarcie Biblioteki w Bratkowicach. Przecięcie wstęgi.

Kilka minut po 15.00 nastąpiło uroczyste przecięcie wstęgi, którego dokonali: wójt Gminy Świlcza Adam Dziedzic, wiceprzewodnicząca Rady Gminy Barbara Buda oraz dyrektor Biblioteki Dorota Madej.

Z kolei nastąpiła ceremonia poświęcenia obiektu, której dokonał ks. Józef Książek – proboszcz parafii w Bratkowicach.

Po poświęceniu pomieszczeń bibliotecznych przemówienie wygłosiła dyrektor GBP Dorota Madej, w której zawarła rys historyczny biblioteki oraz podziękowała wszystkim zaangażowanym w tworzenie nowej placówki.

W następstwie przemówienia dyrektor głos zabrał wójt Gminy Świlcza, Adam Dziedzic.

Okolicznościowe przemówienie wójta Gminy Świlczy Adama Dziedzica.

Poświęcenie pomieszczeń bibliotecznych, od lewej: ks. Józef Książek, A. Dziedzic, B. Buda.

Biblioteka to skarbnica lekarstw duszy – mawiano w starożytności...

Korzystając z okazji jeszcze raz składamy serdeczne podziękowania za nowe pomieszczenia biblioteczne i mamy nadzieję, że w obecnym miejscu biblioteka będzie służyła obecnym mieszkańcom Bratkowic jak i kolejnym pokoleniom. Biblioteka to przecież nie tylko wypożyczalnia, ale przede wszystkim miejsce spotkań. Nowe pomieszczenia ukazują nowe możliwości i jeszcze większy zapał do

pracy i poszerzenie swojej oferty oraz działalności.

To nie koniec inwestycji w bibliotekach

W bieżącym roku, najprawdopodobniej w okresie wakacji, nastąpi przeniesienie Biblioteki Publicznej w Świlczy do nowego pomieszczenia w Szkole Podstawowej. W tym momencie trwają prace przygotowawcze do przeniesienia księgozbioru i umeblowania nowego pomieszczenia bibliotecznego.

Jednocześnie Gmina Świlcza przygotowuje dokumentację i pomieszczenie pod nową Filię Biblioteczną w Woliczce. Jej otwarcie najpewniej nastąpi w przyszłym roku.

Dziękuję wójtowi Gminy Świlcza Adamowi Dziedzicowi, Samorządowi Gminy, Radzie Gminy i wszystkim osobom, którym zależy na jak najlepszym funkcjonowaniu Bibliotek i wspieraniu jej rozwoju i działań.

„Książki i możliwość czytania – to jeden z największych cudów ludzkiej cywilizacji”

(M. Dąbrowska)

Do zobaczenia w placówkach bibliotecznych. Zapraszam.

Joanna Guściora

Wiosna

Pięknie jest wiosną na całym świecie. Wiosna pozdrawia nas barwnym kwieciami, Zielenią traw i ptaków śpiewem, Radosnym słońcem świecącym na niebie. Przynosi ona ze sobą wiele. Świąt ważnych dla kraju oraz w kościele. Łopocą zatem flagi biało-czerwone, Biją w kościele dzwony złocone. Radość i pokój panuje wkoło. Bawią się ludzie, jest im wesoło.

Biblioteka wiejska ma do spełnienia wobec czytelników wiele zadań społecznych, należą do nich także przypominanie o ich tożsamości i kulturalnym dorobku środowiska, ukazywanie im wartości oraz tradycji lokalnych, budowanie więzi międzyludzkich i zachęcanie ich do rozwoju intelektualnego.

Dorota Jędral

Społeczna rola Bibliotek

Biblioteka – naszym wspólnym dobrem

10 grudnia 2021 roku dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Trzcianie Dorota Madej w asyście wójta Gminy Świlcza Adama Dziedzica wraz z księdzem parafii Trzciana Januszem Winiarskim dokonali uroczystego otwarcia nowych pomieszczeń Gminnej Biblioteki Publicznej w Trzcianie. Dyrektor GBP Dorota Madej przywitała zebranych gości oraz przedstawicieli władz samorządowych. W swoim wystąpieniu wyraziła wdzięczność władzom gminnym za podjęcie działań, dzięki którym udało się wybudować nowoczesną bibliotekę. Oddana do użytku inwestycja to miejsce, którego brakowało w Trzcianie.

Powstała biblioteka to nowoczesny, reprezentacyjny, wyposażony w niezbędną infrastrukturę obiekt, który

będzie służył nie tylko lokalnym mieszkańcom. Głównym działaniem biblioteki będzie wypożyczanie książek, a także zakup nowych tytułów zgodnych z potrzebami czytelników. Ponadto w bibliotece prowadzone

będą wieczory poezji, wieczory literackie, spotkania i zabawy z książką, spotkania poetyckie, spotkania z pisarzami, konkursy, zajęcia plastyczne. Takie zadania stanowiąc będą nową ofertę dla czytelników i zachęcą do odwiedzania biblioteki. Dzięki temu, mieszkańcy będą mieli łatwiejszy dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury.

Uroczyste otwarcie nowych pomieszczeń Biblioteki w Trzcianie.

Biblioteka – na nas czeka

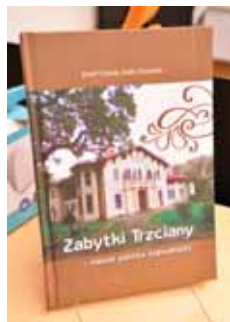
Symbolicznego przecięcia wstęgi dokonali wójt Gminy Świlcza Adam Dziedzic, dyrektor Dorota Madej, sołtys wsi Trzciana Kazimierz Łagowski i przedstawiciel młodego pokolenia czytelników Jakub Pi-

Wystąpienie Doroty Madej – dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Trzcianie.

skadło. Następnie budynek został poświęcony przez księdza proboszcza parafii Trzciana księdza dra Janusza Winiarskiego Powiedział On po dokonaniu katolickiego obrzędu: „Niech ta ze wszech miar pożyteczna instytucja służy nam i następnym pokoleniom – ku chwale Bożej”...

Po zakończeniu oficjalnej części spotkania miała miejsce prezentacja biblioteki i promocja książki „Zabytki Trzciany – nasza polska tożsamość”, autorzy: Józef Ciosek, Zofia Dziedzic.

„Wydawnictwo niniejsze jest kontynuacją sentymentalnych podróży po Podkarpaciu, czyli naszej małej Ojczyźnie – gminie Świlcza. Opracowanie ma charakter okolicznościowy, z okazji uroczystości związanej z przekazaniem do użytkowania dawnego, dworskiego spichlerza folwarcznego, przystosowanego w wyniku remontu na potrzeby Domu Seniora i Gminnej Biblioteki. Książka ta, to nie tylko dokument, to także relacja o tamtych czasach – przedstawiono w niej dzieje rodu właścicieli ziemskich, rodu Christianich. Obowiązkiem każdej wsi i jej społeczności jest zatroszczyć się o to, co pozostało po dawnych właścicielach ziemskich: dwory, parki, kaplice cmentarne, uratować przed dewastacją, zachować, odnowić, zmodernizować – niech służą dalej, następnym pokoleniom” – ze wstępu autorów.

Obecnie Gminna Biblioteka Publiczna w Trzcianie oferuje dostęp do wydawnictw regionalnych, które należy wzbogacać, katalogu elektronicznego, do ksero, drukarki i Internetu oraz do komputerów. Również organizowane są wystawy w bibliotece i organizujemy regularne zajęcia, warsztaty. Jeżeli zaistnieje potrzeba zaoferujemy dobrą kawę w towarzystwie miłego i profesjonalnego personelu naszej Biblioteki. Odbývają się warsztaty komputerowe dla seniorów, spotkania z ciekawymi ludźmi z naszego małego środowiska. Zachęcamy do licznych odwiedzania naszej nowo powstałej placówki.

Okolicznościowy tort smakował wszystkim uczestnikom uroczystości.

■ Nowe pomieszczenia biblioteczne.

Gminna Biblioteka Publiczna w Świlczy z siedzibą w Trzcionce jest samorządową instytucją kultury, wpisaną do rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez Organizatora – Gminę Świlcza.

Dorota Madej

Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Świlczy z siedzibą w Trzcionce oraz jej filii za 2021 rok

Wypełniając działalność statutową oraz podejmując działania niestandardowe Gminna Biblioteka służy mieszkańcom Gminy, upowszechniając i promując czytelnictwo, prowadząc działalność informacyjną oraz kulturalno-edukacyjną. Obejmuje swą działalnością obszar Gminy Świlcza. Sieć biblioteczną tworzy Gminna Biblioteka Publiczna w Trzcionce oraz Filie Biblioteczne w Bratkowicach, Dąbrowie, Mrowli, Rudnej Wielkiej oraz Świlczy.

Zgodnie ze statutem nasze Biblioteki wykonują zadania:

- 1) gromadzą, opracowują i przechowują materiały biblioteczne,
- 2) realizują zakupy nowości wydawniczych z uwzględnieniem poszczególnych grup czytelniczych,
- 3) udostępniają zbiory biblioteczne,
- 4) zapewniają darmowy dostęp do Internetu,
- 5) współpracują z Instytucjami Kulturalnymi, Oświatowymi w całej Gminie.
- 6) organizują bądź współorganizują imprezy kulturalne, popularyzują książkę i czytelnictwo na terenie Gminy,

- 7) wspierają system edukacji, poprzez rozwijanie zainteresowań czytelniczych wśród dzieci i młodzieży oraz organizację zajęć dodatkowych w szkołach na terenie Gminy,
- 8) dbają o stan lokali i estetyczny wygląd pomieszczeń bibliotecznych.

Biblioteki posiadają nowoczesny system biblioteczny MAK+ który oferuje użytkownikom biblioteki:

- 1) dostęp do konta bibliotecznego za pośrednictwem Internetu,
- 2) sprawdzanie informacji o swoich wypożyczeniach we wszystkich bibliotekach korzystających z systemu MAK+ z poziomu jednej strony internetowej,
- 3) przeszukiwanie zawartości katalogów wszystkich bibliotek jednocześnie,
- 4) zamawianie/rezerwowanie/prolongowanie książek w konkretnej bibliotece,
- 5) elektroniczną obsługę wypożyczeń,
- 6) przeszukiwanie zasobów bibliotek korzystających z systemu MAK+.

Zakup książek oraz stan czytelnictwa

Księgozbiór jest podstawowym czynnikiem warunkującym pracę w bibliotece. Posiadamy zbiory o charakterze uniwersalnym obejmującym beletrystykę polską i obcą, literaturę popularnonaukową przeznaczoną dla czytelników z różnych grup wiekowych, literaturę dla dzieci i młodzieży oraz lektury szkolne. Księgozbiór biblioteki jest dostępny dla wszystkich. Gromadzenie zbiorów odbywa się poprzez zakup nowości książkowych, a także jako dar od innych czytelników.

Gromadziliśmy i gromadzimy najlepsze i najwartościowsze pozycje książkowe, które są dostępne na rynku wydawniczym. Przy wyborze określonych tytułów bierzemy także pod uwagę sugestie czytelników, którzy chcieliby, aby w księgozbiórze znalazły się książki, które ich najbardziej interesują.

Podstawowym źródłem wpływu jest dotacja Organizatora, a od tej dotacji uzależniona jest dotacja Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Tabela 1

Liczba zakupionych książek w 2021 r. ogółem	Z budżetu Gminy	Z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0
2129	1666	463

Tabela 2

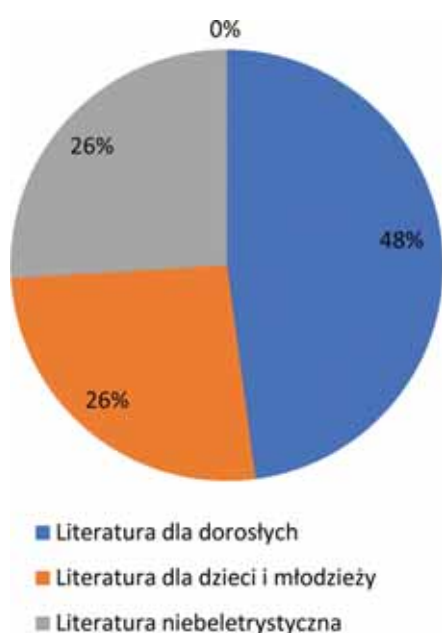
Wartość zakupionych książek w 2021 r.	Z budżetu Gminy	Z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0
40 581,42	31 081,42	9 500,00

wego. W 2021 roku biblioteki otrzymały również dary książkowe od czytelników w ilości 560 woluminów (tabela 1 i 2).

Struktura księgozbioru w 2021 r.

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Trzcianie i jej filiach bibliotecznych zgromadzonych jest 70 832 woluminy, w tym 33 915 literatury dla dorosłych, 18 532 literatury dla dzieci i młodzieży oraz 18 385 literatury popularnonaukowej.

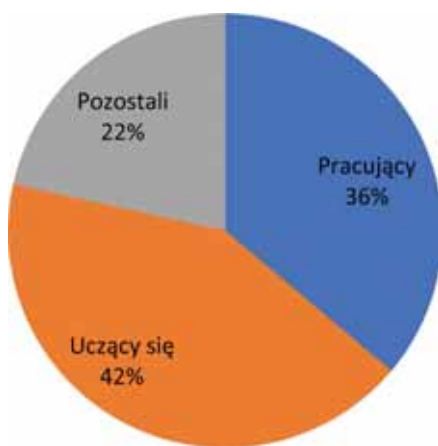
Informacja o zbiorach

W 2021 roku Biblioteki udostępniły swoje zbiory w dwóch formach: prezencyjnie (na miejscu) oraz wypożyczenia na zewnątrz. Odbywa się ono w warunkach wolnego dostępu do półek. Pozwala to na wstępne zapoznanie się z zawartością książki, wyzwała samodzielność czytelnika (tabela 3).

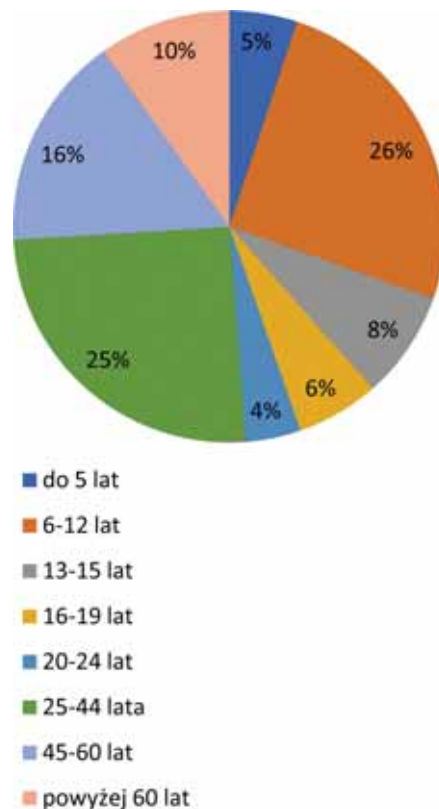
Użytkownicy bibliotek

W 2021 roku wszystkie biblioteki odwiedzone 23 146 razy. Liczbę zarejestrowanych użytkowników przedstawia tabela 4.

Użytkownicy według zajęcia

Użytkownicy według wieku

Programy i projekty

1. NARODOWY PROGRAM ROZWOJU CZYTELNICICTWA 2.0 – z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, operatorem jest Biblioteka Narodowa – zakup książek – w 2021 r. biblioteka otrzymała kwotę 9500 zł.

Tabela 3

Lp.	Biblioteki	Wypożyczenia dla dorosłych	Wypożyczenia dla dzieci i młodzieży	Literatura niebeletrystyczna	Razem wypożyczenia	Udostępnienia Internetu
1	GBP w Trzcianie	9652	5291	645	15 588	171
2	Bratkowice (działala w ograniczonym zakresie)	2830	782	137	1 365	0
3	Dąbrowa	4941	3343	652	8 936	803
4	Mrowla	5319	2132	76	7 527	308
5	Rudna Wielka	9326	1644	144	11 114	187
6	Świlcza	8191	3129	693	12 013	116

Tabela 4

Lp.	Miejscowość/ Biblioteki Publiczne	Mieszkańcy	Użytkownicy do 5 lat	6-12 lat	13-15 lat	16-19 lat	20-24 lat	25-44 lat	45-60 lat	Powyżej 60 lat	Razem
1	Bratkowice (działala w ograniczonym zakresie)	4414	3	23	5	10	3	43	36	12	135
2	Dąbrowa	1155	19	85	28	23	15	82	54	29	335
3	Mrowla	1481	9	40	19	9	7	57	36	32	209
4	Rudna Wielka	1672	23	124	27	12	6	59	43	19	313
5	Świlcza	3482	10	80	23	12	13	111	64	47	360
6	Trzciana	2614	43	182	68	64	43	180	106	69	755

2. Uczestnictwo wraz z INSYTUTEM KSIĄŻKI w akcji czytelniczej przeznaczonych dla dzieci pt. MAŁA KSIĄŻKA WIELKI CZŁOWIEK – akcja trwała przez cały rok

3. ACADEMICA – Centralna Wypożyczalnia Międzybiblioteczna Publikacji Naukowych. W GBP w Trzcanie uruchomiono terminal systemu CWPn, na którym czytelnicy mogą na miejscu korzystać z publikacji cyfrowych. System ACADEMICA oferuje: pełnotekstowe przeszukiwanie setki tysięcy współczesnych publikacji naukowych, artykułów, monografii podręczników i skryptów – szczególnie przydatne dla uczniów i studentów.

Działalność kulturalno-edukacyjna

Praca bibliotekarzy to nie tylko wypożyczanie książek. To również szeroko pojęta popularyzacja książki i czytelnictwa. W 2021 roku w związku z sytuacją epidemiologiczną działalność kulturalno-oświatowo-edukacyjna bibliotek była mocno ograniczona. Nie odbyło się większość zaplanowanych działań, ale to co udało nam się zorganizować przedstawiam poniżej: Cykliczne spotkania z bajką w przedszkolach na terenie Gminy (spotkania raz w miesiącu w każdym Przedszkolu). Spotkania z książką – głośne czytanie w bibliotekach dla najmłodszych. Wycieczki i zwiedzania bibliotek. Spotkanie autorskie z Beatą Ostrowicką. Spotkanie z postacią bajkową Smokiem Novusiem. Obchody Międzynarodowego Dnia Pluszowego Misia. Spotkania z ciekawymi ludź-

mi, m.in. z Policją, Strażą Gminną, itp. Warsztaty florystyczne we współpracy z Gminą. Gazetki i wystawki okolicznościowe. 32-godzinny kurs komputerowy dla dzieci w ramach projektu Cyfrowe GOKI. Szkolenie Komputerowe dla bibliotekarzy 32 godziny (Teams, Photoshop). Tydzień bibliotek połączony z obchodami Dnia Bibliotekarza.

Konkursy czytelnicze i plastyczne

Praca indywidualna z czytelnikiem (np. pomoc w wyszukiwaniu informacji ze słowników, encyklopedii, wyszukiwaniu informacji w Internecie, w zakładaniu skrzynek mailowych) itp. Dyskusje na temat nowo zakupionej literatury. Współpraca z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Mrowli i wspólna organizacja warsztatów okolicznościowych. Współpraca z trzciańskim Stowarzyszeniem Kulturalnym „JESTEM” i realizacja dwóch projektów: ekologicznego, w ramach którego odbyły się warsztaty – obraz z mchu i Kokodemmy oraz projektu Zafascynowani Przyrodą. Warsztaty z Foamiranu z instruktorką – Liną Shvets – storczyk. Uroczyste otwarcie Gminnej Biblioteki Publicznej w Trzcanie. W 2021 r. we wszystkich działaniach GBP wzięło udział 5092 osoby.

Zajęcia dodatkowe realizowane przez Instruktorów Gminnej Biblioteki Publicznej w Świlczy z siedzibą w Trzcanie odbywały się zgodnie z planami. W 2021 roku opieką było objętych 420 dzieci. Poniżej przedstawiam kilka wybranych imprez/spotkań przeprowadzonych podczas zajęć dodatkowych w 2021 roku: Udział w akcji na rzecz osób ze spektrum autyzmu

w ramach #challengeniebieskiemoty-le2021. Była to inicjatywa, której celem było poszerzenie świadomości na temat autyzmu. Udział w niej to także przekazanie iskiej przyjaźni osobom z autyzmem i ich rodzinom. Udział w akcji zorganizowanej przez PSONI Koło w Jarosławiu #challengedziengodności. Celem tej akcji było zwrócenie uwagi na prawa Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną do równego uczestnictwa we wszystkich sferach życia społecznego i propagowanie wiedzy o Dniu Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną. Warsztaty wyplatania tradycyjnych palm wielkanocnych. Warsztaty plastyczne pt. „Stwórzmy słodziaka dla super chłopaka”, podczas których uczestniczki zajęć wykonały przesympatyczne upominki dla swoich kolegów. Zajęcia zorganizowane dla dzieci z okazji Dnia Niepodległości pt. „Barwy Niepodległej”. Celem tych zajęć było kształtowanie postaw patriotycznych u dzieci także poprzez zabawę. Dzieci wykonały z papieru i ziaren Godło Polski oraz papierowe serca w barwach narodowych. „Starsi młodszym” – pod takim hasłem uczczony został Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania. Do czytania pierwszoklasistom zostały zaproszone dzieci z kl. IV-V. Dzieci mogły same wybrać tematykę opowiadań i bajek które chciały usłyszeć. Samodzielne decydowanie spowodowało tak duże zainteresowanie, że ta akcja została rozciągnięta na cały tydzień. Liczne zajęcia i zawody sportowe dla uczestników zajęć dodatkowych, Warsztaty walentynkowe połączone z konkursem na najpiękniejszą kartkę walentynkową. Liczne zajęcia plastyczne między innymi: tulipany z piórek na Dzień Kobiet, Króliki wielkanocne z jajek, żabki i lwy z płytek CD.

Podziękowania

Gminna Biblioteka Publiczna w Świlczy z siedzibą w Trzcanie składa serdeczne podziękowania za współpracę oraz chęć działania na rzecz promowania czytelnictwa: Samorządowi, wszystkim Instytucjom współpracującym, przyjaciółom i miłośnikom biblioteki oraz darczyńcom książek, a także wiernym czytelnikom.

A kim właściwie jest sołtys? Kim jest zatem ta persona, wybrana z wiejskiego grona, zaufaniem zaszczycona, do działania wyznaczona. (...) Ma coś w sobie z Salomona, czasem także z Posejdona, pewne cnoty Ozyrysa pasują też do sołtysa.

Zbigniew Lis

Dzień Sołtysa – 11 marca

Sołtys – naturalnym liderem wiejskich społeczności

Pojawienie się pod koniec XII wieku na ziemiach polskich funkcji sołtysa i jej przetrwanie do dzisiaj sprawia, że jest to jeden z najstarszych urzędów na polskiej wsi. I chociaż na przestrzeni wieków rola sołtysa, jego znaczenie i stan posiadania ulegały zmianom, to jednak pewne atrybuty tego urzędu pozostały. Niezmiennie jego najważniejszym zadaniem jest pośrednictwo pomiędzy przedstawicielami władzy a lokalną społecznością.

Od początku lat 90. ub.w. sołtys jest organem wykonawczym w sołectwie, obecnie wybieranym raz na 5 lat spośród mieszkańców danego sołectwa – uprawnionych do głosowania. Działalność Sołtysa wspierana jest przez Radę Sołecką, która pełni funkcje doradczą i opiniodawczą.

Obecnie w całej Polsce mamy ponad 40 tys. sołtysów, w Gminie Świlcza jest ich 8. Dzisiejszą wieś trudno sobie wyobrazić bez Sołtysa. Mówi się, że Sołtys to człowiek orkiestra, a nawet menadżer potrafiący przekuć pomysły w rzeczywistość. Dziś sołec-

ka działalności dotyka wszystkich obszarów życia – od spraw społecznych i zdrowia, przez infrastrukturę, aż po wydarzenia kulturalne i sportowe. Nie będzie stwierdzeniem na wyrost, że funkcja sołtysa to w zasadzie misja. Na sołtysów wybiera się ludzi cieszących się autorytetem, często tak zwanych społeczników, którzy czują się związani ze swoimi miejscowościami, potrafiących wysłuchać swoich mieszkańców a jednocześnie odpornych na krytykę, bo przecież nie wszyscy są zadowoleni z ich pracy.

„Sołtys tyle może, ile mu wieś pomoże”

We współczesnej wsi bycie Sołtysem to duże wyróżnienie, ale i duże oczekiwania oraz odpowiedzialność. Nie jest to bynajmniej łatwa praca. W trudnych warunkach wykonywana, wśród sprzecznych interesów, podejrzeń, a czasem wygórowanych wymagań i żądań. Choć na przestrzeni stu-

leci jego rola ulegała różnym przemianom, to wart podkreślenia jest fakt, że Sołtysi zawsze byli blisko swoich mieszkańców. Ta swoista synergia nie jest przypadkowa, wśród Sołtysów modne jest stwierdzenie, że „Sołtys tyle może, ile mu wieś pomoże”. Trudno nie zgodzić się z tą sentencją. Bez wsparcia i zaangażowania mieszkańców, „Sołtysowe pomysły” pozostaną jedynie marzeniami.

Sołtys to bardzo ważna osoba na wsi. Od jego pozycji, autorytetu i prestiżu w dużej mierze zależy codzienne funkcjonowanie społeczności wiejskiej. To praca wymagająca dużego zaangażowania i odpowiedzialności. Sołtys pełni rolę łącznika pomiędzy mieszkańcami, a organami gminy, reprezentuje interesy mieszkańców i stara się, by ich potrzeby były w pełni zaspokojone. Jest liderem lokalnej społeczności. Buduje wspólnotę wokół inicjatyw i projektów, które mają służyć rozwojowi ich „małej Ojczyzny”.

ROZMOWA Z SOŁTYSEM TRZCIANY – KAZIMIERZEM ŁAGOWSKIM

Między władzą a lokalną społecznością

W sołectwie Gminy Świlcza – Trzciana (informacja ta jest konieczna, bo na Podkarpaciu jest ich kilka i często następują pomyłki) od 24 lat funkcję tę pełni Kazimierz Łagowski. Wspólnie z członkami Rady Sołeckiej w składzie: Zygmunt Czachor, Jan Czech, Michał Draus, Sławomir Kozubal, Maciołek Andrzej, Jerzy Szwed, Zbigniew Lis – stanowią samorząd wiejski.

Kazimierz Łagowski

– sołtys wsi Trzciana i Trzciana – Słotwinka. Ogółem 2614 mieszkańców (stan na 30 XII 2021 r.). Trzciana – trzecia wieś pod tym względem w gminie. Podobno nowi mieszkańcy nawet nie wiedzą, że mają takiego sołtysa – dziś jest dobra okazja by go poznać.

– Jak długo pełni Pan funkcję sołtysa Trzciany?

– 24 rok „szmat czasu”. Na początek zaznaczę, że jestem dumny z pracy na rzecz swojej rodzinnej wsi, gdzie tkwią moje korzenie od dziada – pradziada. Zaletą mojego sołectwa jest piękne, dogodne i urozmaicone geograficznie oraz przyrodniczo – położenie, bogata i ciekawa historia oraz wspaniali, mądrzy i pracowici mieszkańcy. Trzciana jest sołectwem obejmującym nie tylko wieś, ale i Słotwinę – dawniej przysiółek oraz wszystkie nasze piękne nowe osiedla wokół „centrum”. Cieszy mnie że jest nas coraz więcej. Liczba mieszkańców przekroczyła 2 tys. Funkcję sołtysa pełnię po nagłej śmierci w dniu 10 IV 1999 r. dotychczasowego sołtysa Tadeusza Czecha. Jest to moja kolejna kadencja. Sołtysem zostałem jako młody chłopak – dziś jestem także „młodym” dziadkiem.

– Proszę powiedzieć krótko o sobie i swojej rodzinie?

– W Trzcianie mieszkam od zawsze. Z wykształcenia jestem rolnikiem, skończyłem Liceum Rolnicze w Błazowej. Jestem szczęśliwie żonaty – żona Anna, ekonomistka, pracownik rzeszowskich urzędów wojewódzkich, dwoje dorosłych dzieci i... jestem już dziadkiem, mężem babci, mam zięcia i wnusię. Wspólnie z żoną, która czasem pomaga mi w pracy na roli w moim 8 ha liczącym gospodarstwie, żyjemy spokojnie i szczęśliwie.

Moje hobby to praca społeczna i konie. Mam ich dwa dla celów rekreacyjnych. Kocham je i pielęgnuję, czasem użyczam ich – na przejażdżki konne po okolicy wszystkim chętnym i żądnych wrażeń. Razem z koniem uczestniczymy też w „gminnej grupie rekonstrukcyjnej” i uroczystościach środowiskowych i gminnych. Fakt pracy – sołtysa w miejscu zamieszkania ułatwia mi kontakt z mieszkańcami. Wszyscy mnie znają, a ja też znam – prawie wszystkich mieszkańców.

– Jakie sołtys ma zadania i obowiązki?

– Przede wszystkim współpraca z Radą Sołecką i kierowanie jej pracami, reprezentowanie sołectwa na zewnątrz, opiniowanie wniosków mieszkańców sołectwa do organów gminy, uczestniczenie w naradach sołtysów oraz udział w sesjach rady gminy – zwoływanie zebrań wiejskich w miarę potrzeb czy mieszkańców – informowanie wójta o wynikach zebrań i ustaleniach, prowadzenie dokumentacji z działalności sołectwa. Dodatkowo sołtys prowadzi inkaso podatku rolnego, lub innego – wg ustaleń administracji gminy.

– Jakie ma Pan korzyści z bycia sołtysem?

– Bycie sołtysem wiąże się z satysfakcją pracy na rzecz mieszkańców i ich potrzeb, każda nawet drobna sprawa załatwiona pozytywnie wiąże się z poczuciem, iż jestem potrzebny. Spraw mam dużo, ale to mój wybór osobisty, bo jestem członkiem: od 35 lat OSP, Grupy Obrzędowej Zespołu Regionalnego im. J. i M. Dziedziców, pracuję sezonowo w administracji szkolnej, jestem pasjonatem przyrody i działam zespołowo w ochotniczym „stowarzyszeniu” przyrodniczym. Jest nas wielu, mamy świadomość wartości naturalnego środowiska i jego ochrony – to jest nasza pasja.

– Czy uważa Sołtys swoją wieś za atrakcyjną?

– Bliskość Rzeszowa w sposób naturalny spowodowała rozwój naszej gminy i wsi. Szansą na dalszy rozwój i polepszanie standardu życia jej mieszkańców mogłyby okazać się usługi w obrębie: lecznictwa, małego handlu, punktów usługowych, infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej. Mam tu na uwadze jedną trudną rzecz. Zespół dworsko-parkowy w Trzcianie, zabytek wpisany w rejestr. Dwór i park niszczą, najwyższy czas przywrócić im dawną świetność, jako m.in. dowód szacunku wsi do dorobku i historii minionych pokoleń.

Sołectwo Trzciana jest naszą chlubą. Posiada sieci instalacji i przewodów wodociągowych, kanalizacyjnych, elektrycznych, gazowych, telefonicznych, drogowych, oświato-

wych, kulturalnych i in. To w naszej wsi działa żłobek, przedszkole, szkoła podstawowa, szkoła średnia zawodowa – zespół szkół rolniczych, szkoła muzyczna, Izba Regionalna „mini-muzeum”, gminny ośrodek kultury, ostatnio posterunek policji, nowa bogata w księgozbiór biblioteka, dużo wydawnictw regionalnych, Klub Seniora, pole golfowe, ścieżki rowerowe i przyrodnicze, stawy rekreacyjne, winnica itp. – podobnie jak i inne sołectwa. Mamy również parafię rzymskokatolicką, kościół parafialny, zabytkowe kapliczki przydrożne i pomniki. To w Trzcianie powstała przed ponad 20 laty lokalna, obecnie gminna samorządowa prasa. Transport mieszkańców obsługiwany jest przez linie kolejowe, autobusowe PKS i podmiejskie i dobrze nam się żyje.

Problemy starzenia się społeczeństwa, brak rąk do pracy – zdarzają się. Migracja ludności z miasta na wieś i odwrotnie, w naszym przypadku – Trzciany – wg mnie – jest zjawiskiem marginalnym. Nie są nim natomiast problemy nieużytków, ich zagospodarowywania lub utrzymywania w należytym porządku. I tu winię spadkobierców, czasem nabywców. Podkarpacka wieś się zmienia strukturalnie. Ambitni, pracowici rolnicy posiadają duże – jak na nasze warunki i tradycje – gospodarstwa. Są i 2-3 ha, 8-10 ha, ale i 100, a nawet 300 (mamy gospodarstwo 300 ha na Słotwinie).

– Jak układa się Panu współpraca z Urzędem Gminy w Świlczy? Czy poprzez bycie wszędzie łatwiej jest załatwiać sprawy dla Trzciany?

– Bycie sołtysem pod tym względem nie daje mi profitów. Myślę realnie. W kontaktach z gminą sołtys ma takie same prawa jak każdy obywatel. Jeżeli załatwiam w gminie jakieś sprawy – związane są, przeważnie, z dalszym rozwojem sołectwa, a co za tym idzie również gminy. Współpracę z urzędem gminy uważam za poprawną i efektywną, choć bywają problemy trudne. W czasie moich kadencji współpracowałem zgodnie z wszystkimi trzema wójtami wybranymi demokratycznie w wyborach samorządowych po transformacji ustrojowej w 1989 r.,

tj. Marianem Wójcikiem, Wojciechem Wdowikiem i Adamem Dziedzicem. Stwierdzam obiektywnie, że nasze władze samorządowe – odmieniły oblicze naszej wsi i całej gminy. Zaślug, sukcesów oraz trudności byłoby jeszcze wiele, ale nie o tym dziś mowa. Współpracuję na bieżąco z UG, tzn. wójtem A. Dziedzicem i Radą Gminy z przew. P. Wanatem i wszystkimi radnymi.

– Jakie marzenia ma Sołtys Trzcianka na przyszłość?

– Moje życzenia na przyszłość. Przede wszystkim teraz – dzień po aneksji Ukrainy przez putinowską Rosję, pokój na świecie i w mojej ojczyźnie. Dobre zdrowie dla nas – rodziny i każdego. A dalej – jak dotychczas: dróg bez dziur, chodniki z latarniami, dobra sygnalizacja uliczna, szczęśliwi i zadowoleni z życia mieszkańcy całego sołectwa i gminy. Tego życzę sobie i wszystkim mieszkańcom.

– Dziękuję bardzo za udzielenie wywiadu i życzę wytrwałości w dalszych planach i zamierzeniach.

Rozmawiała Zofia Dziedzic

Krzysztof Kamil Baczyński

Pieśń o szczęściu

Dziś rano cały świat kupiłem
Gwiazdy i słońce, morze, las
I serca, łądy i rzek żyły
Ciebie i siebie, przestrzeń, czas
Dziś rano cały świat kupiłem
Za jedno serce, cały świat
Nad gwiazdy szczęściem się wybiłem,
Nad czas i morskie głębie lat...
Gorące morza sercem płyną –
Pozłocie nieprzebytych sław,
Gdzieś rzeki nocy mnie wyminą
W głębokich morzach złotych traw
Chcę czerwień zerwać z kwiatów polnych,
Czerwienią nocy spalić krew,
Jak piersi nieba chcę być wolny,
W chmury się wbić w koronach drzew

Morzem w nocy
Noc się ciszą kołysze, zmęczona wzruszeniem,
woda pachnie księżycem wśród dygów błyszczących,
nieskończone, bez ciała, śródfaliste drzenie
i cień nocy sinawy po wodzie się pnący.
Szczęście palce rozdzwania drzące miękkim pulsem,
myśli czernią zakrzepłe na błyskach dygocą,
serce tętnem uderza w wielkiej piersi nieba.

W głąb rozczerzni i szczęścia płyniesz ze mną nocą.

Agnieszka Małozieć

Szkoła Podstawowa w Trzcianie pięknieje z dnia na dzień

Szkoła to nasz drugi dom

Nikogo nie trzeba przekonywać, jak ważny dla rozwoju dziecka jest okres uczęszczania do szkoły podstawowej. To tutaj, podczas procesu dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczego, dzieci i młodzież zdobywają wiadomości i umiejętności, kształtują cechy osobowości, rozwijają indywidualne zainteresowania, przygotowują się do dalszych etapów edukacji i dorosłego życia.

Otoczenie, w którym przebywają uczniowie, nauczyciele i pracownicy szkoły ma istotny wpływ na jakość pracy i chęć uczenia się. Pomieszczenia szkolne powinny być czyste, jasne, kolorowe i nowoczesne. Wszyscy, którzy w budynku naszej podstawówki pojawiają się regularnie, na bieżąco

śledzą zmiany, jakie zachodzą zarówno w jej wyglądzie jak i wyposażeniu, a proces przemiany jest bardzo dynamiczny.

Lepsze warunki pracy i nauki

Już w 2019 roku dzięki przychylności władz gminy, a w szczególności wójta Adama Dziedzica uzgodniono, że szkoła w Trzcianie doczeka się kapitalnego remontu. To trudne zadanie powierzono Dyrekcji szkoły. Infrastruktura oświaty jest jednym z kluczowych czynników wpływających na bezpieczeństwo i jakość nauczania. Z wielkim rozmachem rozpoczęto remonty. Głównym ich celem była poprawa estetyki pomieszczeń, lepsza funkcjonalność placówki oraz stworzenie komfortowych warunków do nauki dla uczniów oraz pracy dla

nauczycieli. Sytuację spowodowaną pandemią Covid-19 i nieobecnością uczniów, uczących się zdalnie, doskonale wykorzystaliśmy dla przeprowadzenia większości prac.

Jest nowocześnie, przestronnie i z rozmachem

Remonty ruszyły pełną parą, rozpoczęto je od usunięcia starych warstw farb, gipsowania, szpachlowania i malowania ścian. Kolejno wymieniono drzwi wewnętrzne do klas, ułożono kolorowe wykładziny termozgrzewalne. Leciwe meblościanki zastąpiły nowe, kolorowe, funkcjonalne meble. Tradycyjne tablice kredowe zostały zastąpione nowoczesnymi tablicami suchościeralnymi, a w oknach pojawiły się rolety.

Pokój nauczycielski.

Sekretariat.

Sala 208.

Sala fizyczno-chemiczna.

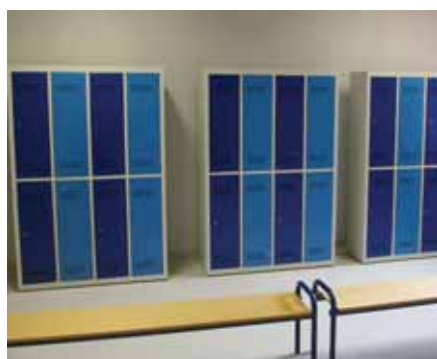
Stołówka szkolna.

Salka korekcyjna.

Szafki szatniowe kl. I-III oraz IV-VIII.

Wystawa prac uczniów.

Pierwszymi oddanymi do użytku pomieszczeniami była profesjonalnie wyposażona sala chemiczno-fizyczna zawierająca m.in. ekran interaktywny, dygestorium, stół demonstracyjny, który wraz ze stołami uczniowskimi z przyłączem instalacji wodnej i elektrycznej tworzą wspólny moduł. Sprzęt umożliwia obserwację doświadczeń i eksperymentów prowadzonych pod czujnym okiem nauczyciela i stanowi wyjątkowe pole do popisu dla uczniów w odkrywaniu pasjonującego świata chemii i fizyki. Pracownia posiada doskonale wyposażoną bazę dydaktyczną z licznymi zestawami do grupowych, jak i indywidualnych zajęć laboratoryjnych, gdzie uczniowie mają okazję połączyć teorię z jej praktycznym zastosowaniem. Jednym słowem profesjonalna pracownia na miarę XXI wieku.

Pracownie geograficzno-przyrodnicza i historyczna powitały uczniów nowoczesnymi pomocami dydaktycznymi, monitorem interaktywnym oraz pięknymi malowidłami ściennymi wykonanymi przez Zbigniewa Lisa. Zmiany dostrzegamy na co dzień. Sale są wyposażone w sprzęt multimedialny, na bieżąco wzbogacana jest baza dydaktyczna, która zdecydowanie ułatwia naukę i pracę.

W kolejnej fazie remontów nauczyciele doczekali się przestronnego pokoju nauczycielskiego z pełnym wyposażeniem i umeblowaniem. Odnowiono także pomieszczenia administracji i obsługi, w tym gabinet wicedyrektora i sekretariat. Następnym zadaniem realizowanym w szkole to udział w wieloletnim rządowym programie „Posiłek w szkole i w domu”. W ramach ww. projektu remontu doczekała się szkolna stołówka, która została przemalowana na kolory słońca i zieleni. Kuchnia wzbogaciła się w nowoczesny sprzęt gastronomiczny tj. piec konwekcyjny, zmywarkę, kuchenkę gazową, obieraczkę do ziemniaków, wyparzarę oraz brytfanki, patelnię, taborety. W salki korekcyjnej odmalowano ściany, do siłowni zakupiono nowoczesną bieżnię oraz odnowiono urządzenia do ćwiczeń.

Ostatnim etapem remontów w budynku nowej szkoły było malowanie korytarzy. Zniszczone lamperie i liczne ubytki w ścianach przeszły już do historii, a szkoła już od wejścia głównego wita uczniów odcieniami spokojnej szarości i pięknego błękitu. Uczniowie z dużym entuzjazmem przyjęli zakup kolorowych szafek szatniowych, które zastąpiły stare, ci-

sne, metalowe boksy, a szatnia najmłodszych została przeniesiona z ciemnych pomieszczeń piwnicznych do odnowionej sali na parterze starej szkoły. Nie zapomnieliśmy także o dostosowaniu zerówki do potrzeb przedszkolaków. W wydzielonej części sali pojawiła się pięknie wyposażona łazienka.

Kolejne etapy zmian przed nami

Szkolna wieść niesie, że to nie koniec zmian na lepsze, planowane są kolejne działania poprawiające wygląd i funkcjonowanie trzciańskiej podstawówki. Szkoła będzie nam pięknieć z dnia na dzień, bo plany dyrekcji, samorządu oraz gospodarskie oko wójta Adama Dziedzica sprawi, że będziemy dumni z nowej szkoły. Mamy nadzieję, że placówka oświatowa w nowej odsłonie będzie nadal służyć i kształcić z radością młode pokolenie przez kolejne dziesięciolecie. Nie sposób podziękować naszym nauczycielom, uczniom oraz ich rodzicom za cierpliwość i wyrozumiałość. Wszyscy dzielnie znosili remontowe utrudnienia, ale było warto.

„Nowa szkoła” w uczniowskiej twórczości

Z „wesołej twórczości małych poetów” pod hasłem „Nowa szkoła” uczniowie opisali swoje wrażenia z przeprowadzonych remontów w różnych formach: literackiej i plastycznej najciekawsze, z elementem pasji, humoru prezentujemy poniżej.

Nasza szkoła odmłodziła,
kiedy nowy kolor ścian dostała
nowe krzesła, nowe ławki
nawet postawili nowe szafki.
A w jadalni wszystko nówka
i smakuje nam kartkówka
Korytarze w niebieskim kolorze
przypominają nam letnie morze.
Czujemy się tu doskonale
i do domu nie chcemy wracać wcale...

Alicja kl. II

Chodzę do szkoły już trzeci rok
i z każdym dniem przeżywam szok,
gdyż szkoła w Trzcianie co dzień pięknieje..
Chętnie więc do niej chodzę, gdy dnieje,
kiedy rano szkolne otwieram drzwi
to mam wrażenie, że mi się śni.

Blade kolory odeszły w cień,
niebieski i szary królują weń,
w słonecznej jadalni chętnie jem.
gdyż są nowe stoliki, a rolety dają cień.
Wszyscy się w szkole dobrze czują,
a uczniowie dzięki temu solidnie pracują

Zuzanna kl. III a

Choć ma szkoła jest wspaniała
była trochę zaniedbana,
a razu pewnego ekipa przyjechała
i ją świetnie zreperowała..(..)

Tomasz kl. II

Nasza szkoła odnowiona,
Ciesz się dzieciaki,
Nowe meble!, nowe ściany!
krzyczą rozrabiaki.(...)

Milena kl. II

Szkolny remont

Nasza szkoła jest w remoncie,
burzą, czyszczą i piankują,
korytarze, klasy piętra
po nocach demolują.

W dawnych czasach tak bywało,
że lamperie do połowy

odstraszały nas od szkoły.
Ściany krzywe i faliste,
kolor żółty i beżowy,
w każdej szkole jednakowy.

Teraz mamy duże zmiany
i przepiękne gładkie ściany,
klasy nowe i stylowe,
gdzie króluje błękit, szary,
a posadzki są nowiutkie,
kolorowe i czyściutkie.

Nowe szatnie tuż za rogiem,
zapraszają nas do zmiany
tak obuwia jak i kurtek
i radochę z tego mamy.

Na stołówce nowe stoły,
wszędzie czysto, kolorowo,
już bez kurzu i hałasu
w naszej szkole jest fajowo!

Judyta kl. V

Kiedy wchodzę do szkoły
jestem bardzo wesoły,
moja szkoła wypiękniała,
Dyrekcja nasza o to zadbała
remont szybki zrobiła
i szkołę odnowiła
teraz wszyscy się cieszymy
bo w pięknej szkole się uczymy!

Krystian kl. I

Jak pięknieje Nasza szkoła? Taka piękna, kolorowa..
Wcześniej była taka szara, smutna, taka stara
No, a teraz. Co innego!
Są remonty na całego...
Kolorowe są już ściany, zegar nowy piękny mamy.
Jest zerówka całkiem nowa.
Z zabawkami i lalkami,
z dziećmiakami z uśmiechami i jest fajnie? Tak!!
Jest korytarz niebiesciutki i stoliki są nowiutkie.
A w jadalni jest szałowo! Żółto, ładnie, kolorowo.
Stuk puk! Stuk Puk! Dryńń Dryńń Dryńń!
Trochę głośno jest dziś w szkole,
lecz to tylko jest przejściowe.
Zaraz ładna ściana stanie, widać okno wyłamane,
zaraz będzie malowanie.
Ale fajnie! Ale fajnie!
Jak pięknieje nasza szkoła? Co dzień inna, kolorowa.
Lubię chodzić do Tej szkoły,
zawsze mam w niej dzień wesoły.
Koleżanko i kolego, chodź
Jest zabawa na całego!

Maja kl. III a

W sobotnie popołudnie 26 lutego 2022 r. w bratkowickiej OSP, odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawcze, podsumowujące działalność statutową tej jednostki.

Władysław Kwoczyński

Strażacy bratkowiczcy podsumowali roczną działalność OSP

Oprócz strażaków i druhów seniorów w zebraniu uczestniczyli zaproszeni goście m.in. Adam Dziedzic – wójt Gminy Świlcza, Wojciech Słowik – sekretarz Urzędu Gminy,

Przebieg zebrania

Oficjalnego otwarcia Zebrania dokonał dh Piotr Chmaj – prezes OSP, który powitał wszystkich strażaków

i zaproszonych gości. Po krótkiej ceremonii powitania, debacie strażackiej przewodniczył dh Tadeusz Bednarz – wiceprezes OSP. Zgonie z ustalonym harmonogramem zebrania, sprawozdanie z działalności statutowej jednostki za rok 2021, wygłosił dh Piotr Chmaj – prezes Zarządu OSP. Już na wstępie zaproponował on, by symboliczną minutą ciszy uczcić pamięć śp. dh. Władysława Dziedzica, zmarłego w 2021 r. W dalszej części sprawozdania prezes, przedstawił skład osobowy Zarządu OSP i Komisji Rewizyjnej, wybranych w lipcu 2021 r. Następnie wymienił najważniejsze zadania, prace i przedsięwzięcia, zrealizowane przez Zarząd i członków OSP w roku sprawozdawczym. Kończąc swoje obszernie sprawozdanie prezes, podziękował wszystkim druhom i członkom Zarządu, za ofiarne angażowanie się w działalność statutową jednostki OSP. Podziękował również wójtowi Gminy Adamowi Dziedzicowi za konstruktywną współpracę, okazywaną pomoc i wspieranie działalności statutowej

Otwarcia zebrania dokonał dh. Piotr Chmaj – prezes OSP.

Tomasz Wojton – przewodniczący Rady Powiatu Rzeszów, kpt. Wojciech Szczurek – zastępca naczelnika Wydziału Kontrolno-Rozpoznawczego w Komendzie Miejskiej PSP w Rzeszowie, dh Tomasz Kwoka – prezes Zarządu Oddziału Gminnego Związku OSP RP w Świlczy, ks. kan. Józef Książek – proboszcz bratkowickiej parafii, a jednocześnie kapelan powiatowy strażaków oraz miejscowej OSP, radni Gminy: Barbara Buda – wiceprzewodnicząca Rady Gminy, dh Mieczysław Leja, Natalia Skuba-Więclaw i Andrzej Kozdęba, Maria Nowożeńska – przewodnicząca miejscowego KGW, Katarzyna Wdowik – prezes TMZB w Bratkowicach oraz Marek Kowal – prezes LKS „Bratek”.

Strażacy podczas zebrania.

OSP. Podobne słowa podziękowania skierował także pod adresem Komendy Miejskiej PSP w Rzeszowie i Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP RP w Świlczy. Szczególne podziękowanie przekazał ks. J. Książkowi, za całoroczną opiekę duszpasterską i modlitewne wsparcie.

Obszerne sprawozdanie z działalności Jednostki Operacyjno-Technicznej OSP za rok 2021 r., przedstawił dh Krzysztof Plizga – naczelnik, uwzględniając w nim m.in. ilość wyjazdów do akcji ratowniczo-gaśniczych (ogółem 22), w tym 4 pożary i 18 miejscowych zagrożeń. Wymienił nazwiska druhów, którzy najczęściej wyjeżdżali do akcji: Grzegorz Pałka – 14, Piotr Chmaj – 12, Paweł Stec – 10, i Grzegorz Pięta – 9. Przypomniał również liczbę odbytych przez strażaków: szkoleń, kursów i ćwiczeń. Kończąc obszerne i rzeczowe sprawozdanie naczelnik dodał, że we wrześniu 2021 r., bratkowicka jednostka została poddana kontroli gotowości bojowej, przeprowadzonej przez przedstawicieli Komendy Miejskiej PSP w Rzeszowie. Końcowy wynik – dodał naczelnik – był na poziomie 91 punktów na 100 możliwych, co świadczy o bardzo dobrym przygotowaniu druhów do działań ratowniczo-gaśniczych w zakresie sprzętowym oraz merytorycznym.

Kolejne sprawozdania z działalności za 2021 r., złożyli: dh Adam Jucha – skarbnik, sprawozdanie finansowe oraz dh Paweł Stec, sprawozdanie z działalności Komisji Rewizyjnej, Jak powiedział – Komisja nie stwierdziła nieprawidłowości w pracy Zarządu OSP. W związku z tym zgłosił wniosek o udzielenie absolutorium Zarządowi jednostki za okres sprawozdawczy. Po złożonych sprawozdaniach dh Piotr Wojton – sekretarz, przedstawił plan pracy (działalności) na 2022 r., a plan finansowy dh Adam Jucha – skarbnik.

Dyskusja

Kolejnym punktem harmonogramu zebrania była merytoryczna dyskusja, w której głos zabierali kolejno:

– **dh Tomasz Kwoka** – prezes Zarządu Gminnego ZOSP RP, który w swoim wystąpieniu poruszył sprawy dotyczące m.in. tegorocznych zebrań

sprawozdawczych w jednostkach OSP w gminie Świlcza, udział strażaków w akcji pomocowej w związku ze szczepieniami przeciw Covid-19, badania lekarskie członków OSP, statystyka pożarów w gminie Świlcza, XII Gminny Zjazd Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP RP i wybór nowego Zarządu, dodatki do emerytur dla członków OSP i sprawy bieżące. Kończąc swoją wypowiedź prezes, podziękował bratkowickim strażakom, za dotychczasowe ofiarne niesienie pomocy mieszkańcom w razie pożaru czy innego zagrożenia, a Zarządowi OSP za dobrą współpracę;

– **kpt. Wojciech Szczurek** z Komendy Miejskiej PSP w Rzeszowie, odczytał list st. bryg. Tomasza Barana – komendanta miejskiego PSP w Rzeszowie, skierowany do Zarządu i członków bratkowickiej OSP. List ten przekazał prezesowi OSP dh. P. Chmajowi;

Moment składania ślubowania przez kandydatów na członków OSP.

– **ks. kan. Józef Książek** – kapelan OSP, podziękował wszystkim strażakom, za pełną poświęcenia bezinteresowną służbę niesienia pomocy bliźnim będącym w potrzebie. Kapelan docenił dotychczasowe zaangażowanie miejscowych strażaków w życie parafii, udział w ważniejszych uroczystościach kościelnych i patriotycznych oraz obsługę procesji. Mam nadzieję – dodał na zakończenie ks. proboszcz, że może w tym roku, jeśli pandemia covidowa ustąpi, druhowie będą mogli pełnić wartę honorową przy Grobie Chrystusa, podczas Tri-

duum Paschalnego. Ponadto ks. kapelan zachęcał wszystkich strażaków, by włączyli się do akcji charytatywnych i pomocowych dla uchodźców z objętej wojną Ukrainy. Ks. J. Książek, życzył wszystkim druhom opieki św. Floriana – patrona strażaków; – **Adam Dzedzic** – wójt Gminy Świlcza, już na wstępie swojego wystąpienia, w imieniu własnym i wszystkich mieszkańców, podziękował druhom bratkowickiej OSP, za ofiarne i bezinteresowne niesienie pomocy w razie pożaru, wypadków drogowych czy innych zdarzeń. Ponadto poruszył sprawy dotyczące m.in. dodatków do emerytur dla członków OSP, podwyżek cen gazu, które mocno obciążają skromny budżet OSP, wnioski na zakup samochodów pożarniczych dla jednostek OSP, zbiórka odzieży, środków czystości, żywności i innych artykułów dla uchodźców z Ukrainy. Dodał, że OSP Bratkowice zawsze sta-

wała na wysokości zadania, uczestnicząc w dotychczasowych akcjach charytatywnych i pomocowych dla mieszkańców gminy i nie tylko. Na strażakach ochotnikach zawsze można było polegać...

Kończąc swoje obszerne wystąpienie Wójt, podziękował radnym gminy Świlcza, za aktywne wspieranie działalności statutowej jednostek OSP, a Zarządowi bratkowickiej jednostki i strażakom, za dotychczasową konstruktywną współpracę. Ponadto Wójt, zadeklarował dalszą pomoc i wspieranie działalności OSP;

– **Tomasz Wojton** – przewodniczący Rady Powiatu Rzeszowskiego (rodak z Bratkowic) w krótkim wystąpieniu podziękował wszystkim bratkowickim druhom za ofiarne spieszenie z pomocą mieszkańcom zarówno powiatu rzeszowskiego, jak i gminy Świlcza oraz Bratkowic na wypadek zagrożenia pożarem, czy innym zdarzeniem. Podziękował też za zaangażowanie w bieżące sprawy środowiska. Życzył strażakom szczęśliwych powrotów z akcji ratowniczo-gaśniczych oraz wszechkiernej pomyślności w 2022 roku.

Po oficjalnych wystąpieniach gości zaproszonych odbyło się głosowanie nad udzieleniem absolutorium Zarządowi OSP za okres sprawozdawczy, którego strażacy udzielili jednogłośnie. Również jednogłośnie przyjęto plany pracy i finansowy na 2022 r.

Ślubowanie

Tradycja niemal każdego zebrania sprawozdawczego jest przyjęcie kandydatów na członków OSP. W tym roku, aż czterech młodych chłopców, wyraziło akces wstąpienia w szeregi bratkowickiej OSP. Byli to: Miłosz Chmaj, Marcin Kłeczek, Jakub Majka i Michał Nabożny. Uroczystą rotę ślubowania przyjął od nich dh Piotr Chmaj – prezes OSP.

Odnaki „Za Wysługę Lat” i dyplomy uznania

Ważnym punktem tegorocznego Walnego Zebrania Sprawozdawczego była ceremonia wręczenia odznak honorowych „Za Wysługę Lat” w szeregach OSP. W tym roku otrzymali je druhowie: Tadeusz Bielenda za 50 lat, Mieczysław Pięta (45), Władysław Pięta (40), Piotr Jucha (35), Bolesław Lis (35), Janusz Kania (30), Sławomir Wojton (20), Adam Jucha (20), Paweł Stec (10), Michał Kwas (10). Uroczystego wręczenia odznak dokonali wspólnie: Adam Dzedzic, dh Tomasz Kwoka i dh Piotr Chmaj.

Dyplomy uznania z podziękowaniem, za długoletnią, pełną wyrzeczeń pracę w Zarządzie OSP w Bratkowicach, zaangażowanie, rzetelne i solidne wykonywanie wszystkich powierzonych obowiązków w służbie na rzecz ochrony przeciwpożarowej w Gminie Świlcza, otrzymali druhowie: Mieczysław Leja, Jan Górski, Józef Bachórz,

Zbigniew Bułatek, Władysław Kwoczyński, Jacek Piątek, Jan Kwoka, Robert Kwas. Dyplomy wręczyli wspólnie: Adam Dzedzic i dh Piotr Chmaj.

Honorowe tytuły

Bardzo ważnym i uroczystym momentem zebrania było przyznanie przez Zarząd i strażaków OSP w Bratkowicach – honorowych tytułów dla zasłużonych członków byłego Zarządu OSP: dh Mieczysław Leja – „Honorowy Prezes”, dh Jan Górski „Honorowy Naczelnik”, dh Władysław Kwoczyński – „Honorowy Kronikarz”. W imieniu wyróżnionych druhów podziękował dh M. Leja.

Zebranie zakończyło się spotkaniem koleżeńskim z tradycyjnym strażackim poczęstunkiem.

Wójt Gminy Świlcza Adam Dzedzic wręcza dyplomy uznania dla zasłużonych strażaków.

Druhowie wyróżnieni dyplomami uznania. Od lewej – Władysław Kwoczyński, J. Kwoka, J. Piątek, R. Kwas, A. Dzedzic – wójt, J. Górski, M. Leja, P. Chmaj – prezes OSP.

Pamiątkowe zdjęcie druhów wyróżnionych odznakami Za Wysługę Lat – od lewej, P. Stec, A. Jucha, S. Wojton, J. Kania, B. Lis, P. Jucha, T. Kwoka, J. Kwoka, A. Dzedzic, Wł. Pięta, M. Pięta i T. Bielenda.

Fot. S. Kowal

W Święto Trzech Króli w bratkowickiej parafii pw. św. Jana Chrzciciela parafianie, oprócz uczestnictwa we mszach świętych, mieli okazję obejrzeć przedstawienie Jasełek bożonarodzeniowych oraz wysłuchać Koncertu Kolędowego...

Władysław Kwoczyński

Z parafii Bratkowice

Jasełka...

W czwartek 6 stycznia 2022 r. o godz. 12.00 i 15.00 do sali widowiskowej miejscowego Domu Strażaka, przybyli licznie mieszkańcy Bratkowic, by obejrzeć Jasełka bożonarodzeniowe. Piękne przedstawienie nieco zmodyfikowane, przygotowała starannie młodzież parafialnego Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży pod opieką ks. Rafała Majerskiego, miejscowego wikariusza.

Podczas przedstawienia młodzież w różnym wieku, odgrywała scenki nawiązujące do dnia narodzin Jezusa Chrystusa.

Występom towarzyszyły piękne pieśni religijne i efektowne kolorowe stroje. Całość bardzo się podobała publiczności, o czym świadczyły zasłużone brawa.

„O mili królowie”...

Pod tym hasłem w miejscowym kościele parafialnym 6 stycznia 2022 roku o godz. 18.00, bezpośrednio po zakończeniu Mszy św., odbył się Koncert Kolędowy w wykonaniu bratkowickiego Chóru Męskiego „Resonantae”.

Zgromadzeni licznie w świątyni parafianie wysłuchali wielu pięknych kolęd. Chórem dyrygował Jakub Pięta. Występ chórzystów nagradzany był gromkimi brawami.

Podczas koncertu był również obecny Adam Majka, dyrektor GCKSiR.

Organizatorami Koncertu Kolędowego byli wspólnie: Gminne Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie oraz parafia rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Bratkowicach.

Jasełka w wykonaniu młodzieży KSM.

Pamiątkowe zdjęcie młodzieży KSM z ks. Rafałem Majerskim.

Chór Męski „Resonantae” podczas Koncertu Kolęd, dyryguje Jakub Pięta.

Fot. A. Bednarz

Zofia Dzedzic

Polskie wielkopostne i wielkanocne tradycje

Dla jednych Wielkanoc to święto, które przynosi wiosenne odprężenie. Jest powodem by posprzątać dom, udekorować go radosnymi kolorami i ugotować coś dobrego. Dla innych to okazja, aby zauważyć, że już przyszła do nas wiosna, poświęcić trochę czasu swoim bliskim i znajomym. (Póki co przypominam, że mamy wg stanu na 7 II br. 219 575 – liczba osób zakażonych koronawirusem na Podkarpaciu, 6487 – liczba zgonów na Podkarpaciu, 5 173 780 – liczba osób zakażonych koronawirusem w Polsce, 106 597 – liczba osób, które zmarły w Polsce i pandemia trwa – już „5 fala”!).

Wiele z nas pamięta coroczne wycieczki do kościoła z rodzicami lub babcią z koszykiem w dłoni, w nowiutkich pantofelkach, założonych pierwszy raz w tym sezonie. To takie oczywiste tradycje wielkanocne, inne dawno już zarzuciliśmy, więcej nie pamiętamy... W natłoku spraw i obowiązków, gubi nam się gdzieś urok prawdziwych tradycyjnych świąt. Nie chodzi tylko o religijne przeżycia, i udział w nabożeństwach, ale warto, żeby pewne obrzędy nie zaniknęły. Stanowią w końcu część naszej bogatej kultury i jako takie, warto je sobie odświeżyć, może nawet ponownie wprowadzić w życie, ku ucieście dzieci i reszty rodziny.

Rozpoczynający się 2 marca 2022 r. Środą Popielcową tegoroczny Wielki Post zakończy się w Wielki Czwartek – 14 kwietnia, kiedy to rozpocznie się Triduum Paschalne Męki, Śmierci i Zmartwychwstania Chrystusa. Niedziela Wielkanocna przypada w tym roku 17 kwietnia.

Sam zwyczaj posypywania głów popiołem na znak żałoby i pokuty znany jest w wielu kulturach i tradycjach. Znajdujemy go m.in. w starożytnym Egipcie i Grecji oraz oczywiście na kartach Biblii

W XI w. papież wprowadził ten zwyczaj jako obowiązujący w całym Kościele. Popiół do posypywania głów wiernych pochodzi z palm poświęconych w Niedzielę Palmową poprzedzającego roku.

W tradycje wielkanocne wpisuje się Palmowa Niedziela

Dawniej już w Popielec wstawiano do wazonów gałązki wierzby, aby pokryły się liśćmi do Niedzieli Palmowej i nimi dekorowano palmy. Poświęcone palemki wracają potem do domów i zdobią je przez całe święta. Najczęściej spotyka się obecnie bukiety zasuszonych traw i gałązek wierzbowych z „kotkami”, bukszpanu i suszonych kwiatów. Mają one kształt pałek różnej wielkości i grubości, a sporządza się je z ułożonych w misterne wzory zasuszonych kwiatów małych i większych. Kiedyś jednak miały one dodatkową moc, bo postawione w czasie burzy w oknie miały zapewnić bezpieczeństwo. Z kolei oderwane z palemek baze mieszano z ziarnem przed siewem, by zapewnić sobie urodzaj. Natomiast polykanie zasuszonych bazi miało zabezpieczyć przez bólami i przeziębieniami.

Dziś jeszcze na Kurpiach czy w Małopolsce pielęgnuje się konkursy na przyszykowanie najpiękniejszej i najdłuższej palmy wielkanocnej. Rekordziści przygotowują takie kilku-

metrowej długości, które samodzielnie stoją wykonane z giętkiej wikliny. Ozdabia się je kwiatami z bibuły i baziami. Tak wykonane cuda zabiera się potem na procesję palmową, która polega na obchodzeniu kościoła wewnątrz lub na zewnątrz, albo na przejściu z jednego kościoła, symbolizującego Górę Oliwną Jerozolimy, do drugiego kościoła, który wyobraża Święte Miasto. Obecne, niektóre KGW na terenie parafii Błędowa Zgłobieńska, od kilku lat, naśladują owe tradycje, organizując w swych parafiach konkurs na najpiękniejszą i największą palmę.

Podstawą świąt i sposobem na przygotowanie się do nich są wielkanocne porządki, które szykują nie tylko dom po ciężkiej zimie na przyjęcie nowego życia, ale i „wymiatają złe myśli z naszych głów”. Porządki w domach powinny skończyć się do wtorku, bo w dawnych czasach w Wielki Czwartek pieczono z ciasta drożdżowego baranki i babki (gdy były odpowiednie do tego celu formy) i malowano pisanki. W Wielki Piątek nie można było pracować na roli, choć dziś większość z nas normalnie idzie do pracy, a ograniczamy się tylko do bezmięsnego postu tzw. „ścisłego” w ten dzień.

W Wielką Sobotę...

...rano idzie się do kościoła z koszykiem. Pięknie przystrojona święconka musi być ozdobiona haftowaną serwetką i zawierać w sobie smakołyki, które znajdują się potem na wielkanocnym stole. Nie mogło w niej zabraknąć baranka (symbolu Chrystusa Zmartwychwstałego), mięsa i wędlin (na znak, że kończy się post). Święcono też chrzan, bo „gorycz męki Pańskiej i śmierci została zwyciężona przez słodycz zmartwychwstania”, masło – oznakę dobrobytu – i jajka – symbol narodzenia. Święconkę jadło się następnego dnia, po rezurekcji. Tego dnia święcono też wodę, przydatną potem na Lany Poniedziałek. Tradycja mówi, że po powrocie z kościoła ze święconym pokarmem należało trzykrotnie obejść dom, aby zapewnić urodzaj i powodzenie w gospodarstwie. Poświęcone pisanki zakopywano także pod progiem domostw, aby zagradzały dostęp „siłom nieczystym”. Ciekawostką jest, że jeśli w Wielką Sobotę obmyjecie twarz w wodzie, w której gotowały się jajka na święconkę, to znikną piegi i inne mankamenty urody!

Jajko to symbol wieczności, nieśmiertelności i nieprzemijalności człowieka

Obowiązkowa obecność jajek w te Święta jest sprawą niepodlegającą dyskusji. Wielkanoc bez nich to jak Boże Narodzenie bez choinki, są bezdyskusyjnym symbolem, który pierwszy przychodzi na myśl. To także początek nowego życia, zgodnie z pewnym obyczajem do kołyski nowonarodzonego dziecka wkładało się jajko jako symbol rozpoczęcia czegoś nowego, powstania nowego człowieka. Jajko jest też symbolem wiosennego przebudzenia się przyrody. W tradycyjnym polskim domu zużywa się „dwa mendle” jajek podczas świąt (ok. 120 sztuk). Na wszelakie ciasta, jaja faszzerowane, jaja w majonezie czy w sosie, jaja dekorowane pisanki, kraszanki, wydmuszki. Zanim jednak nastaną święta, jajka trzeba wcześniej ustroić i pomalować., kiedyś farbowanie ich w naturalnych barwnikach, np. przegotowanych łupinach cebuli, a potem oskrobywanie według wzo-

ru było powszechne. Pisanka posiadała rolę symbolu płodności, utajonego i odradzającego się życia.

Wielkanocne potrawy

Zapomnianą już tradycją jest tzw. pogrzeb żuru, który tradycyjnie spożywano przez cały okres postu, od Środy Popielcowej. W ostatnie dwa dni postu wylewano demonstracyjnie garnek z żurem, aby przygotować się na specjalny gospodyń. Po długim okresie postu, wyposzczony człowiek może liczyć na bogactwo dań na polskim stole. Kołaczki i mazurki oraz baby, tradycyjnie piecze się już na kilka dni przed świętami, odkładając je potem do zamkniętej na klucz spizarni. Ozdobione migdałami, bakaliami keksy, marcepanowe słodkie ciasta i baby wielkanocne definitywnie kończą wspomnienia o diecie.

Śniadanie wielkanocne

Jest najważniejszym posiłkiem podczas Wielkanocy, bo spożywa się poświęcone potrawy. Posiłek rozpoczyna zwyczaj od dzielenia się poświęconym jajkiem, podobny w swej formie i symbolice do bożonarodzeniowego łamania się opłatkiem. Na stołach bogaczy, kmieciów i szlachty kiedyś gościł zimny bufet – jajka, galarety z mięsa i warzyw, wędliny. Obok tych specjalów często znajdowało się pieczone prosię z pisanką w pysku, półmiski z mięsivem, szynką, kielbasą białą parzoną i pieczonym drobiem. Dziś nie kultywujemy już tak pilnie kulinarnych tradycji, jednak żur dalej gości na wielu stołach (wymienienie z białym barszczem). Pozostały za

to jaja we wszelkiej postaci oraz licznie obecne na naszym stole wędliny. Zgodnie z tradycją na stole nie powinno też zabraknąć soli, pieprzu i chrzanu. Również chleb jako kwintesencją życia, podkreśla jego prostotę, bo wciąż jest niezbędnym składnikiem naszego pokarmu. Kiedyś gospodynie same piekły chleb na Wielkanoc, dziś raczej kupujemy gotowe chleby, choć wyraźnie widać powrót do domowego pieczenia chleba, na zakwasie, z mąki orkiszowej, dawniej częściej obecnej w polskich domach. Przygotowanie stołu nie musi być nadto wymyślne. Wystarczy biały, wykrochmalony obrus, przybrany bukszpanem i baziami, jak robiono to przez dziesiątki lat.

Specjalne miejsce na stole powinien zajmować baranek wielkanocny, który przypomina o tym, że Chrystus odkupił winy człowieka.

Baranki wielkanocne obecne na naszych stołach dziś są zrobione najczęściej z masy cukrowej. Coraz rzadsze są te upieczone w domu z ciasta włożonego do żeliwnej foremki, a jeszcze rzadsze są te wyciśnięte z masła (z drewnianej formy). Niektórzy stawiają na stole baranki wielkanocne gipsowe, porcelanowe, szklane, gliniane, plastikowe, a nawet zrobione z owczej wełny.

Śmigus Dyngus, czyli Lany Poniedziałek

Lany Poniedziałek, to zawsze ten najbardziej wyczekiwany przez najmłodszych moment świąt. Już od rana maluchy z zakupionymi wcześniej śmigusówkami czają się na swe ofiary – najpierw naturalnie na rodziców, potem dalszą rodzinę, a w końcu na sąsiadów i Bogu ducha winnych przechodniów. Zwyczaj ten kiedyś mówił o idei obmycie się z grzechu i odrodzenie do nowego życia. Polewanie wodą nawiązuje też do dawnych praktyk pogańskich, łączących się z symbolicznym budzeniem się przyrody do życia i co rok odnawialnej zdolności ziemi do rodzenia. W swej tradycyjnej formie – wśród rodziny praktykuje się dziś raczej kropienie wodą święconą, czy polanie za uchem perfumami, gwoli tradycji, a religijne tradycje odchodzą w niepamięć...

Dawni Słowianie, nasi poprzednicy, prowadzili kuchnię zdrową, wykorzystując plony pól i lasów w sposób umiarkowany i rozsądny. Lubili dobrze i dużo jeść, tęgo zapijając tłuste i pieprzne potrawy gorzałką, miodem pitnym lub winem.

Zofia Dziedzic

Staropolskie „zbytki wielkanocne”

(ku rozweseleniu)

Zły przykład „szedł z góry”. Gościnność była i jest „naszą wadą narodową”. Zamiłowanie do nadmiernego przepychu i obfitości jedzenia i picia miało fatalne skutki. Rujnowało zdrowie i majątki szlachty, prowadziło do upadku gospodarki kraju. O tym zjawisku i kuchni staropolskiej wiedzieli także m.in. znawcy literatury, pisarze i poeci. W wielu wierszach, opisach pamiętnikarskich, opowieściach, poematach, znaleźć można wiele przykładów, piętnujących obżarstwo i pijaństwo.

Mikołaj Rej (1505-1569) w „Żywocie człowieka poczciwego” o kuchennych sprawach i gospodarskich pisał zgodnie z „rokiem na cztery pory podzielonym”, dając wskazówki, rady, pouczenia.

– Wiosna – radził – nasiejesz ziółek potrzebnych, rzodkiewek, sałatek, rzeżuszek, nasadzisz ogóreczków, nasiejesz majeranku i szalwiji, włoskich bobów, wysokich koprów, nie wadzi wsadzić, pesteczkę sliweczki, brzoskwinię, i orzeszek. Wyrośnie prędko. A i jabłuszko w jesieni dobrze jest przypiec, dobrze nim gęś nadziać, dobrze do kaszy dodać i dobrze je „dziatkom” ususzyć. Gorąco polecał ryby, ano idziesz na przechadzkę, a tu stawek i rybeczki ci przed oczyma skaczą?

– Latem – Młode masłka, syreczki nastaną, jajka świeże, ano niosą wiosienki, jabłuszka, sliweczki...

– Jesienią zalecał robienie przetworów, zapasów na zimę, nie zapominać o kiszonkach i surówkach z jarzyn i smażeniu powideł.

Chwaląc proste jedzenie wiejskie, gromił jednak przesadę i zbytkowne jedzenie – „Patrz na owe rozmaite przysmaki, co chłop po nich sapi, ożarłszy się jak wieprz”. I tak konkluduje swoje wywody: „Łakomstwo złe, a po nim różność wrzodów, a przy-

padków szkodliwych moc”. Niestety, dosadne i dziś powiedzielibyśmy, niecenzuralne słowa, szybko uległy zapomnieniu. Pouczał on: „Potrzeby swej pościwej porządnny człowiek zawždy z rozkoszą użyć sobie może i rozkosznego żywota, kieloby go sam sobie dobrowolnie nie psował”.

Świętem żartoków była Wielkanoc

O wierze i duchu religijnym zapanowano zupełnie, posty, rekolekcje, obrzędy, „Gorzkie żale”, „Droga Krzyżowa”, rozmyślenia wielkopostne, pokuta itp. były złem koniecznym lub tradycją bez większego znaczenia. Codzienne jadło, jednak w okresie Wielkiego Postu „szarzało”. Na stole panował żur, okraszona olejem kasza, ziemniaki i kapusta kiszona oraz czasem – śledź. Apetyty i żołądki pozostawały w uśpieniu aż do wielkanocnego śniadania. Nerwy poszczególnych mężczyzn były napięte, bo zapachy wędlin, salcesonów, boczków, mazurków i babek nęciły podniebienia. Na zastawionym bogato stole musiało być także pieczone prosię lub łeb świński z pisanką w pysku. Wszystko na stole powinno być ozdobione zielonym barwinkiem, pisankami. Nie można było zapomnieć o gorzałce, winie, miodach, nalewkach i piwie.

Święcone na dawnych magnackich stołach to istne orgie pijaństwa i obżarstwa. Napisał to np. Jan Kochanowski (1530-1584) we fraszce „O swych rymiech”:

*Ja inaczej nie piszę, jeno jako żyję.
Pijane moje rymy, bo i sam rad piję.*

Dziwił się poeta Wespazjan Kochowski (1633-1700) i trochę żartem, trochę serio twierdził, że „Chłopska rzecz – siła jeść, a siła pić – szlachec-

ka” i pisał: „Bóg człeka z gliny stworzył piszą historje: Jakoż on nie rozmoknie, gdy ustannie pije”.

Ignacy Krasicki (1735-1801) w „Myszceidzie” pisał:

*Trunkiem się wielkie dusze upodlały
Mieszków i Leszków
on na złe przemienił
Każdy w pijaństwie różne rzeczy broił.
August zaś Polskę do reszty rozpoił.*

Juliusz Słowacki (1809-1849) „Święcone u... Radziwiłła Sierotki” pisał, że wszyscy pili: „ku lepszemu trawieniu i zaostreniu apetytów...”.

Władysław Syrokomla (1823-1862) w wierszu „Nagrobek obywatela” tak pisze:

*Zjadł na śniadanie, udo baranie.
I witych w cieście kołdunów dwieście.
Tak z niestrawności
doszedł wieczności
i w ciemnym grobie
spoczywa sobie [...]*

Władysław Stanisław Reymont (1867-1925) w „Chłopach”, w bogatym opisie wesela Boryny z Jagną, też zawarł takie słowa:

*Będę Cię chwalił,
żeś jest dobry, Panie.
Gdy podjem sobie szynki
na śniadanie.*

Umiarkowanie w jedzeniu i piciu – wskazane!

Minęły bezpowrotnie czasy obżarstwa i pijaności, bo delirie, zatrucia, awantury, morderstwa, przedwczesne zgony, kretynizm i wszelkie zło nie przynoszą chluby. Pielęgnujmy podczas całego naszego życia – nie tylko „od świąt” umiarkowanie w jedzeniu i picciu!

Każdy kolejny rok to okazja do upamiętnienia lub przypomnienia ważnych wydarzeń i ludzi sprzed lat. Okrągłe rocznice urodzin Józefa Mackiewicza, Brunona Schulza, setna rocznica wyboru pierwszych prezydentów RP, dziewięćdziesiąt lat od złamania Enigmy, dwusetna rocznica opublikowania pierwszego zbioru poezji Adama Mickiewicza – m.in. te rocznice będziemy obchodzić w 2022 r.

Kalendarium historyczne

Styczeń

– 120 lat temu, 18 stycznia 1902 r., w „Tygodniku Ilustrowanym” ukazał się pierwszy odcinek „Chłopów” Władysława Reymonta, jednej z najważniejszych powieści w dziejach polskiej literatury. W 1924 r. jej autor został wyróżniony Literacką Nagrodą Nobla.

– 51 lat temu, 20 stycznia 1971 r., Biuro Polityczne KC PZPR podjęło decyzję o odbudowie Zamku Królewskiego w Warszawie, finansowanej ze składek społecznych. Odbudowa Zamku była nie tylko gestem propagandowym nowych władz PRL, ale również spełnieniem trwających 25 lat starań środowisk architektów, konserwatorów zabytków i historyków. Rocznicą będzie obchodzona pod auspicjami UNESCO, które w 1980 r. wpisało Stare Miasto z Zamkiem Królewskim na Listę Światowego Dziedzictwa.

– 101 lat temu, 22 stycznia 1921 r., urodził się Krzysztof Kamil Baczyński, poeta, najwybitniejszy przedstawiciel „pokolenia Kolumbów”. Już w pierwszych latach okupacji niemieckiej stał się jednym z najważniejszych głosów

młodości podejmującej walkę o wolność. Jego śmierć w pierwszych dniach Powstania Warszawskiego sprawiła, że stał się symbolem tragizmu losów swoich rówieśników i całego narodu. „Artysta zginął w wieku 23 lat, jednak poezja, którą intensywnie tworzył zaledwie przez kilka lat, jest dowodem jego wybitnego talentu. Poeta w swoich wierszach mówi o sprawach ważnych i ponadczasowych, takich jak wierność, miłość, Ojczyzna, ale też pokazuje tragiczną stronę ludzkiego życia, związaną z koniecznością wyboru, poświęceniem i strachem przed śmiercią”.

Luty

– Od 10 lutego 1940 r. do czerwca 1941 r. władze Związku Sowieckiego, okupującego tereny II Rzeczypospolitej, zorganizowały cztery wywózki na Sybir obywateli polskich. Pierwsza z nich objęła głównie rodziny urzędników państwowych, m.in. sędziów, prokuratorów, policjantów, leśników, wojskowych i właścicieli ziemskich. Wywożeni trafiali do północnych regionów ZSRS, w okolice Archangielska oraz

do Irkucka, Kraju Krasnojarskiego i Republiki Komi. Pierwsza wywózka była największa, objęła ok. 140 tys. osób. Całkowita liczba obywateli polskich wywiezionych w latach 1940-1941 w głąb Związku Sowieckiego na nieludzką ziemię – Sybir – nie jest znana. Podaje się następujące dane: luty 1940 – 220-250 tys., kwiecień 1940 r. – 240-320 tys., czerwiec 1940 r. – 220-400 tys., czerwiec 1941 r. – 200-300 tys.

– 81 lat temu, 15 lutego 1941 r., na teren okupowanej przez Niemców Polski zrzucono pierwszych „Cichociemnych” – specjalnie wyszkolonych do walki konspiracyjnej żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych. Jako pierwsi dotarli do Polski tą drogą: mjr Stanisław Krzymowski „Kostka” oraz rtm. Józef Zabielski „Żbik”.

– 80 lat temu, 14 lutego 1942 r., rozkazem Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych, gen. Władysława Sikorskiego, istniejący od 13 listopada 1939 r. Związek Walki Zbrojnej został przekształcony w Armię Krajową, największą konspiracyjną formację zbrojną w okupowanych krajach Europy. Pamięć o żołnierzach AK, ich dokonaniach i walce o niepodległość Polski nie pozwala nam milczeć i nie może być zapomniana. W 1944 r. jej liczebność sięgała 350 tys. żołnierzy w tym ok. 10 tys. oficerów i ok. 35-40 tys. ochotników walczących w oddziałach leśnych.

– 50 lat temu, 11 lutego 1972 r., Wojciech Fortuna zdobył pierwszy złoty medal dla Polski na Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w japońskim Sapporo.

– 40 lat temu, 28 lutego 1982 r., ks. Jerzy Popiełuszko odprawił w kościele pw. św. Stanisława Kostki pierwszą mszę za Ojczyznę.

– 30 lat temu, 1 lutego 1992 r., Sejm RP uznał wprowadzony 13 grudnia 1981 stan wojenny za nielegalny.

Krzysztof Kamil Baczyński

Marzec

– 1 marca – Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.

– 8 marca – Światowy Dzień Kobiet.

– 101 lat temu, 17 marca 1921 r., Sejm Ustawodawczy uchwalił Konstytucję RP, która do historii przeszła jako konstytucja marcowa. Zapisy ustawy zasadniczej tworzyły w Polsce system parlamentarno-gabinetowy. Konstytucja zapewniała obywatelom wszystkie podstawowe swobody i gwarantowała równość wobec prawa. Powinniśmy pamiętać o konstytucjach, które były wyrazem troski naszych przodków o dobro Rzeczypospolitej, rozwój praw jednostki i stanowiły pozytywny wkład w europejskie dziedzictwo prawne”.

– 200 lat temu, 8 lub 23 marca 1822 r., w Zadusznikach na Podkarpaciu urodził się Ignacy Łukasiewicz, założyciel pierwszej na świecie kopalni ropy naftowej, wynalazca lampy naftowej, pionier przemysłu naftowego w Europie, rewolucjonista i działacz niepodległościowy.

W dwusetną rocznicę jego urodzin, 140. rocznicę jego śmierci i 170. rocznicę wydestylowania nafty Sejm i Senat w oddzielnych uchwałach ustanowili 2022 Rokiem Ignacego Łukasiewicza. „Jako wielki filantrop fundował szkoły, szpitale, kościoły, drogi i mosty. Utworzył Towarzystwo Zaliczkowe w Krośnie. Organizował kasy zapomogowe, które jako pierwsze takie instytucje w Europie zabezpieczały robotników na wypadek choroby czy inwalidztwa. Jako pierwszą założył w kopalni Bóbrka kasę bracką, czyli nowoczesny system ubezpieczeń społecznych robotników. Dbał rów-

nież o rozwój oświaty i kultury oraz edukację pracowników przemysłu naftowego” – napisano w uchwale Sejmu.

– 200 lat temu, 10 marca 1822 r., w Manieczkach w Wielkopolsce zmarł Józef Wybicki, współtwórca Legionów Polskich i autor „Mazurek Dąbrowskiego”. W tym roku przypada także 275 lat od jego narodzin (29 września 1747 r.) i 225 lat od powstania „Pieśni Legionów Polskich we Włoszech” (ok. połowy lipca 1797 r.).

– 80 lat temu, 20 marca 1942 r., na murach Warszawy po raz pierwszy

pojawił się znak Polski Walczącej, tzw. Kotwica.

– 20 marca – początek astronomicznej wiosny, godz. 16.33.

– 23 marca – Narodowy Dzień Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod Okupacją Niemiecką.

– 80 lat temu, 24 marca 1942 r., rozpoczął się pierwszy etap ewakuacji Armii Polskiej ze Związku Sowieckiego. Do listopada 1942 r. wysłano do Iranu ponad 115 tys. osób, w tym ok. 78,5 tys. żołnierzy oraz 37 tys. cywilów. Wśród ewakuowanych było niemal 18 tys. dzieci.

(inf. wł.)

Diakonia Muzyczna Archidiecezji Przemyskiej

Dla Niepodległej szli

Kiedy od wschodu i zachodu wróg deptał naszych ojców ziemię,
w kraju nie brakło dzielnych mężów, walczyło całe Piasta plemię.
Lata świetności Polska miała, wielkich uczonych światu dała
i Bohaterów, których męstwo niosło Ojczyźnie wielkie zwycięstwo.

A Oni szli, waleczni tak, szli, aby Polskę ujrzał świat.
Niestraszny był im śmierci wzrok; walczyli, bo kochali ją.
Ojczyzna Matką była im, dla Niej pragnęli wolnych dni,
i Niepodległej nieśli dar: życie w ofierze za nasz Kraj!

Kiedy nie było Jej na mapie i nie istniała w Europie,
w sercach Polaków zawsze żyła, myśl o wolności siłą była.
Z hasłem na ustach, na sztandarach, Honor, Ojczyzna, w Boga wiara,
były nadzieją ku wolności, do odzyskania niepodległości.

I szli, i szli, i szli waleczni tak,
by Kraj, nasz Kraj – by Polskę ujrzał świat!

SKRÓT WYSTĄPIENIA ADAMA DZIEDZICA – WÓJTA GMINY ŚWILCZA NA UROCZYSTOŚCI OTWARCIA NOWEJ SIEDZIBY GBP W ŚWILCZY Z/S W TRZCIANIE

Biblioteka – nasze dobro wspólne

Książka i możliwość czytania – to jeden z największych cudów ludzkiej cywilizacji.

(Maria Dąbrowska)

Zgodnie ze stereotypem biblioteka jest wypożyczalnią książek

Bibliotekarze mają z tego punktu widzenia rolę niezwykłą – można ich traktować jako zorientowanych na przeszłość strażników i przewodników po dziedzictwie, albo terażniejszych przewodników po świecie mediów.

Powstawanie bibliotek było wyrazem zapotrzebowania poszczególnych grup społecznych na dostęp do oświaty i kultury. Już w czasach starożytnych przedstawiciele władzy i wyższych warstw społecznych widzieli potrzebę gromadzenia i przechowywania materiałów, które służyłyby współczesnym i potomnym.

– W średniowieczu i odrodzeniu, największe księgozbiory powstawały przy klasztorach i uniwersytetach, gdzie skupiało się środowisko uczonych tamtych czasów. Była to elitarna grupa beneficjentów słowa pisanego.

– Wiek XVIII był epoką przełomową, wówczas oprócz bibliotek prywatnych, kościelnych i uniwersyteckich zaczęły na szerszą skalę powstawać biblioteki publiczne, z założenia dostępne dla wszystkich.

– W XIX i XX wieku idea powszechnego dostępu do bibliotek jako instytucji kultury i oświaty rozwijała się. Od końca XX wieku dostrzegalne są zmiany stosunku do społecznej roli bibliotek. Przedmiotem artykułu jest przegląd historyczny uwarunkowań rozwoju biblioteki w Trzcianie oraz analiza czynników wpływających na sytuację bibliotek.

W Polsce nie ma tradycji patrzenia w przyszłość, rzadko przyszłość bibliotek jest przedmiotem naszych zbiorowych dyskusji. Wolimy skupiać się na przeszłości i doceniać wielkość zdarzeń historycznych?

Biblioteki mają w Polsce długą historię funkcjonowania

Są silnie zakorzenione w społecznościach lokalnych. W Trzcianie czytelnię (pierwsza często używana nazwa) założyli działacze rzeszowskiego Koła czytelni w dn. 13 września 1908 r. w Kółku Rolniczym. Przewodniczącym został rolnik Wojciech Piątek, wypożyczającym również rolnik – Szymon Fugas. W roku założenia księgozbiór liczył 236 dzieł w 246 tomach. W roku 1910 wzrósł do 248 dzieł w 263 tomach. Książki wypożyczano w niedziele i święta, w Czytelni prenumerowano również czasopisma. W 1911 r. mieszkańcy Trzciany przeczytali prawie dziewięćset dzieł. W 1909 r. wygłoszone zostały w czytelni dwa odczyty: „Juliusz Słowacki”, „Budowa ciała ludzkiego na tablicach anatomicznych”.

W roku 1924 Trzciańskie Kółko Rolnicze przejęło pod swój zarząd bibliotekę TSL. Na bibliotekarza wybrano Jana Dyndę, a jego zastępcą został Wojciech Dziedzic. Zajęli się oni w pierwszej kolejności uporządkowaniem książek, ściąganiem przetrzymywanych książek (zaległości) od członków Czytelni. Zarząd Kółka przeznaczył w tym czasie 20 mln marek polskich na zakup książek (z dochodu uzyskanego z uroczystości 3 Maja). Biblioteki powszechne w okresie międzywojennym, posiadały zbiory raczej ubogie. Liczba tych bibliotek była wprawdzie stosunkowo znaczna.

Biblioteki okresu międzywojennego (zapiski z kroniki Biblioteki w Trzcianie)

Spojrzenie na ten tak doniosły, krótki okres II Rzeczypospolitej – to

ważny czas nie tylko w wymiarze procesów historycznych odradzającego się państwa, ale i intensywny, niezwykle bogaty w dziejach słowa drukowanego oraz jego odbiorców. do szacunku i wdzięczności dla naszych poprzedników. Biblioteki w tym okresie były tworzone i utrzymywane przez fundacje i towarzystwa regionalne i lokalne np. Towarzystwo Szkoły Ludowej funkcjonowało w Trzcianie w latach 30. w Szkole Podstawowej. Istniała też biblioteka Kółka Rolniczego w Trzcianie – prowadzona przez Jana Dyndę.

Rozwój bibliotek publicznych po II wojnie światowej

Druga wojna światowa i okupacja niemiecka przecięły rozwój naszego bibliotekarstwa na okres ciężkich siedmiu lat. Szczególnie ucierpiały zbiory biblioteczne na ziemiach przyłączonych do Rzeszy. Gdy po wyzwoleniu bibliotekarze podjęli pracę, trzeba było poświęcić wiele trudu i czasu, aby doprowadzić biblioteki do stanu, w którym zdolne były pełnić swą służbę.

Główne fundamenty prawne dla bibliotek w okresie powojennym stworzył dekret z dnia 17 kwietnia 1946 r. o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi. Dekret zapoczątkował budowę sprawnie działającej sieci bibliotek publicznych.

Po wojnie w latach 1944-1947 bibliotekę w Trzcianie prowadzili kolejno: Jan Piątek (podczas jego choroby zastępowała go siostra Zofia Piątek) następnie bibliotekę przejęła Janina Nyzio (Dziedzic). W tym okresie w Domu Ludowym były wystawione utwory sceniczne, które prowadziła Wiktoria Kazieńko nauczycielka Szkoły Podstawowej. Za uzyskane pieniądze z tych przedstawień

Gminna Biblioteka Publiczna w Świlczy z siedzibą w Trzcianie

Jest to instytucja kultury Gminy Świlcza – utworzoną na mocy uchwały Rady Gminy Świlcza z dnia 20 lipca 2005 roku. Siedzibą Biblioteki jest budynek GCKSiR, terenem jej działania – Gmina Świlcza. Posiada księgozbiór 30 tys. woluminów i rejestruje rocznie 560 czytelników i wypożycza około 12000 woluminów w ciągu roku.. Funkcję dyrektora pełni Dorota Madej. Pracownikami są st. bibliotekarz Dorota Jędral i instruktorki: Weronika Bielecka, Katarzyna Ferfecka i Krystian Nowak, którzy łączą pracę w bibliotece z zajęciami bibliotecznymi prowadzonymi w Szkole Podstawowej w Trzcianie.

Jest nowoczesną instytucją samorządową ze stanowiskami komputerowymi i dostępem do Internetu. Zapewnia szybkie dotarcie do światowych zasobów informacyjnych. Popularyzacja książki i czytelnictwa, dorobku twórczego miejscowych twórców, dzieci i młodzieży stała się ważnym zadaniem biblioteki. Dostępny jest dla czytelników katalog online, gdzie nie tylko można zamówić książki do wypożyczenia, lecz sprawdzić dostępność egzemplarzy czy zapoznać się z nowościami wydawniczymi. W bibliotece prowadzone są różnotematyczne warsztaty dla dzieci i dorosłych, m.in. dla uczniów szkół podstawowych. Dla dzieci i młodzieży organizowane są różnorodne zajęcia i wyjazdy, wystawy. Duże znaczenie biblioteka przywiązuje do organizacji spotkań ze znanymi ludźmi, zwracając uwagę, aby satysfakcję z możliwości bezpośredniego kontaktu mieli zarówno dorośli, jak i młodzież. Promocja tych spotkań odbywa się poprzez lokalne media. Gościliśmy następujących twórców: Ninę Opic, Wojciecha Jamę, Ewę Nowak, Barbarę Gawryluk, Izabelę Sowę, Ewę Stadtmuller, Łukasza Zabdyrę, Martę Fox i Łukasza Barana – naszego miejscowego grafika i twórcę komiksów. To tylko przykłady licznej działalności prowadzonej przez Gminną Bibliotekę w Trzcianie, promującej książki i czytelnictwo.

Przy Bibliotece działa od dłuższego czasu Trzciańskie Stowarzyszenie

zostały zakupione we Wrocławiu książki do działającej biblioteki. Zbiory zostały uzupełnione książkami od mieszkańców wsi. Zbiórka księgozbioru zajmowały się następujące osoby: Jan Piątek, Janina Nyzio (Dziedzic), Zofia Piątek.

Biblioteki publiczne odegrały dużą rolę w zakresie likwidacji analfabetyzmu. Były partnerami szkół, które prowadziły tę akcję, organizując różne zajęcia, takie jak: głośne czytanie książek, dyskusje, wieczory literackie, spektakle teatralne i inne. W tej strukturze biblioteki publiczne działały do 1953 r.

Z chwilą utworzenia gromadzkich rad narodowych, Biblioteka Powiatowa w Rzeszowie zajęła się organizacją bibliotek gromadzkich. Utworzono Gminną Bibliotekę w Świlczy. W świetlicy Domu Ludowego w Trzcianie utworzono Punkt biblioteczny, który prowadził etatowy świetlicowy instruktor Julian Waško, doposażając i wymieniając książki z biblioteki gminnej i powiatowej. Po nim świetlicową i bibliotekarką w Punkcie bibliotecznym była Maria Kawalec (Skwirut).

Dzięki staraniom Stanisława Piątka, dyrektora zaocznego Liceum Ogólnokształcącego w Rzeszowie, trzciańskiego rodaka oraz kierowniczki Powiatowej Biblioteki Publicznej Zbigniewy Schultis, jako jedną z pierwszych powołano w 1957 roku Gromadzką Bibliotekę Publiczną w Trzcianie.

Mieściła się ona w bardzo małym i ciasnym pomieszczeniu dawnego Przedszkola. Pierwszą jej bibliotekarką była Maria Pisula (Smagała). Biblioteka pracowała w niepełnym wymiarze godzin (była czynna 3 razy w tygodniu). Oprócz podstawowych funkcji upowszechniania czytelnictwa książek i czasopism prowadzone tu były imprezy kulturalne: spotkania z autorami książek, wieczory bajek dla dzieci, dyskusje o nowościach wydawniczych itp.

Do 1973 r. zakup książek do bibliotek publicznych prowadzony był centralnie przez Powiatową Bibliotekę w Rzeszowie. Prowadziła ona katalog centralny, w którym odnotowywano nabytki i ubytki książek z podległych bibliotek w terenie. Zakupu książek dokonywano komisyjnie, uwzględniając potrzeby poszczegól-

nych bibliotek. Biblioteka w Trzcianie obsługująca punkty biblioteczne i rejestrująca znaczną liczbę czytelników, otrzymywała zwiększoną liczbę książek oraz dzieła encyklopedyczne do księgozbioru pod ręcznego. Jednym z wielu kłopotów, z jakimi borykały się biblioteki publiczne, były trudności lokalowe. Nie ominęły również Trzciany.

W 1956 roku Gromadzką Radę i bibliotekę przeniesiono do budynku OSP w Trzcianie. Po likwidacji gromadzkich rad i zajęciu pomieszczeń w budynku OSP dla potrzeb Ośrodka Zdrowia w 1958 r. Biblioteka Publiczna została przeniesiona do małego pomieszczenia w Domu Ludowym oferując na górze 2 małe pomieszczenia (scena i jej zaplecze), gdyż poprzednie lokum biblioteki przeznaczone zostało dla potrzeb Ośrodka Zdrowia. Okazało się to fatalne w skutkach, bo zbyt duże obciążenie księgozbiorem, spowodowało pęknięcie stropu starej budowli. W związku z tym zaistniała konieczność przeniesienia części księgozbioru na salę widowiskową.

Od 1.06.1975 r. na terenie gminy Świlcza pełniła funkcję Gminnej Biblioteki Publicznej, sprawującej nadzór nad bibliotekami terenu gminy Świlcza, tj.: w Bratkowicach, Mrowli, Rudnej Wielkiej, Przybyszówce (wieś należała jeszcze do 2017 r. do gminy Świlcza) i Świlczy. W takiej strukturze istniała do końca 1976 r.

Po roku decyzją władz gminnych i Wojewódzkiej Biblioteki w Rzeszowie, Gminną Biblioteką została biblioteka w Świlczy. W Trzcianie pozostawiono Filię Biblioteczną Biblioteki Gminnej.

Biblioteka w Trzcianie oprócz obsługi czytelników i prac związanych z księgozbiorem, prowadziła szeroką działalność kulturalną i oświatową, którą dokumentuje, tworzona na bieżąco, Kronika tejże biblioteki. Były to spotkania autorskie, wieczory bajek dla dzieci, lekcje biblioteczne prowadzone wspólnie ze Szkołą Podstawową. Po oddaniu do użytku Nowego Domu Ludowego w 2003 r. znalazła w nim pomieszczenia również biblioteka. Bibliotekarką jest Dorota Jędral. Obecnie jest to siedziba Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji Gminy Świlcza z siedzibą w Trzcianie.

Kulturalne „JESTEM” zraszające zwłaszcza kobiety, miłośniczki działalności kulturalno-artystycznej, m.in. rękodzieła artystycznego. Stowarzyszenie realizuje liczne projekty w tym zakresie. Podczas spotkań powstają piękne i oryginalne prace, np. obrazy z mchu czy anioły z powertexu – to również tylko przykład licznych

działań. W Bibliotece można więc nie tylko wypożyczyć książkę lecz zaspokoić inne potrzeby kulturalne i z zakresu samorealizacji.

Wizerunek trzciańskiej biblioteki jako centrum tworzą nie tylko bibliotekarze, ale także użytkownicy, którzy „zmuszają” instytucje do uzupełnienia tradycyjnych zbiorów o nowe

treści, technologie i wartości artystyczne. Biblioteka może stale rozwijać i szukać nowych form aktywności poprzez zadeklarowanie wsparcia instytucjonalnego ze strony władz samorządowych oraz pozyskiwanie dodatkowych środków między innymi od partnerów biznesowych. ■

Władysław Kwoczyński

Ocalić od zapomnienia

Pod koniec grudnia 2021 r. Towarzystwo Miłośników Ziemi Bratkowickiej w Bratkowicach, wydało publikację pt. „Ocalić od zapomnienia”. Autorem interesujących i cennych wspomnień jest Stanisław Piotr Przywara ur. w 1926 r. w Bratkowicach, gdzie spędził swoje dzieciństwo do 1936 r. W tym też roku w wieku 10 lat wraz z rodzicami i całym dobytkiem, przeniósł się do Posady Nowomiejskiej w ówczesnym woj. lwowskim.

W pierwszym rozdziale wspomnień opisuje codzienne niełatwe życie i trudne losy swojej najbliższej rodziny oraz sąsiadów w okresie międzywojennym. Bratkowicką gwara przedstawił swoje pełne różnych przygód dzieciństwo, naukę w szkole, pomoc rodzicom w ciężkiej pracy w gospodarstwie, obrzędy i lokalne zwyczaje ludowe. W opisach nie brak lekkiego humoru.

W kolejnej części autor, posługując się poprawną polszczyzną, szczegółowo opisuje losy swoje i najbliższej rodziny po przeprowadzce z Bratkowic na Kresy Wschodnie, gdzie mieli rozpocząć nowe, lepsze życie. Bardzo ciekawie i barwnie, opisał krajobraz i uroki tamtejszej przyrody, otaczającej Posadę Nowomiejską i okoliczne miejscowości. Nie zabrakło też interesujących opisów codziennego życia na Kresach. Wydawałoby się, że tu odnaleźli swoje miejsce na ziemi. Niestety nie na długo.

W dalszych wspomnieniach autor, ukazał tragiczne losy swojej rodziny i Polaków mieszkających na Kresach Wschodnich tuż po wybuchu II woj-

ny światowej w 1939 r. Traumatycznie przeżył pierwsze bombardowanie przez niemieckie samoloty Luftwaffe. We wspomnieniach odniósł się do ważniejszych fragmentów kampanii wrześniowej.

Dużo uwagi poświęcił również kulisom inwazji sowieckiej na Polskę 17 września 1939 r. Dramatycznym przeżyciem dla autora wspo-

nień, jego najbliższych osób, a także wielu rodaków, były represje i nienawiść mniejszości ukraińskiej do Polski i Polaków. Odczuł wówczas strach i wielki niepokój w rodzinie z powodu pogłoski o wywozie Polaków na Syberię. Niebawem stało się to przygnębiającym faktem. W nocy 10 lutego 1940 r. do drzwi i okien zastukali Ukraińcy w asyście

uzbrojonego żołdaka. Całkowite zaskoczenie domowników, dookoła rozległ się płacz dzieci, przestraszonych tym nagłym wydarzeniem. Po dewastacyjnym przeszukaniu domu, kazali wszystkim spakować się i w ciągu kilkunastu minut opuścić dom. Nad ranem podjechały tzw. podwozy, na które zapakowano rzeczy, które pozwolono zabrać.

Tak rozpoczęła się długa, trudna i niebezpieczna podróż w nieznaną, saniami, pociągami i pieszo. Po kilkudziesięciu dniach uciążliwej tułaczki, dotarli na daleką Syberię, gdzie w kołchozach w środku syberyjskiej tajgi zmuszani byli do wykonywania ciężkiej niewolniczej pracy ponad ludzkie siły. Egzystowali w niehumanicznych warunkach życia, urągających ludzkiej godności, znosząc cierpienie, głód, chłód, pluskwy, inne robactwo i upokorzenie, tylko dlatego, że byli Polakami. Przeżywali też krótkie chwile wytchnienia, dające nadzieję na powrót do kraju z syberyjskiej poniewierki. Tylko nieliczni powrócili w rodzinne strony do Ojczyzny – tak jak rodzina autora wspomnień – w 1946 r. niestety, bez matki, która zmarła po ciężkiej chorobie 25 lutego 1945 r. w Karzas koło Omska.

Wspomnienia autora w części dotyczącej wybuchu i przebiegu II wojny światowej, zweryfikował i zrecenzował prof. dr hab. Grzegorz Ostasz z Katedry Nauk Humanistycznych i Społecznych Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej.

Publikacja ta zawiera 263 strony tekstu, uzupełnionego fotografiami i rysunkami z archiwum rodziny Przywarów.

Książka została wydana dzięki determinacji członków i Zarządu TMZB w Bratkowicach, ze środków finansowych Urzędu Gminy w Świlczy. Nakład 100 egz. ■

Stanisław Piotr PRZYWARA

urodził się 29 czerwca 1926 r. w Bratkowicach, gdzie mieszkał z rodziną przez pierwsze 10 lat życia. W czerwcu 1936 r. wraz z całą rodziną przeniósł się do Posady Nowomiejskiej w ówczesnym woj. lwowskim. Po aneksji Ziemi Wschodnich przez Armię Czerwoną 10 lutego 1940 r. zostali wysiedleni i deportowani na Syberię do wsi Kuksa w obwodzie omskim. W listopadzie 1943 r. został wcielony do Wojska Polskiego organizowanego w Sielcach. Wraz z 7. Pułkiem Piechoty 3. Dywizji Piechoty im. Romualda Traugutta przebył szlak bojowy prowadzący przez Warszawę, Bydgoszcz, Piłę, Wał Pomorski, Kołobrzeg do Berlina. Za swoją bohaterską postawę i waleczność został odznaczony wieloma medalami. Po skończonych działaniach wojennych został skierowany do Oficerskiej Szkoły Piechoty i Kawalerii, którą ukończył w 1947 r. w stopniu podporucznika. Pełnił służbę w jednostkach bojowych w Ełku, Chełmie, a następnie został oddelegowany do służby administracyjnej WKU w Tomaszowie Lubelskim, Hrubieszowie, Jędrzejowie i Krakowie, skąd przeszedł na zasłużoną emeryturę w stopniu pułkownika. W wolnych chwilach uczestniczył w bardzo licznych spotkaniach z młodzieżą, dzieląc się wspomnieniami z lat wojny i okupacji. Swoje dotychczasowe życie opisał we wspomnieniach, poczynając od lat spędzonych w swoich rodzinnych Bratkowicach, poprzez Syberię, szlak bojowy, aż do dnia zakończenia wojny. Był korespondentem „Głosu Weterana”. Aktywnie działał w organizacjach kombatanckich i Związku Sybiraków. W życiu prywatnym był kochającym i troskliwym mężem, ojcem, dziadkiem i pradziadkiem. Dochował się dwóch córek, dwóch wnuczek i jednej prawnuczki. Zmarł 11 sierpnia 2018 r. w Krakowie, gdzie spoczął na Cmentarzu Batowickim (Cmentarz Prądnik Czerwony) w asyście Kompanii Honorowej Wojska Polskiego.

PS. Tekst ten zamieszczony jest na odwrotnej stronie okładki książki.

Ludwik Kondratowicz (w. Syrokomla)

Przedwiośnie

Na dworze niby lato, niby jeszcze zima,
Jeszcze świat, jeszcze serce, jak gdyby pod pleśnią,
Jeszcze się pierś wiośnianem uczuciem nie wzdyma,
Ptak się jeszcze swobodną nie rozhułał pieśnią.
Pora wiośnie i dawno! a skądże to dziwo,
Że tak źle się rozwija i pączek, i trawa?
Leniwo biją pulsa, pieśń płynie leniwo,

Jest wiosna, ale czegoś wiośnie nie dostawa.
I rzekł mi siwy starzec: „O, wiosna już bliska,
Znam to, bo kopę wiosen miałem przed oczyma;
Lecz jeszcze, widzisz aspan, mgła zimowa ściska,
Póki grzmotu nie będzie, to i wiosny nie ma”
Ja, kochanek spokoju, trwożę, się i blednę,
Kiedy burza zawyje, kiedy grzmot zatrzaska;
Rozedrą się w źrenicach moje oczy biedne,
Gdy w chmurze błyskawiczna zamży się przepaska! –
Mnież się modlić o grzmoty? A jednakże łono
Tak spragnione odetchnąć w wiośnianej naturze!
O, jeżeli wam zimę zakończyć sądzono –
Pośpieszcie czarne chmury i ogniste burze!

Gorące serca, choć dookoła sroga zima,
Zmarznięte usta, okrzyk wolności się zaczyna,
Co dziś powstało, niech żyje wiecznie i nie zginie,
Ty nie stój obok i podaj rękę Ukrainie.

Ref. Kiedy razem, jesteśmy jak rodzina,
Jest nadzieja, co wiecznie przypomina,
Sze ne wmerła, ne wmerła Ukraina.

Gdy twój przyjaciel, co w wielkiej znalazł się potrzebie,
Wyruszył w drogę, która prowadziła ciebie,
Idź ramię w ramię, a przyjaźń wasza nie przeminie,
Nadeszła pora, by podać rękę Ukrainie.

Kiedy razem, jesteśmy jak rodzina,
Jest nadzieja, co wiecznie przypomina,
Kiedy przyjdzie czas na bal, jak po nocy dzień,
Wtedy będziesz niczym brat, to nie sen.

Ref. Kiedy razem, jesteśmy jak rodzina,
Jest nadzieja, co wiecznie przypomina,
Sze ne wmerła, ne wmerła Ukraina.

W 2022 r. minęła 77. rocznica wyzwolenia niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz, który zaistniał wiosną 1942 r. Dziś dla świata Auschwitz jest symbolem zagłady i okrucieństw II wojny światowej.

Maria Koryl

27 stycznia Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu

W 2005 r. Organizacja Narodów Zjednoczonych uchwaliła dzień 27 stycznia Międzynarodowym Dniem Pamięci o Ofiarach Holokaustu.

Z uwagi na trwającą pandemię koronawirusa w obchodach na terenie Miejsca Pamięci weźmie udział niewielka grupa gości, głównie ocalałych.

Rok 1942 r. był kluczowy dla kształtowania się funkcji obozu Auschwitz jako ośrodka zagłady. Wiosną tego roku Niemcy rozpoczęli masowe deportacje Żydów do Auschwitz. Władze obozowe zdecydowały o utworzeniu dwóch prowizorycznych komór gazowych w pobliżu obozu Auschwitz II-Birkenau, obok nich najpierw kopano masowe groby, a następnie ciała ofiar zaczęto spalać na wolnym powietrzu.

Na rampie wyładowniczej lekarze SS zaczęli przeprowadzać selekcje wśród deportowanych Żydów. Po wizycie w Auschwitz SS-Reichsführera Heinricha Himmlera w lipcu 1942 r. przystąpiono do budowy czterech krematoriów wraz z komorami gazowymi, które zostały oddane do użytku wiosną kolejnego roku.

Pamięć o Ofiarach Holokaustu na Podkarpaciu

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu to okazja, by przypomnieć tysiące dramatów, jakie rozgrywały się także na Podkarpaciu. Miejsca pamięci w regionie to ważna lekcja historii, ale i przestroga na przyszłość.

Pruchnik. Przed 1939 rokiem Żydzi stanowili ponad połowę jego mieszkańców. Podczas wojny Niemcy utworzyli tu getto. Część Żydów trafiła do Birczy i Wólki Pełkińskiej, a kilkadziesiąt osób rozstrzelano na polach w okolicach Pruchnika. Ile osób zginęło tam dokładnie? Nie wiadomo.

Grodzisko Dolne. Przed wojną zamieszkiwane głównie przez Żydów. W tej stodole Jan i Maria Gajewscy ukrywali Żydów. To kirkut – cmentarz żydowski. Zniszczony przez Niemców podczas wojny. To las w Opaleniskach. Kilka kilometrów dalej. W lipcu 1942 roku Niemcy zamordowali tu 11 Żydów. Razem z dziećmi ukrywali się w leśnej ziemiance.

Wreszcie Muzeum w Markowej – wśród nazwisk osób, które zginęły – Ulmowie. Przyjęli pod swój dach ośmioro Żydów. Ukrywali ich dwa lata. Do 24 marca 1944 roku. Wtedy pod ich dom przyjechali Niemcy. Najpierw roz-

strzelali Żydów, potem Józefa Ulmę i jego ciężarną żonę. Wreszcie sześcioro ich dzieci. Rodzina Ulmów to symbol Polaków, którzy w nieludzkich czasach ratowali swoich żydowskich sąsiadów.

Tylko w getcie w Rzeszowie Niemcy jednego dnia rozstrzelali 70 kobiet w ciąży. 7 lipca 1942 roku wysłali do obozu w Bełżcu 14 tysięcy Żydów. Kilkuset zabił i zakopali w lesie koło Głogowa. Dziś jest tam w lesie pomnik pamięci. Takie zbrodnie były codziennością w wielu miejscach. Dzień pamięci to bolesna lekcja historii. Ale też przestroga, by do podobnych tragedii w przyszłości już nigdy nie doszło.

Wiersze, niczym kronika, opowiadają o konkretnych wydarzeniach, jak w wierszu „Ostatnia noc w komando «Kanada» w Auschwitz, 18 stycznia 1945 roku”, który opisuje ostatnie chwile Batszewy Dagan w obozie Auschwitz. Pracowała wówczas przy zacieraniu śladów zbrodni – razem z innymi więźniarkami otrzymała rozkaz palenia walizek pomordowanych w komorach gazowych.

Uwaga! – pada rozkaz – spalić wszystkie walizki!
Spalić każde nazwisko, każdy ślad!
Wymazać, co tu się wydarzyło!
Praga, Bratysława, Paryż, Berlin, Bruksela, Ostrawa,
miasta i miasteczka, adresy, imiona, nazwiska – spalić!
Sprawdzić, żeby nic tu nie zostało,
żadnego świadectwa o człowieku,
którego głos tu zamilkł.

Pracę przerywa jednak nagły rozkaz ewakuacji, kiedy więźniarki zostają zapędzone do kolumny i w marszu śmierci opuszczają obóz, by w otwartych wagonach kolejowych wyjechać do Ravensbrück.

Do szeregu! – Koniec bliski!
Natychmiast przestać palić walizki!
Z daleka słychać strzały karabinów,
dudniący grzmot dział. Odgłosy oczekiwane,
uspokajający hałas – jak śpiew duszy, pieśń pocieszenia...
zacieranie śladów nie powiodło się.
A dziś, po latach pozostają niemi świadkowie –
walizki i skrzynki z nazwiskami i adresami – nie wszystkie.
To co pozostało, przechowywane jest w muzeum,
w szklanych witrynach. Ostrzeżenie na przyszłość.
Krzyk, którego nie uda się stłumić.

Podczas wędrówek po wioskach podrzeszowskiej gminy Świlcza jest okazja obejrzeć ginący świat parków i dworów szlacheckich w pozostałościach po dawnych zespołach pałacowo-parkowych.

Zofia Dzedzic

Nowe życie starego spichlerza

Zwłaszcza w Trzcianie można zobaczyć i zachwycić się nie porzucenymi i zaniedbanymi, nikomu już niepotrzebnymi budynkami, ginącymi śmiercią naturalną, ale odnowionymi i tętniącymi życiem, służącymi następnym pokoleniom. Każdy z nich kiedyś był częścią dworskiej zabudowy, pełnił swoją rolę, choć inną niż w chwili obecnej.

Centrum szlacheckich zespołów pałacowo-parkowych był niewątpliwie dwór, wokół którego koncentrowało się życie włościan, życie wsi.

Każdy starszy mieszkaniec wsi pamięta z okresu powojennego dwór i park mniej lub bardziej zniszczony, których właściciele – na Podkarpaciu – szlachtę drobną i średnią – piętnowano „za wyzysk ludu”. Szlachecki dwór bronił przed wrogiem mur i brama wjazdowa.

Do dworu – pałacu prowadziła zwykle aleja lipowa i kończyła się przed głównym wejściem gazonem (trawnikiem) z licznymi rabatami roślin ozdobnych. Zwykle we dworze mieszkaly wielopokoleniowe rodziny, które gromadziły w nim pamiątki rodzinne, tworzyły biblioteki, kolekcje obrazów, broni. itp. Tam organizowano przyjęcia rodzinne i sąsiedzkie, ba nawet z nich wyruszano „na krwawe boje” w obronie Ojczyzny. Budowano takie dwory, na jakie stać było ich właściciela.

„Jam dwór polski, co walczy mężnie i służy wiernie”

(basło nad dworem w Tułowicach na Mazowszu)

Przywiązanie do dworu właściciele było ogromne. Opuszczali go tylko wyjeżdżając na sejmiki, na wojnę, elekcje króla, pielgrzymki do miejsc świętych, na rodzinne i towarzyskie wizyty. Nie była to izolacja

i zaściankowość. Młodzież wysyłano „na nauki” do miast lub do innych krajów. Ta przywoziła „światowe nowinki” do życia dworu i wsi.

Kształcenie oprócz wiedzy – polegało na wychowaniu do umiłowania Ojczyzny, do pracy na rzecz potrzebujących, uczeniu się „etykiety” dworskiej, sposobu postępowania, światopoglądu. Niestety, zdarzały się i przypadki warcholstwa, nieumiarowania w jedzeniu i picciu, zacofania, egoizmu.

Jakie obiekty w Trzcianie popadły w ruinę?

W 1945 r. powołano w zespole parkowo-pałacowym Gminną Szkołę Rolniczą Męską. Powiat rzeszowski jest organem prowadzącym i nadzorującym szkołę.

Dziś jest to już w nowych budynkach dydaktycznych kompleksowo od 1995 r. z zapleczem warsztatowym i sportowym, magazynowym, internatem i zapleczem – nowoczesny Ze-

Fot. Z. Lis

Zagłada polskich dworów przebiegała w dwóch etapach.

Pierwszy – to lata 1917 i 18, gdy po sowieckiej Rewolucji Październikowej na polskich Kresach zmieciono w ciągu kilku miesięcy elitę polskiego ziemiaństwa.

Drugi etap to rok 1944, kiedy to dekretem o reformie rolnej nowa władza z przestrzeni społecznej i kulturalnej pozbyła się „obszarników i burżuazji”. Z 12 tys. dworów zostało tylko 2,8 tys., ale każdy rok przynosi kolejne straty.

spół Szkół Techniczno-Weterynaryjnych, kształcący na potrzeby rolnictwa specjalistów różnych rolniczych zawodów.

Mury otaczające zespół parkowo-pałacowy, kilka budynków gospodarczych i mieszkalnych w różnym czasie i z bliżej społeczności wiejskiej nieznanymi w ogóle powodami zniknęły.

Stary spichlerz był przez wiele lat użytkowany przez zespół szkół rolniczych, który wykorzystywał go na sale lekcyjne, internat dla młodzieży i warsztaty szkoleniowe na potrzeby

szkolne do 1990 r. Od tej pory niszczał do połowy 2020 r.

Wcześniej, bo w 2013 r., ze starych dworskich stodół i magazynów zbożowych urządzono na skutek starań władz samorządowych na wniosek społeczności wiejskiej przedszkole i żłobek dla dzieci.

Uzyskawszy wszystkie pozwolenia administracyjne, architektoniczne i konserwatorskie na wniosek wójta Gminy Adama Dziedzica powstał – rzecz można – ruch samorządowo-obywatelski, skupiony wokół idei ratowania, odbudowy na cele społeczne prawie całkowicie zniszczonego budynku. Wójt uważał, że należy tę odbudowę postrzegać w dwóch aspektach:

- jest to dziedzictwo, świadczące o naszej historii, kulturze i pochodzeniu, bo to odpowiedzialność i zobowiązanie wobec obecnych i przyszłych pokoleń, bo to – nasze korzenie i tożsamość;
- ponadto przez danie „drugiego życia” temu obiektowi stanie się on atrakcją dla przyszłych użytkowników

ków nie tylko z Trzciany, ale całej gminy.

I tak oto – późną jesienią covidowego roku 2021, 10 grudnia, swe pomieszczenia nowoczesne, bogate w zbiory biblioteczne otwarła na jednej kondygnacji Gminna Biblioteka Publiczna z wypożyczalnią, z bogatym księgozbiorem – ok. 30 tys. w tym z bogatym ok. 100 pozycji tzw. regionalnych, czytelną dla dorosłych, dla dzieci, magazynami i zapleczem. Nieco wcześniej, bo 6 grudnia 2021 r. otworzył swe podwoje Gminny Klub Seniora – 25 uczestników z gminy. Zbyt mało czasu na opinie i oceny – jedno można stwierdzić, że inwestycje w odrestaurowane zabytki to początek, koło zamachowe dalszych zadań i dalszego rozwoju. Małych gmin nie stać na realizację długich list potrzeb w tym zakresie na własnym terenie, pomimo tego gmina Świlcza łamie utarte schematy „nic nierobienia” i dobrze na tym wychodzi.

W nowo oddanym obiekcie w będą funkcjonować biblioteka i czytelnia.

Dzięki pozyskanym środkom z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego, Gmina Świlcza zmieniła w sposób diametralny warunki lokalowe Gminnej Biblioteki Publicznej z/s w Trzcianie. Stworzone zostały również miejsce dla aktywizacji zawodowej, społecznej i gospodarczej.

Powstrzymane zostały procesy degradacji zabytkowego obiektu dworu wraz z otoczeniem, poprawiono estetykę terenów podworskich poprzez ich zagospodarowanie i urządzenie. Ponadto stworzono miejsce spotkań i integracji społeczności, co w przyszłości powinno wpłynąć na pobudzenie lokalnych inicjatyw społecznych i kulturalnych.

Obiekt dworsko-parkowy wraz z położonym w sąsiedztwie Zespołem Szkół Techniczno-Weterynaryjnym jest zabytkiem historii, tradycji i kultury naszej lokalnej społeczności.

Józef Ciosek

Zagadkowy nagrobek na cmentarzu w Trzcianie

Czy jest to miejsce pochówku Maksymiliana Woyciechowskiego i jego żony, właściciela majątku dworskiego w Dąbrowie w latach 1800-1843?

Kaplica grobowa Woyciechowskich – właścicieli Dąbrowy

Na cmentarzu w Trzcianie w jego najstarszej, południowo-zachodniej części niedaleko pierwotnej, głównej bramy wejściowej do połowy lat 60. XX wieku istniała mała, murowana kaplica grobowa zorientowana na wschód z wejściem od strony zachodniej. Kryta dachówką, była otynkowana i posiadała w północnej oraz południowej ścianie małe, nieoszlone okrągłe okienka. Wewnątrz znajdował się zachowany do czasów obecnych kamienny nagrobek z pionową,

stylową stelą charakterystyczną dla protestanckich (ewangelickich) nagrobków, odsłonięty po wyburzeniu kaplicy. Nie zachowała się na steli inskrypcja nagrobna, która została skuta (usunięta) z chwilą wyburzenia kaplicy lub nawet wcześniej. Należy sądzić, że napis był w języku niemieckim, być może wryty w gotyku i dlatego został usunięty.

Niewątpliwie kaplica grobowa była miejscem pochówku właściciela majątku dworskiego Dąbrowy, zmarłego w 1843 roku Maksymiliana Woyciechowskiego i jego żony. Co za taką tezę przemawia?

Każdy rozbiór Polski – to ucisk gospodarczy i narodowy

Otóż w wyniku pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej w 1772 roku zie-

mie południowej Małopolski zostały zagarnięte przez Cesarstwo Austriackie. Zaborca dążył do osłabienia ducha polskości na zabranych ziemiach poprzez eliminowanie obyczajów, kultywowanej przez pokolenia polskiej tradycji, świadomości historycznej i własności ziemi, wprowadzając ucisk gospodarczy. Szczególnie duży nacisk przykładano na rugowanie posiadaczy majątków ziemskich z posiadłości, pozbawiając ich fundamentalnego prawa posiadania ziemi. Rozpoczęto obciążanie nadmiernymi podatkami i czynszami, co skutkowało rujnacją majątków, rosnącym zadłużeniem i przejmowaniem ich pod rząd austriackich urzędów skarbowych, a następnie wyprzedawaniem na licytacjach. Priorytetowymi nabywcami byli przybysze nacji austriackiej, niemieckiej, czeskiej i Żydzi na zasa-

dzie postępującego osadnictwa na zagarniętych, polskich ziemiach.

W 1772 roku latyfundiom sędzi-szowskie będące w posiadaniu Potoczkich na skutek zadłużenia zostało wystawione przez zaborcę na wyprzedaz w drodze licytacji. Wchodzące w jego skład dobra dworskie Dąbrowy zostały około 1800 roku zakupione od rządu austriackiego przez Maksymiliana Woyciechowskiego z Białej koło Żywca i tym sposobem rodzina Woyciechowskich osiedliła się w Dąbrowie. Woyciechowscy zamieszkali na folwarku znajdującym się w miejscu obecnego parku dworskiego, do czasu wybudowania około 1870 roku (najpewniej gdzieś w latach 1861-1879) dworskiej rezydencji pałacowej. Byli pochodzenia niemieckiego oraz wyznania luteranckiego (protestanckiego), stąd styl nagrobka Maksymiliana i kształt steli, charakterystyczne dla nagrobków protestanckich.

Maksymilian zmarł w 1843 roku, zatem kaplica musiała być wybudowana jeszcze za jego życia, czyli w pierwszej połowie XIX wieku. Była więc pierwszą i zarazem najstarszą kaplicą na trzczańskim cmentarzu. Później Woyciechowscy w wyniku rodzinnych koligacji z Christianami ze Trzciań byli chowani w wybudowanej przez Christianów około 1850 roku kaplicy pod wezwaniem Jana Nepomucena (obecnie kaplica przedpogrzebowa), w której spoczął później zmarły około 1887 roku syn Maksymiliana, Wiktor Woyciechowski i zmarła w 1858 roku jego żona Augusta Barbara z Christianów Grabińska oraz dwoje ich dzieci.

Może ktoś zna bliżej historię byłej kaplicy i nagrobka Maksymiliana Woyciechowskiego, zwłaszcza okresu, kiedy skuto napis nagrobny. Chętnie uzupełnię artykuł.

Po II wojnie światowej – zacieranie śladów niemieckości

Szaleństwo usuwania (dewastacji) niemiecko-języcznych napisów z na-

grobków ewangelickich pojawiło się po II wojnie światowej na poniemieckich ziemiach odzyskanych na fali zacierania śladów niemieckości tych ziem i wynikało z wrogiego nastawienia do wszystkiego co było niemieckie, także do niemieckich cmentarzy ewangelickich, mimo że protestanci byli chrześcijanami.

Pomnik nagrobny Maksymiliana Woyciechowskiego w miejscu dawnej kaplicy grobowej.

Woyciechowscy wprawdzie wywodzili się z mieszkających od wieków Niemców w Białej, ale nie mieli nic wspólnego z hitleryzmem. Po osiedleniu się na początku XIX wieku w naszym regionie wbrew planom zaborcy szybko ulegli polonizacji. Kolejne pokolenia tej rodziny wchodziły w rodzinne koligacje z polskimi rodzinami szlacheckimi Dolańskich z Grębowa, Jordan Stojowskich z Potoka koło Jedlicz, Łempickimi z Żyznowa i Jędrzejowiczami z Hyznego.

Zwyczaj usuwania napisów niemiecko-języcznych z protestanckich pomników nagrobnych dosięgnął nie tylko pomnika Woyciechowskiego na trzczańskim cmentarzu.

Co ma Dąbrowa do Rzeszowa?

Na starym cmentarzu w Rzeszowie przy ulicy Targowej obok tamtejszej kaplicy (kościół) zachował się pomnik na grobie rodziny Hiblów, w pewnym sensie spokrewnionej z Woyciechowskimi z Dąbrowy i Christianami ze Trzciań, gdzie też część niemieckich napisów na nim zdołano usunąć.

Otóż żona Franciszka Ksawerego Christianiego (brat właściciela trzczańskich włości dworskich, Jana Nepomucena Christiani Grabińskiego), Amelia Hibl pochodziła z rodziny rzeszowskich aptekarzy.

Hiblowie byli austriackimi imigrantami z końca XVIII wieku, którzy osiedlili się w Dukli, a później przybyli do Jasła i Rzeszowa. Spośród dwóch grobów protestanckiej rodziny Hiblów ze stylowymi pomnikami nagrobnymi skuto napis Wilhelma Hibla (1828-1837), chyba tylko dlatego, że „raziło” imię typowo niemieckie. Pozostałe imiona, jako że nie miały wydzwięku niemieckiego (Józef, Klara i Amelia)

mimo napisów niepolskich nie zostały skute.

Szaleniec wandal nie uszanował pamięci po rodzinie Hiblów, którzy byli całkowicie spolonizowani i byli zasłużonymi aptekarzami w Rzeszowie i Jasle.

To jakieś fatum nad Woyciechowskimi, ale chyba i jakiś cud, że najstarszy na cmentarzu w Trzciań pomnik nagrobny z połowy XVIII wieku Maksymiliana Woyciechowskiego został tylko „pozbawiony” napisu, a nie porozbijany. Jakie tajemnice skrywa jeszcze trzciański cmentarz?

1 marca obchodziliśmy Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Jest to święto ustanowione przez Sejm RP 3 lutego 2011 roku, jako forma oddania hołdu poległym i pomordowanym żołnierzom, którzy po 1944 roku nie zgodzili się, aby Polską rządziła komunistyczna władza z nadania Moskwy. Za tę postawę wielu zapłaciło najwyższą cenę – cenę życia. Dlatego tak ważne jest, aby „Wyklęci” żyli w naszej pamięci i byli dla nas wzorem patriotyzmu.

Agnieszka Małozieć

Oddali hołd tym, którzy szukali światła w mroczne dni, przed Bogiem tylko chyląc kark...

1 marca 2022 roku przedstawiciele władz samorządowych na czele z wójtem Adamem Dziedzicem, zastępcą wójta Sławomirem Styką, sołtysem wsi Trzciana Kazimierzem Łagowskim, księdzem Januszem Winiańskim, proboszczem parafii i katechetą naszej szkoły oraz dyrektorką szkoły złożyli okolicznościowe wiązanki kwiatów, zapalili znicze pod tablicą upamiętniającą Mieczysława Kawalca, która znajduje się na kościele parafialnym w Trzcionie. W ceremonii uczestniczyli także strzelcy oraz przed-

i zamordowanych żołnierzy antykomunistycznego podziemia, której przewodniczył ksiądz proboszcz.

Młode pokolenie w hołdzie wyklętym bohaterom

W pieśniach patriotycznych i prezentacji multimedialnej, którą przygotowali uczniowie Szkoły Podstawowej w Trzcionie pod opieką nauczycieli przywracamy pamięć o Żołnierzach Wyklętych i przybliżamy ich bohaterskie

i tragiczne losy oraz przekazujemy przesłanie, które zostawili kolejnym pokoleniom. W ten sposób składamy hołd Wyklętym i Niezlomnym za męstwo, niezłomną postawę, silne przywiązanie do tradycji niepodległościowych, za krew przelaną w obronie naszego kraju. Wierni złożonej przysiędze dali dowód bezgranicznej odwagi i przywiązania do Ojczyzny. Podjęte działania są dla nas wszystkich ważną lekcją historii oraz naszym świadectwem patriotyzmu i umiłowania Ojczyzny, byśmy nigdy nie zapominali kim byli i dlaczego zginęli, a także pamiętali, kim jesteśmy i dokąd zmierzamy?

Wartości, takie jak umiłowanie Ojczyzny i wolności w sposób szczególny stają się aktualne w kontekście obecnej sytuacji na świecie. Solidaryzujemy się z mieszkańcami Ukrainy, którym przyszło walczyć o wolność. Przygotowaną prezentację słowno-muzyczną uczniowie mogli obejrzeć na lekcjach wychowawczych. Dodatkowo na szkolnym holu pojawiła się okolicznościowa wystawa w oparciu o materiały przygotowane przez Instytut Pamięci Narodowej.

Tuż po II wojnie światowej w antykomunistycznym podziemiu działało ponad 200 tys. Polaków. Co dziesiąty z nich walczył z okupantem bronią. Kolejnych kilkaset tysięcy stanowili ludzie zapewniający partyzantom, aprowizację, wywiad, schronienie i łączność, a także członkowie organizacji młodzieżowych. To ich pamięć czcimy z początkiem każdego marca.

W drodze do pobliskiego kościoła.

stawiciele samorządu uczniowskiego wraz z poczem sztandarowym.

Dyrektor szkoły przypomniał historię Żołnierzy Wyklętych, przedstawił rys biograficzny trzciańskiego bohatera, jednego z żołnierzy niezłomnych, Mieczysława Kawalca. Wójt Adam Dziedzic podziękował społeczności szkolnej, a w szczególności młodzieży za godną patriotyczną postawę. Zaapelował do uczniów, aby zawsze pamiętali o naszych bohaterach, którzy oddali życie za niepodległość Ojczyzny. Dopełnieniem ceremonii była modlitwa za poległych

Wystawa w Szkole Podstawowej w Trzcionie.

Świat bez kobiet byłby, jak ogród bez kwiatów.

(Pierre de Brantome)

Z okazji Światowego Dnia Kobiet składamy wszystkim Paniom – Czytelniczkom „Trzcionki” oraz Mieszkankom gminy Świlcza, najserdeczniejsze życzenia zdrowia, szczęścia, wiary w siebie i swoje możliwości. Życzymy wszelkiej pomysłowości w życiu osobistym, rodzinnym i zawodowym.

Niech radosny uśmiech rozpromienia wasze twarze tak często, jak w tym szczególnym dniu. Byście zawsze czuły się doceniane, kochane i niezastąpione!

Męska część Redakcji „Trzcionki”

Kobiety w dziejach Polski zawsze odgrywały niepoślednią rolę, a wiele z nich zasłużyło się dla naszego kraju.

Dorota Wadiak

Słaba płeć, a jednak najsilniejsza

Jedną z nich była Wanda, ta „co to nie chciała Niemca. Jest to, prawdopodobnie, postać wymyślona przez kronikarza Wincentego Kadłubka, ale silnie zakorzeniona w świadomości Polaków, jako kobieta, która poświęciła swoje życie dla dobra Ojczyzny.

Dobrawa (Dąbrówka, zm. 977), córka księcia czeskiego, żona Mieszka I, pierwszego historycznego władcy Polski, odegrała istotną rolę w przyjęciu chrześcijaństwa przez męża i jego poddanych.

W historii zapisała się też św. Kinga (1234-1292) węgierska królowna z dynastii Arpadów, żona Bolesława V Wstydliwego. Po śmierci męża ufundowała w Starym Sączu klasztor kłarysek, do którego potem wstąpiła. W 1999 r. została kanonizowana przez św. Jana Pawła II.

Jedną z wybitnych postaci polskiego średniowiecza była św. Jadwiga Andeageńska (1374-1399), żona króla Władysława II Jagiełły, pierwsza kobieta na polskim tronie – już za życia otoczona aurą świętobliwości. Jej ślub przypieczętował unię Polski z Litwą. Opiekowała się przytułkami, szpitalami, fundacjami, fundowała kościoły. Z jej inicjatywy odnowiono Akademię Krakowską.

W 1997 r. została kanonizowana Bona Sforza (1494-1557), przyjechała z Włoch, królowa Polski, żona Zygmunta Starego i matka Zygmunta Augusta oraz Anny Jagiellonki. To jej m.in. zawdzięczamy rozpropagowanie włoskiej kultury i potraw, sprawowanie mecenatu naukowego. Dążyła ona do poprawy wizerunku Polski na forum ówczesnego świata.

*Są dni weselsze
niż niedziele.
Uśmiechem dają
znać o sobie.
Ubrany w kwiaty,
strojny w zieleń.
Uśmiechem wita nas
Dzień Kobiet!*

Marysieńka Sobieska (1641-1716), francuska żona i wielka miłość króla Jana III Sobieskiego.

W dobie Oświecenia na czoło polskich arystokratek wysunęła się Izabela Czartoryska (1746-1835). Była piarką, mecenasem sztuki, założycielką muzeów m.in. Muzeum Czartoryskich w Krakowie, czy Świątyni Sybilli w Puławach.

Nie należy zapominać o Klemetynie z Tańskich Hoffmanowej (1798-1845), pisarce, pedagogu, działaczce społecznej okresu Sejmu Czteroletniego.

Przypominamy Emilię Szczaniecką (1804-1896) niosącą pomoc powstańcom listopadowym, czy Emilii Plater (1806-1831), kapitanie wojska polskiego, która stanęła na czele sformowanego przez siebie oddziału partyzanckiego w powstaniu listopadowym.

W powstaniu styczniowym pomagała walczyć powstańcom Anna Pustowójtówna (1838-1881).

Helena Modrzejewska (1840-1909), aktorka o międzynarodowej sławie specjalizująca się w rolach tragicznych. Jedna z najpiękniejszych kobiet swej epoki.

Maria Konopnicka (1842-1910). Była poetką, nowelistką, publicystką i tłumaczką, autorka „Roty”, jednej z najważniejszych polskich pieśni patriotycznych.

Wśród naszych rodaczek na niwie naukowej zasłynęła Maria Skłodowska-Curie (1867-1934), fizyczka i chemiczka. Dwukrotnie otrzymała Nagrodę Nobla. Odkryła pierwiastki chemiczne: rad i polon.

Polka Negri (właśc. Apolonia Chałupiec 1896-1987) to gwiazda kina niemego, do dziś najbardziej znana na świecie polska aktorka.

Lekkoatletka Halina Konopacka (1900-1989) jako pierwsza zdobyła dla Polski złoty medal olimpijski.

Hanka Ordonówna (właśc. Maria Anna Pietruszyńska-Tyszkiewicz (1902-1950) piosenkarka, aktorka, tancerka, autorka wierszy i piosenek, jedna z największych gwiazd polskiego kina przedwojennego.

Irena Sendlerowa (1910-2008), działaczka społeczna, podczas II wojny światowej pracowała w Radzie Po-

mocy Żydom „Żegota”, uratowała od śmierci ok. 2500 żydowskich dzieci. Elżbieta Zawacka (1909-2009). W czasie II wojny światowej kurierka Komendy Głównej AK, jedyna kobieta wśród cichociemnych, po wojnie pracownik naukowy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, generał brygady Wojska Polskiego.

Wanda Rutkiewicz (1943-1992), polska alpinistka i himalaistka, z zawodu elektronik, jedna z najbardziej znanych Polek światowego himalaizmu, jako trzecia kobieta na świecie i pierwsza Polka stanęła na Mount Everest, najwyższym szczycie Ziemi. Zaginęła w 1992 r. podczas ataku szczytowego na Kancenzongę. W 1994 r., jako jedna z trzech pierwszych osób została wpisana do Księgi Rekordów Guinnessa jako pierwsza kobieta, która zdobyła szczyt K2.

Wisława Szymborska (właśc. Maria Wisława Anna Szymborska-Włodek 1923-2012) – polska poetka, eseistka, krytyczka, tłumaczka, felietonistka; laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury (1996), założycielka Stowarzyszenia Pisarzy Polskich (1989), członkini Polskiej Akademii Umiejętności (1995), dama Orderu Orła Białego.

Kobietą być...

Od zawsze na tym świecie KOBIEC, łączy wiele ról. Kocha, tworzy, buduje, pomaga, wspiera, pracuje, uczy, walczy, jest silna i odpowiedzialna... możemy wymieniać w nieskończoność.

Kobieta potrafi zamieniać marzenia w plany, bo wie, że nie trzeba się ich bać.

Kobieta potrafi zamienić siłę z zaciśniętych pięści na taką, która emanuje spokojem – bo zna swoją wartość.

Kobieta wie, jak walczyć z ludzkimi słabościami zamiast z ludźmi – bo jest dobrym obserwatorem.

Kobieta potrafi przyznać się do błędów – bo jest pokorna i otwarta na zmiany.

Kobieta wie, jakie są priorytety w życiu człowieka – bo zna swój potencjał.

Kobieta potrafi zrezygnować ze swoich planów dla męża, dziecka, rodziny – bo kocha prawdziwie.

Kobieta potrafi słuchać i dawać nadzieję – bo jej największą mocą jest wrażliwość.

8 marca – Światowy Dzień Kobiet

Dzisiejszy dzień jest dobrą okazją, żeby pomyśleć, jakie naprawdę są kobiety, a nie jak są i mogą być postrzegane.

W tym dniu, życzymy wszystkim, aby zawsze miały wybór i dokonywały najlepszych.

Doceniamy, prosimy – dbajmy o siebie wzajemnie i wyciągajmy wnioski z niepowodzeń i powodzeń.

To jest podstawa równowagi i harmonii życiowej.

Pomimo trudnej atmosfery pandemicznej i ostatnio, zagrożeń wojną Ukrainie i Europie, a nawet świata przez Rosję i jej władcę Putina – życie społeczne w naszym kraju nie nosi znamion paniki, musimy żyć normalnie.

Stanisława Stasiej

Św. Walenty – dlaczego jest patronem zakochanych?

Patronem 14 lutego „Walentynek” czyli Dnia Zakochanych od 496 r. jest św. Walenty, Włoch, biskup Terni k/Rzymu, z wykształcenia – lekarz, z powołania – duchowny. Pod tym imieniem znanych jest 16 świętych i 3 święte. O naszych świętych – chyba mam rację – posiadamy skąpe wiadomości bibliograficzne. Warto je uzupełnić.

Jedną z legend o Świętym Walentym mówi, że żył on w Cesarstwie Rzymskim za panowania Klaudiusza II Gockiego, który to zabronił młodym mężczyznom w wieku od 18 do 37 lat zawierać związki małżeńskie. W ten sposób Święty Walenty został patronem zakochanych, których święto rokrocznie przypada 14 lutego.

Żył w III wieku w za panowania Klaudiusza II Gockiego. Cesarz ten za namową swoich doradców zabronił młodym mężczyznom w wieku od 18 do 37 lat wchodzić w związki małżeńskie. Uważał on, że najlepszymi żołnierzami są legionści niemający rodzin. Zakaz ten złamał biskup Walenty i błogosławił śluby młodych legionistów. Został za to wtrącony do więzienia, gdzie zakochał się w niewidomej córce swojego strażnika. Legenda mówi, że jego narzeczona pod wpływem tej miłości odzyskała wzrok. Gdy o tym dowiedział się ce-

sarz, kazał zabić Walentego. W przeddzień egzekucji Walenty napisał list do swojej ukochanej, który podpisał: „Od Twojego Walentego”. Egzekucję wykonano 14 lutego 269 roku.

Dodam jeszcze, że wskutek spłotu zwyczajów ludowych, folkloru i legend był uważany za obrońcę przed ciężkimi chorobami (zwłaszcza umysłowymi, nerwowymi i epilepsją).

Kult św. Walentego najszybciej upowszechnił się na terenach południowo-wschodniej Polski, gdzie obrany został np. patronem Przemysła i diecezji przemyskiej.

*Dla mnie nic już nie istnieje... jesteś dla mnie tylko TY
Wokół Ciebie świat się śmieje, a ja wierzę tylko w sny...
Tylko Ciebie mogę kochać, wciąż o Tobie śnić.
czy to jeszcze jest możliwe abym mogła z Tobą być?
Za spędzone z Tobą chwile oddam wszystko to co mam,
bo wciąż Kocham tylko Ciebie o czym wiesz... najlepiej sam...
Chciałabym być zawsze z Tobą, razem mijać szare dni,
nie potrafię być już sobą ja naprawdę KOCHAM CIĘ.*

KGW na terenie gminy Świlcza charakteryzują się wielkim kapitałem społecznym wynikającym choćby ze skali współpracy z instytucjami, urzędami gminy i miasta Rzeszowa: z ośrodkami kultury, strażakami z OSP, parafiami, szkołami czy lokalnymi grupami działania.

Karolina Szczepanowska

Prezentacje – KGW Trzciana – Słotwinka

Inspiracją dla nas, przedsiębiorczych kobiet jest szeroko rozumiana nasza historia teraźniejszość i przyszłość, kultura ludowa, pasje muzyczne, taneczne, kulinarne i rękodzielnicze. Jest to pewien rodzaj patriotyzmu połączony z rozwijaniem osobistych talentów, pożyteczną formą spędzania czasu i walorami edukacyjnymi. Dla realizacji swoich ambitnych zamierzeń odważnie sięgamy po różnego rodzaju dofinansowania i dotacje. Działając – dbamy o swą „małą Ojczyznę”. Działamy, mimo pandemii.

W drugim półroczu 2021 r. brałyśmy udział w następujących konkursach:

– „Kubek, dzbanek czy makatka – rękodzieło to jest gratka”. Na 280 prac nadesłanych znalazłyśmy się w 27 wyróżnionych. Zrobiłyśmy magnesy na lodówkę wyszyte koralikami na aksamicie. Byłyśmy wielkimi sceptyczkami tej pracy, ale została doceniona.

– Konkurs na najlepszą szarlotkę podkarpacką. Impreza odbywała się w Pstrągowej w siedzibie „Janczar”. Piękny obiekt i wielu uczestników. Mogłyśmy również sprzedawać nasze wyroby więc troszkę zarobiłyśmy. Do szarlotki trzeba było jeszcze wymyślić hasło tematyczne, oto nasz pomysł: „Ta szarlotka jest dla chłopca, bo cynamon da mu kopa, a kobieta jak skosztuje – to go zaraz pocałuje”.

– Miło mi poinformować wszystkich mieszkańców gminy, że nastąpiły uregulowania urzędowe w naszym nazewnictwie. KGW Trzciana, i KGW Słotwinka – działamy oddzielnie, ale jesteśmy zarejestrowane razem w Agencji.

Z tego tytułu dostałyśmy dofinansowanie w wys. 1000 zł. Przeznaczona została ta kwota na udział w koncercie Zespołu Pieśni i Tańca „Mazowsze” w jego siedzibie w Koszęcinie pod Warszawą. Wycieczka była wspa-

niała. Przy okazji zwiedziłyśmy nowo utworzone muzeum folkloru. Do kosztów naszych działań kulturalnych dołożył się UG w Świlczy i wójt Gminy Adam Dziedzic. Dziękujemy serdecznie!

– W dniu 10 grudnia ub.r. dekorowałyśmy pierniczki bożonarodzeniowe uprzednio upieczone. Spoty-

kamy się na tego rodzaju zajęcia w mieszkaniu naszej członkini Jadwigi Męczywór. Nasza członkini Maria Kozubal wysłała zgłoszenie na konkurs ogłoszony przez Tygodnik Rolniczy pt. „Do piernika”. Był to konkurs indywidualny, ale była to okazja do spotkania się, rozmów koleżeńskich i o społecznych potrzebach. Rozweselałyśmy się – w smutnej, pandemicznej rzeczywistości. Wyników jeszcze nie znamy. Dziękujemy serdecznie naszej koleżance Jadzi za uprzejmość, nie mamy przecież żadnego lokalu dla działalności.

Prawie wszystkie członkinie Koła miały chorobę wirusową, ale szczęśliwie – przechodziły łagodnie bez konieczności szpitalnego leczenia. Jak było więcej zachorowań – spotykałyśmy się rzadko lub wcale. W dobie pandemii koronawirusa pomagaliśmy potrzebującym, a zwłaszcza osobom starszym, samotnym. W Trzcianie jest wiele osób, które tej pomocy potrzebują. Szczególną opieką otoczono seniorów, ale przez GOPS w UG Świlcza organizowana jest różnorodna pomoc.

– Brałyśmy również udział w drugiej edycji konkursu ogłoszonego przez KOWR (Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa) tym razem zgłosiliśmy danie: gołąbki z farszem z ziemniaków i kaszy jęczmieńnej. Niestety tym razem nie powtórzyłyśmy sukcesu.

– Do 14 marca br. mamy wysłać zgłoszenie na Ogólnopolski Festiwal Kół Gospodyń Wiejskich – Polska od Kuchni. Motywem przewodnim w tej edycji jest uczta weselna i związane z nią obyczaje. Zgłosiliśmy danie: bigos weselny i wystąpimy w kategorii: mis wdzięku (Maria Kozubal). W ubiegłym roku doszliśmy do półfinału, zobaczymy, jak będzie teraz, zabawa będzie przednia.

– Dwie z naszych członkiń: Karolina Szczepanowska i Elżbieta Lubas brały udział w kursie pt. „Doskonale nie umiejętności cyfrowe i kompetencje społeczne osób powyżej 50 roku życia”. Program finansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt prowadziło Centrum Doradztwa Gospodarczego Sp. o.o. z siedzibą w Świlczy. Zajęcia prowadzone były w Szkole Podstawowej w Rudnej Wielkiej. Prowadzący instruktor Damian Daszkiewicz miał wiele cierpliwości, zajęcia były bardzo ciekawe i prowadzone z humorem. Skorzystałyśmy wiele z zakresu cyfryzacji teoretycznie i praktycznie.

Światowy Dzień Kobiet integruje Koło Gospodyń Wiejskich

Spotkania integracyjne organizowane z różnych okazji stały się jednym z przejawów działalności integracyjnej.

Spora frekwencja świadczy o tym, że takie inicjatywy są potrzebne i że panie lubią razem spędzać czas. Takie „babskie” spotkanie jest okazją do prywatnych rozmów, na które często w zabieganiu nie starcza czasu, można wymienić się przepisami kulinarnymi, skonfrontować poglądy, poradzić się w kłopotach.

A gospodynie ze Słotwinki to nie tylko starsze panie, ale w przeważającej większości młode kobiety, nawet dziewczyny. Jest w nich sporo energii, dlatego koło działa bardzo pręż-

nie. Organizuje różne imprezy w swojej wsi, aktywnie uczestniczy w imprezach gminnych. Panie chcą ożywić swoją wieś i przy okazji zrobić coś dla siebie. Można być prawie pewnym, że lepsza integracja koła przyczynia się do aktywności całej lokalnej społeczności.

Wielkimi krokami zbliża się Wielkanoc

Myśliliśmy już o palmach. Mamy zamiar zrobić palmę 2-metrową do kompletu małych palm z ubiegłego roku. Nie byliśmy w ubiegłym roku „zbiorowo” z palmami, tylko indywidualnie ze względu na covidowe obostrzenia sanitarne. W tym roku, mamy nadzieję, że już „odpuści”, poluzowane będą obostrzenia sanitarne i będziemy mogły w całej krasie uczestniczyć w procesji mszalnej podczas Niedzieli Palmowej w kościele parafialnym w Błędowej Zgłobieńskiej.

Konstanty Ćwierk

Palmowa niedziela

O, nigdy jeszcze słońcem wyzłocona,
co wczesną wiosną weszło na błękity,
że ludzkość, patrząc w niebo rozmodlona,
czuje w swych sercach nieziemskie zachwyty,
nie byłaś strojna w wielkie dziejów słowa
jak ty, najbliższa niedzielo palmowa.

Wiosna się budzi... W narodów świątynie
poprzez szeroko otwarte wierzeje
Wolność, dostojna Pani wchodzi ninie...
A nim dzień drugi słońcem rozednieje,
polskie się dusze w szczęściu rozaniela
twoim zwycięstwem, palmowa niedzielo.

Hosanna! – Krzyknem. Zwycięstwo jest z nami!
Nim dzienny będzie słońca bieg skończony,
z pieśnią na ustach, a w rękę z palmami
Zwalimy słupy graniczne, kordony.
W historii będzie twych godzin wymowa
mieć złote zgłoski, niedzielo palmowa.

Karolina Szczepanowska

Historia lokalna w działalności KGW Trzciana – Słotwinka

W historii Słotwinki na uwagę zasługuje wspomnienie o prężnie działającym w latach 60. i 70. XX w. kole ZMW (Związek Młodzieży Wiejskiej). Pamiętają o tym żyjący jeszcze niektórzy jego byli członkowie lub ich rodziny. Średnie i młode pokolenie – niestety – nie zna tej karty naszej historii. Okazją było spotkanie z naszym rodakiem, obecnie mieszkańcem Rzeszowa, który był trzecim z kolei przewodniczącym KMW w Słotwince. Pisał solidnie „Kronikę”, którą obecnie udostępnił do obejrzenia nam, członkiniom KGW. Kronika nie jest obszerna, bo krótki był żywot prawie każdej organizacji, stowarzyszeń, partii w PRL [Różne źródła publicystyczne podają różne daty działalności ZMW, najczęściej grudzień 1956, grudzień 1980 r.]. Nie nam zajmować się polityką i ideologiami. Może się ktoś obruszać, że wspominamy „niepoprawny politycznie” związek, ale uważam, że nic nikomu złego nie uczynił – a wręcz przeciwnie – przyczynił się do rozwoju życia kulturalnego młodzieży i wsi w określonym czasie historycznych dziejów Polski. Horacy pisał:

„Chwyć dzień, bo nikt nie wie, jaką nam przyszłość zgotują Bogowie”

ZMW w Słotwince zostało założone 22.02.1968 r. liczyło 32 członków. Pierwszym przewodniczącym był śp. Tadeusz Kruczek na następnym zebraniu został wybrany Mieczysław Fugas, który tę funkcję pełnił do końca istnienia ZMW.

Opiekunką Koła była kierownik Szkoły Powszechnej w Słotwince Maria Burdowa. To była już starsza pani, wykształcona w przedwojennym seminarium nauczycielskim i wszechstronnie przygotowana do swego zawodu. Przygotowała i wyreżyserowała z powodzeniem z nami dwie sztuki teatralne: „Przebaczenie” i „Zapomniałam”. Ona organizowała w większości nie tylko edukację, ale i życie kulturalne tej części wsi Trzciana.

Członkowie ZMW utworzyli zespół taneczny który tańczył ludowe tańce rzeszowskie. Niezbędna była kapela na podkład muzyczny do tańców, więc utworzono kapelę.

Instruktorami zespołu były: najpierw śp. Maria Drozd – mieszkanka wsi i działaczka społeczna, później Irena Kocan z Przybyszówki. W zespole tańczyli praktycznie wszyscy chętni młodzi słotwinianie, zrzeszeni i niezrzeszeni.

Kapela pracowała w składzie: Władysław Baran – skrzypce, Józef Ciebiera – skrzypce, Władysław Stokłosa – klarinet, Wiktor Drozd – basy lub Walenty Janczycki – zamienne. Zespół uświetniał swoimi występami uroczystości wiejskie, np. dożynkowe i świętojańskie nie tylko w Słotwince, ale też w: Trzcianie, Świlczy, Drabianiec, Głogo-

Słotwinka, lata 60/70 ub. wieku.

wie i w wielu innych okolicznych miejscowościach. Był dumą lokalnej społeczności.

Wiadomości te zaczerpnęłam ze wspomnianej Kroniki Koła ZMW w Słotwince.

Działalność społeczna KMW

Członkowie koła ZMW pracowali także w czynie społecznym przy budowie Domu Ludowego w Słotwince (dziś prywatny pustostan) od kopania fundamentów do zakończenia prac. W Kronice zanotowano: „Pracowali 976 godzin plus 1100 godz., warte kwotę 26250 zł. Brali udział przy budowie przystanku autobusowego. Uroczyste powitanie autobusu było dn. 12.07.1971 r.”.

Gdzie indziej czytamy: „Organizowali akademie z okazji różnych świąt i rocznic, jak 1 Maja, Święto Ludowe, Dzień Kobiet, w którym brały udział wszystkie kobiety ze Słotwinki”.

Z dzisiejszego punktu widzenia mogą się wydawać śmieszne, płytkie, ideologiczne akademie. W tamtych czasach było to mile widziane przez mieszkańców i z ochotą brali w nich udział.

Czytając zaś fragmenty statutu ZMW można było znaleźć dobre hasłowe cele i zadania organizacji, np. wychowywanie młodzieży w poczuciu pokoju, wolności, tolerancji, sprawiedliwości i poszanowania prawa, realizacja interesów młodzieży wiejskiej, rozwój cywilizacyjny, kulturowy i materialny wsi polskiej oraz tworzenie nowoczesnego rolnictwa, pomoc w urzeczywistnianiu aspiracji młodzieży wiejskiej w zakresie naukowo-technicznym, oświatowym, oświatowo-wychowawczym, kulturalnym, kultury fizycznej i sportu.

RAZEM DLA KULTURY (cz. VII)

Rolę i znaczenie różnego rodzaju zespołów muzyki kościelnej w życiu kościoła i wspólnot parafialnych dostrzegł papież Paweł VI pisząc: „Nic tak skutecznie nie broni wiary jak śpiew sakralny”.

Adam Majka

Gdzie słyszysz śpiew, tam wstąp, tam ludzie dobre serca mają, bo ludzie źli, ach wierzaj mi, ci nigdy nie śpiewają

(J. W. Goethe)

Głosy serc...

Umocnieni tą myślą Gminne Centrum Kultury Sportu i Rekreacji Gminy Świlcza z/s w Trzcionce we współpracy z parafiami rzymskokatolickimi wytrwale pracuje, rozwijając muzyczne zamiłowania i zdolności, umiejętności i wzbogacając repertuar chórów. Jako że jesteśmy wspólnotą otwartą, serdecznie zapraszamy do nas wszystkich, którzy chcą śpiewać.

W okresie działalności GCKSiR chóry wielogłosowe, mieszane, męskie, dziecięce występowały podczas imprez artystycznych, przeglądów, konkursów – wielokrotnie. Występowało u nas i kościołach parafialnych gminy wielu miłośników śpiewu. Są to ludzie rozkochani w muzyce, zarówno chórzyci jak i dyrygenci.

Do tradycji chórów należy przygotowywanie programów patriotyczno-religijnych z okazji rocznic i świąt. Śpiewają również podczas najważ-

niejszych świąt kościelnych – Niedziela Palmowa, Wigilia Paschalna, Boże Narodzenie oraz innych uroczystości. Występują niejednokrotnie poza parafią.

Od dawna biorą udział w uroczystościach gminnych, diecezjalnych i konkursach chóralnych organizowanych w całym kraju. Wymaga to rozszerzenia repertuaru o utwory o charakterze ludowym, operowym, patriotycznym. Zespoły nasze integrują ludzi w różnym wieku o różnych zawodach wyuczonych i różnych zainteresowaniach. Zawsze chodzi o to, by dobrze się przygotować, by dobrze śpiewać i potem „oddać” to całej wspólnotcie, którą reprezentują.

Chórzyci reprezentują najróżniejsze zawody, zwykle nie mają przygotowania muzycznego, ale łączy ich wspólna pasja do muzyki. Śpiewy, które wykonują chóry, to efekt ciężkiej pracy, zaangażowania i poświęcenia wielu osób, które pomimo własnych zajęć (praca, szkoła), znajdują czas, aby przychodzić na cotygodnio-

we próby, podczas których pracuje się nad rozszerzeniem repertuaru i doskonaleniem umiejętności śpiewu. Zarówno próby, jak i występy są dla chórzystów okazją do spotkania znajomych, a także miłą odskocznią od codzienności. Są to grupy, które uwielbiają wspólne śpiewanie i muzykowanie oraz zabawę. Chór skupia ludzi, dla których śpiew jest pasją, radością pośród codziennych trosk, a przede wszystkim sposobem aktywnego zaangażowania w życie wspólnoty parafialnej i gminnej. Chórzyci tworzą rozśpiewaną wspólnotę, w której panuje przyjacielska atmosfera i wzajemna życzliwość, bo przecież nie sztuką jest zaśpiewać profesjonalnie, sztuką jest zaśpiewać z sercem, takie są nasze chóry!

Ks. Franciszek Błotnicki

Na Zmartwychwstanie

Radością przepojeni
śpiewajmy pieśń wesela. –
Niech błysną z mroków cienie
i triumf Zbawiciela.
Pan złamał przemoc wroga,
otworzył niebios bramy. –
Już w wieczność wolna droga
a w Bogu ojca mamy.
O króluj, Zmartwychwstały,
udzielaj duszom męstwa,
by przez trud życia trwały
dążyły do zwycięstwa.

Huczą samoloty, pandemia koronawirusa od dwóch lat jest naszą codziennością, a w kraju oddalonym o 120 kilometrów na wschód od miejsca naszych prób twa ludobójczy dramat, o którym minuta po minucie mówi cały świat. Czy w takich chwilach sensowne jest myślenie o chórze? Nawet bardzo.

Patryk Rak

Gdzie słyszysz śpiew...

Codziennie przechodząc w okolicach dworca kolejowego w Rzeszowie przychodzi mi do głowy fraza: „Bywaj dziewczę zdrowe, Ojczyzna mnie woła, idę za kraj walczyć wśród rodaków koła”, którą śpiewał Chór „Gama” w setną rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości na scenie GCKSiR w Trzcianie.

Cztery lata temu ważne dla mnie było, by chór zaprezentował wtedy wyżyny swoich umiejętności. Dziś dzięki temu, że transmisja z tej wieczornicy dostępna jest w Internecie, ważne jest, że ten utwór został zaśpie-

wany właśnie przez nas. Nie był odtworzony z pliku, nie został wykonany przez zawodowców, dla których zaśpiewanie takiej pieśni nie stanowiłoby najmniejszej trudności. Był zaprezentowany przez Chór „Gama” ze Świlczy, przygotowywany wiele miesięcy po to, by żył w nas właśnie w takich chwilach, jakie obecnie przeżywamy.

Takiego odczucia nie zapewnią godziny spędzone przed choćby najmocniejszym smartfonem, konsolą do gier, czy światłem internetowych se-

riali, a przecież właśnie z tymi realiami przegrywa – nie od dziś zresztą i nie tylko przez wirusa i wojnę – chęć i odwaga przyjscia na chór.

Zapraszam zatem serdecznie do odważenia się i przyjscia na jedną z naszych cotygodniowych prób. Kto wie, czy to co teraz może się wydawać nie mieć większego znaczenia, okaże się czymś bardzo istotnym nawet w najbliższej przyszłości. Od siebie mogę na zachętę dodać, że ten, kto zdecydował się zasilić kiedyś

2004 r. Dożynki w Świlczy.

2014 r. IV Międzygminny Przegląd Kolęd i Pastorałek w Trzcianie.

2017 r. Międzygminny Przegląd Kolęd i Pastorałek w Świlczy.

2018 r. Wieczornica Patriotyczna w Trzcianie.

2019 r. Koncert chórów GCKSiR w Trzcianie.

2022 r.

skład chóru, pozostał z nami na zawsze.

Działamy, by na partyturze utworu „Kultura w Gminie Świlcza” ciągle zapisywały się kolejne takty współbrzmień. Warunki mamy takie, jakich nigdy wcześniej nie było, wystarczy tylko chcieć, odważyć się i przyjść, by pomóc rozwijać chórność w Świlczy.

Historia Chóru „Gama” ze Świlczy

„Pierwszy chór w Świlczy powstał przed II wojną światową, a jego inicjatorem był kierownik szkoły Wiktor Błażewski. Był to człowiek muzykalny oraz chętny do pracy z młodzieżą. Zmobilizował chłopców i założył czterogłosowy chór (tenor 1., tenor 2., baryton i bas). Działalność chóru przerwała wojna, a później czasy stalinowskie. Kiedy przyszła <odwilż>, to odżył także chór. Organistą w kościele był Tomasz Batóg, a córka organisty była żoną kierownika Urzędu Stanu Cywilnego Jana Rendy. Był to człowiek z wykształceniem muzycznym i to on przejął opiekę nad chórem.

Za czasów probostwa ks. Jana Ramockiego przyszedł do parafii nowy organista Tadeusz Lisowski, który przejął prowadzenie chóru. Kiedy nastąpiły zmiany w zarządzie parafii i w 1962 r. nastąpił nowy proboszcz ks. Władysław Aszklar, chór parafialny zyskał szczególnego patrona i opiekuna w osobie nowego proboszcza. Ksiądz Aszklar często gościł chórzystów

na plebanii, m.in. organizując noworoczne opłatki i święcone. W tym też czasie zespół wzbogacił się o chórzystki, stając się czterogłosowym chórem mieszanym (sopran, alt, tenor, bas).”

Odrodzenie chóru

Chór ponownie odżył i został zrewitalizowany w roku 2002, za czasów ówczesnego proboszcza ks. Franciszka Marcińca. Osobami, które obok księdza włożyły najwięcej wysiłku w odtworzenie chóru byli kierownik i chórzystka Elżbieta Madej oraz jego dyrygent i organista Tadeusz Lisowski. Właśnie w tym czasie chór przyjął nazwę „Gama”. Rozwój świlczańskiego chóru trwa do dziś. Zmieniał się jego skład osobowy, kilku chórzystów odeszło z przyczyn obiektywnych, kilku zmarło.

W roku 2016, kiedy dotychczasowy organista Tadeusz Lisowski przeszedł na emeryturę, nowym dyrygentem chóru „Gama” został Patryk Rak. Od 2017 roku chór działa przy Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie. Dzięki nowej organizacji i trzyletniej systematycznej, cotygodniowej pracy chórzystów z dyrygentem, repertuar powiększył się o profesjonalne opracowania utworów religijnych, patriotycznych i rozrywkowych, a chórzyści zdobywają wiedzę z zakresu teorii i zasad muzyki. Chór występuje na koncertach, bierze udział w przeglądach i konkursach na terenie województwa podkarpackiego. ■

Skład chóru GAMA w latach 2016-2022

Bednarz Stanisław
 Budzyńska Lucyna
 Buksińska Zofia
 Chabko Antoni
 Depa Lucyna
 Gniewek Kazimierz
 Gromadzka Katarzyna
 Grzesik Maria
 Grzesik Teresa
 Hady Marta
 Hałoń Zofia
 Janowski Ryszard
 Kędzia Zbigniew
 Kidacka Janina
 Kłos Czesława
 Litwa Edward
 Łopata Marian
 Madej Anna
 Madej Elżbieta
 Majka Józefa
 Majka Zygmunt
 Micał Zofia
 Miłaszewicz Antoni
 Pater Katarzyna
 Rak Anna
 Rak Jakub
 Trala Maria
 Tront Ewa
 Tront Franciszek
 Tront Józef
 Ziemiński Edward
 Żańczak Elżbieta
 Rak Patryk – dyrygent

5 grudnia 2021 roku działająca przy Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie Grupa Teatralna „Tespis” zabrała trzciańską publiczność w podróż do XX-wiecznego Lwowa, gdzie śledziliśmy losy rodziny Dulskich. Był to premierowy spektakl „Moralności Pani Dulskiej”, przygotowany w 100. rocznicę śmierci autorki – Gabrieli Zapolskiej.

Karolina Salach

Premiery teatralne „Moralność Pani Dulskiej”

„Dziś po ciężkich boleściach ukończyłam Dulską...”

Co to jest? Nie wiem. Pisałam ją w gorączce po prostu, może to właśnie będzie coś doskonałego, a może nic nie warte” – pisała w 1906 roku w liście do męża, który podsunął jej pomysł na utwór, Zapolska. I chyba coś z jej słów się sprawdziło, bo o ile wielu jej utworów zachwyca, kiedy wszedł do kanonu lektur... nieco stracił na atrakcyjności. W setną rocznicę śmierci autorki, w 2021 roku, jej dramat został wybrany jako lektura w ramach „Narodowego Czytania”. Stąd wybór Grupy na premierę roku padł właśnie na niego.

Grudniowe premiery Grupy Teatralnej „Tespis” wpisały się w stały kalendarz wydarzeń Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie. W 2018 roku był to musical „Grease”, w 2019 – „Herkules”.

W roku 2020 ze względu na pandemię koronawirusa premiera się nie odbyła. Po roku przerwy młodzi aktorzy wrócili na scenę w zupełnie nowej odsłonie – w znanej polskiej

tragifarsie. Było to nie lada wyzwanie choćby ze względu na charakterystyczne słownictwo – staropolskie, pełne nieużywanych już zwrotów i pojęć oraz zapożyczeń z języków obcych – francuskiego, niemieckiego czy włoskiego. Aby ułatwić zrozumienie kwestii bohaterów, publiczność otrzymała przed spektaklem słowniczki.

Przypomnijmy nieco historii

„Moralność Pani Dulskiej” zamówił dyrektor Teatru Miejskiego we Lwowie. Ale z powodu choroby jednej z aktorek premiera odbyła się w Krakowie i dlatego też na prośbę ówczesnego dyrektora krakowskiego Teatru Miejskiego Ludwika Solskiego zmieniono realia z lwowskich na krakowskie. Grupa Teatralna „Tespis” pokazała tę pierwszą wersję – lwowską, stąd w spektaklu wspomniane zostały lwowski Wysoki Zamek i ulica Teatyńska.

Głównymi bohaterami utworu są członkowie rodziny Dulskich, w których kamienicy rozgrywa się akcja. Formalną głową rodziny jest Felicjan, któremu jednak w całym utworze

dane jest powiedzieć tylko jedno zdanie. „Łokciami za niego przez świat się przepycha” żona – Aniela. Obludna, zakłamana, takie też wychowanie przekazuje trójce swoich dzieci – Hesi, Meli i Zbyszkowi. Wydaje się, że wygadana i wyrachowana Hesja jest na dobrej drodze, aby stać się kiedyś taka jak matka. Zbyszek w każdej możliwej chwili wymyka się z domu, buntuje się przeciwko obecnemu w nim samemu kołtuństwu. Ostatecznie jednak poddaje się i wygrywa w nim przywiązanie do wygodnego życia. „Najmożliwsza z całej familii” jest Mela. Trochę naiwna, ale poczciwa, dobra i wrażliwa. Dulskim towarzyszą także inni bohaterowie – ich służąca Hanka oraz jej matka chrzestna – praczka Tadrachowa, a także lokatorka ich kamienicy i Juliasiewiczowa – krewna Dulskiej.

Aktualność dulszczyzny?

Utwór pozostawił po sobie w słowniku polszczyzny pojęcie „dulszczyzny” – używane do dziś i niestety, wciąż aktualne. Opisuje ono postawę pełną zakłamania moralnego i za-

Obsada premierowa:

Aniela Dulcka – Michalina Gazda
 Felicjan Dulcki – Gabriela Rozwadowska
 Zbyszko Dulcki – Dominik Ziemiński
 Hesja Dulcka – Gabriela Bułas
 Mela Dulcka – Iga Szary
 Juliasiewiczowa – Marcelina Dziezic
 Hanka – Wiktoria Batóg
 Tadrachowa – Gabriela Kapusta
 Lokatorka – Natalia Janaś
 Reżyseria: Karolina Salach, nagłośnienie: Łukasz Rączy, oświetlenie: dyr. Adam Majka.

chowania pod publikę. Postawę tę prezentuje Aniela w słowach: „Na to mamy cztery ściany i sufit, aby brudy swoje prac w domu i aby nikt o nich nie wiedział. Rozwłóczyć je po świecie, to ani moralne, ani uczciwe”.

Ze względu na liczne ekranizacje oraz niewątpliwą popularność dzieła, jest to utwór dobrze znany zwłaszcza nieco starszej części publiczności. Zgromadzona w sali widowiskowej widownia pokazała jednak, że i dla młodych jest to spektakl wart obejrzenia. Wszystkim artystom, twórcom, „dobrym duszom” spektaklu oraz publiczności serdecznie dziękujemy.

Fot. Paweł Styka

W dniu 15.12.2021 r. w Gminnym Centrum Kultury odbył się I Ponadregionalny Konkurs Nowoczesnych Form Tanecznych. Konkurs miał na celu popularyzację zespołowych form tanecznych, ich walorów artystycznych wśród dzieci i młodzieży, rozwijanie wrażliwości estetycznej poprzez bezpośredni kontakt z tańcem i muzyką, konfrontację dorobku artystycznego grup, wymianę pomysłów i doświadczeń w zakresie pracy z zespołami tanecznymi, a także umożliwienie świadomego i twórczego uczestnictwa w kulturze.

Agnieszka Draus

I Ponadregionalny Konkurs Nowoczesnych Form Tanecznych

Adresowany był dla zespołów i grup tanecznych działających na terenie powiatu rzeszowskiego oraz powiatów ościennych w ośrodkach i domach kultury, klubach, świetlicach oraz szkołach podstawowych.

Chyba nikogo nie trzeba przekonywać jak istotną częścią rozwoju każdego człowieka, a zwłaszcza dzieci i młodzieży jest taniec. To okazja, by być razem daje poczucie swobody, lekkości, rozluźnienia, bez troski. Pobudza kreatywność, poprawia sprawność fizyczną i psychiczną, buduje poczucie przynależności grupowej i społecznej, ma wartość estetyczną.

Jury Konkursowe w składzie: Katarzyna Czarторыska, Joanna Różańska, Karina Faldy wyłoniło laureatów w trzech kategoriach wiekowych:

I Kategoria (7-9 lat)

1 miejsce – Zespół Taneczny FlowDance z Dynowa

2 miejsce – Zespół Taneczny D-Dance z Dąbrowy

II Kategoria (10-12 lat)

1 miejsce – Zespół Taneczny FlowDance z Dynowa

2 miejsce – Zespół Taneczny Koloret z Bratkowic

III Kategoria (13-15 lat)

1 miejsce – Zespół Taneczny Steps

2 miejsce – Zespół Taneczny FlowDance z Dynowa

3 miejsce – Zespół Taneczny Blues z Sędziszowa Małopolskiego

Wyróżnienie – Zespół Taneczny Koloret z Bratkowic

Nagrodzone zostały wszystkie zespoły które zgłosiły się do konkursu.

Bardzo dziękujemy Paniom – członkiniom Komisji artystycznej za fachową i merytoryczną ocenę konkursu. Jeszcze raz gratulujemy występów wszystkim młodym tancerzom i choreografem.

Zapamiętajmy grudniowy dzień 2021 r. w GCKSiR w Trzcianie.

Do XVIII wieku mianem muzyki kameralnej określano zarówno utwory wokalne, jak i instrumentalne wykonywane w pokojach prywatnych, a nie w kościele bądź teatrze (operze). Przeznaczona ona była na niewielkie zespoły, zazwyczaj do 9 wykonawców. Nazwa "muzyka kameralna" pochodzi od włoskiego słowa *da camera* „do komnaty, pokoju” i początkowo określano nią muzykę wykonywaną w pomieszczeniach prywatnych.

Agnieszka Draus

Koncert muzyki kameralnej w GCKSiR w Trzcianie

Chodziło np. o to, by uprzyjemnić władcom ówczesnego świata wolne chwile odpoczynku od zadań państwowych i kościelnych. W dzisiejszym rozumieniu muzyka kameralna obejmuje kompozycje pisane na niewielkie zespoły (2-9 instrumentów, odpowiednio: duet, trio, kwartet, kwintet, sextet, septet, oktety, nonety), które w zależności od składu otrzymują dodatkowe nazwy, np. trio fortepianowe, kwartet smyczkowy, kwintet na instrumenty dęte itp. Partie poszczególnych instrumentów są realizowane przez jednego wykonawcę, w przeciwieństwie do orkiestry symfonicznej, gdzie niektóre instrumenty, np. smyczkowe, mają obsadę liczną. Współcześnie są stosowane również orkiestry kameralne o większej liczbie wykonawców (ponad 10), wykonujących swoje partie w obsadzie solowej. Mistrzami kwartetu smyczkowego byli klasycy wiedeńscy: J. Haydn i W.A. Mozart.

Kameralny koncert noworoczny

W sobotę 8.01.2022 r. na sali widowiskowej GCKSiR w Trzcianie odbył się Koncert Kameralny pt. „Unplugged Christmas” w wykonaniu tria w składzie: Dominika Godziń – sopran, Jakub Pięta – tenor i Ryszard Pich – piano.

Zgromadzona publiczność mogła usłyszeć godzinny recital, w którego skład wchodziły zarówno utwory solowe jak i duety niekojarzące się bezpośrednio

z okresem świątecznym, m.in.: „The Prayer” C. Dion & A. Boccelliego, „Nella Fantasia” E. Moricone, „Midwinter” B. Chilcotta czy „Ave Maria” A. Piazzolli, ale utrzymane w świątecznej atmosferze. Mimo założenia koncertu (Unplugged Christmas) w tak szczególnym okresie nie mogło za-

brnąć kompozycji typowo świątecznych. Koncert spotkał się z niezwykle ciepłym i miłym przyjęciem publiczności, dzięki czemu, na finał, trio ponownie mogło wykonać duet z musicalu „Upiór w operze” pt. „All I Ask”.

Agnieszka Draus

„Muzyka jest odzwierciedleniem duszy”

Słowa te w sposób szczególny można odnieść do duszy ludu polskiego, zwłaszcza wiejskiego i tworzonych przez niego muzyki. Ona przez wieki odzwierciedlała trudy dnia codziennego rolników, pasterzy i in. Poprzez dźwięki muzyki, ale także towarzyszące im i śpiewy można było wkroczyć w sferę ludowego *sacrum* i *profanum*, poznać to, co się kryło w sercu polskiego chłopca.

To właśnie muzyka, a w szczególności pieśń religijna i świecka stanowią do dziś dla ludzi ważny element codzienności. Towarzyszą one świątom, weselom, pogrzebom. Przed laty rozbrzmiewały podczas ciężkiej pracy czy też wypełniały wolny czas. Niezależnie od tradycji i historii regionów

ziem dawnej Rzeczypospolitej, muzyka i pieśni ludowe stały na straży tradycji i zwyczajów, jak też były emanacją uniwersalnych przeżyć chłopstwa, opowiadając o ich poglądach, troskach, bólach czy radościach.

W dniu 9 stycznia Kapela Ludowa Gminnego Centrum Kultury w Świlczy z siedzibą w Trzcionie prowadzona przez Justynę Drozd-Ochał wystąpiła wraz z chórem Michael pod przewodnictwem Ryszarda Niewiarowskiego na koncercie kolęd.

Koncert odbył się w kościele pw. św. Michała Archanioła w Ropczycach-Witkowicach. Już podczas występu organizatorzy i uczestnicy nabożeństwa podkreślali, że polskie kolędy są wyjątkowe, bowiem wlewają

w ludzkie serca wiele optymizmu i pomagają powrócić do czasów dzieciństwa. Trudno się z tym nie zgodzić.

Po koncercie słychać było gratulacje, z występu. Był udany, a członkowie tworzą piękny zespół. Czasy pandemii są trudne, każdemu jednak należy się odrobina nadziei i przeżyć estetycznych.

Koncert Kolęd w Ropczycach. Fot. @Ewelina Stępień Fotografia

Tydzień później, 16 stycznia 2022 r., kapela, tym razem już solo, zaprezentowała się w kościele parafialnym pw. św. Wojciecha w Błędowej Zgłobieńskiej. Została gorąco przyjęta przez grono parafian, dziękujących za piękny dar serca – tj. umiejętność czynienia dobra i miłości wobec innych.

Kolejne lata działalności przynoszą coraz większą popularność Kapeli z GCKSiR i udział w prestiżowych konkursach i imprezach kulturalnych na terenie gminy i poza nią.

Zespół koncertował nie tylko dla mieszkańców naszego regionu. Częste wyjazdy poza granice województwa umocniły jej pozycję w obszarze kultury ludowej i folkloru. Przez kolejne lata skład kapeli ulegał zmianie, ale mimo przeszkód – pracuje, śpiewa piosenki ludowe, biesiadne, wojskowe, religijne, a nawet pokusza się o repertuar trudny. Sami mówią najważniejsze dla nich to

spotkania z przyjaciółmi z innych Zespołów, opiekunami, nowymi ludźmi i nową rzeczywistością.

Koncert kolęd w kościele parafialnym w Błędowej Zgłobieńskiej.

W każdym okresie życia człowieka obecna jest muzyka, ale zajmuje ona różne miejsce i może pełnić odmienne funkcje. Rozwój muzyczny ujawnia się bardzo wcześnie.

Agnieszka Draus

Ferie 2022 r. z muzyką, tańcem i śpiewem dla zespołów dziecięcych w GCKSiR

Rozwój muzyczny przebiega u każdego dziecka w odmienny sposób, ujawniając ogromne różnice indywidualne. Dokonuje się on w „dialogu” ze środowiskiem życia dziecka. Stąd też najistotniejsze jest, aby rodzice, później nauczyciele, instruktorzy potrafili organizować kontakt dziecka z muzyką, dostarczając mu bodźców stymulujących ów muzyczny rozwój. Postarał się o to organizator ferii zimowych 2022 r. – Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcinie.

Dźwięki muzyczne wywołują różne reakcje emocjonalne u odbiorców

Przenika poprzez narząd słuchu do wyobraźni i świadomości człowieka. Wyobraźnia zaś stymuluje aktywność dzieci. Kontakt z muzyką jest dla dziecka źródłem twórczych poczynań, różnorodnych poszukiwań, stymuluje dziecko do samowrażania się (np. w tańcu, śpiewie).

Poprzez kontakt z muzyką rozwijają się u dziecka dodatkowo cechy charakteru, zdolności poznawcze, a cała osobowość kształtowana jest harmonijnie i wielostronnie. Przeżycia estetyczne czynią człowieka wrażliwym na różne przejawy życia i stosunków międzyludzkich oraz inspirują do nowego spojrzenia na świat. Muzyka ćwiczy i wspomaga zmysły prowadząc do współdziałania pomiędzy słyszeniem, widzeniem i dotykiem. Istnieje duża zależność rozwoju aktywności zabawowej dziecka od poziomu i ilości prowadzonych zabaw i zajęć muzycznych.

Dla grupy teatralnej „Tęspis” i chóru dziecięcego „Kantuski” zajęcia ferijne (dla dochodzących i dojeżdżających członków) odbyły się w dniu 24 lutego br. w pomieszczeniach za-

plecza i sali widowiskowej GCKSiR w Trzcinie. Uczestniczyło w nich 25 dzieci.

Zabawy prowadziły instruktorki zespołów: Karolina Salach i Kornelia Ignas. Plan zajęć przedstawiał się następująco: zajęcia wokalne, dykcyjne, interpretatorskie zakończone zabawą na rozgrzewkę. Potem – konsumpcja

dań śniadaniowych, z kolei – seans filmowy (wyświetlono film: „Leśna gazeta”) oraz zabawy integracyjne i ruchowe, degustacja potraw częściowo własnoręcznie przygotowanych (np. sałatka owocowa, zoo), na koniec pieczenie i jedzenie faworków. W pracach kulinarnych pomagała dodatkowo instr. Dorota Drozd.

Ferie Zespołu Tanecznego „Koloret”

Odbyły się w filii GCKSiR w Bratkowicach od 21 do 23 lutego 2022 r.

Uczestnikami zajęć były dzieci należące do zespołu Koloret ze Świlczy, Rudnej Wielkiej i Bratkowic. Całość pobytu feryjnego prowadziła instruktorka Ewa Chmaj, a przy opiece i zajęciach kulinarnych pomagała jej Dorota Drozd.

Zabawy podczas trzech dni ferii to: warsztaty taneczne, karaoke, gry i zabawy integracyjne, oglądanie bajek i filmów, pieczenie ciasteczek i pizzy.

Dzieci, oczywiście, uczestniczyły w przy-

gotowaniach, a także ich zjadaniu. W trakcie tych trzech dni przez Dom Ludowy w Bratkowicach przewinę-

ło się około 75-80 małych i większych tancerzy. Było wesoło i bezpiecznie. Nastroje radości dominowały, pomimo pandemii i obostrzeń sanitarnych.

Niezaprzeczalne są wychowawcze aspekty muzyki – to ekspresja i aktywność twórcza dziecka rozwija jego osobowość

Ogromną rolę we wszechstronnym rozwoju osobowości dziecka nie tylko pod względem intelektualnym, dydaktycznym, ale także olbrzymie znaczenie wychowawcze i estetyczne ma muzyka, taniec, śpiew. Zdolność twórcza kształtowana na materiale muzycznym zostaje potem wykorzystana w innych dziedzinach życia, nie związanych ze sztuką. Tak więc dziecko uczy się umiejętności postępowania z ludźmi, zaradności i pomysłowości. Dzieci cechuje silna potrzeba ruchu, stąd też chętnie wyrażają swoje stany emocjonalne z jego wykorzystaniem, jeśli zostaną odpowiednio zachęczone przez nauczyciela.

Aktywne uczestnictwo dziecka w zajęciach muzyczno-rytmiczno-ruchowych jest wspaniałą zabawą, daje zadowolenie, radość i satysfakcję, pomaga w budowaniu pozytywnego obrazu własnego „Ja”. Dziecko ma możliwość kreowania samego siebie, komunikowania innym swych myśli, uczuć i emocji – to ekspresja i aktywność twórcza dziecka rozwija jego osobowość.

Muzyka czy wychwala słowo człowieka, czy nadaje melodię Słowu Bożemu, czy też rozbrzmiewa bez słów, jest głosem serca, wzbudza ideały piękna, aspiracji do doskonałej, nie zakłóconej ludzkimi pasjami, harmonii oraz marzenie o powszechnej komunii”

(Jan Paweł II)

Monika Piątek

Z życia chóru „Resonantae” z Bratkowic

Nie straszna im pandemia, obustrzenia i ryzyko i to, że godziny prób pójdą na marne, bo trzeba odwołać kolejne wydarzenie. Członkowie chóru „Resonantae” nie obawiają się trudności, ponieważ to co robią, to ich pasja, sposób spędzenia wolnego czasu, satysfakcja z pokonywania barier i ograniczeń.

W tym roku Chór będzie świętował swoje 25-lecie. Piękny jubileusz śpiewaków amatorów, którzy pod

szard Stanisławczyk, Marek Surowiec, Mirosław Wiech, Bogdan Wójcik. Pod kierunkiem naszego nieocenionego dyrygenta wykonują kawał świetnej roboty, zapewniają wiele wzruszeń, odkrywają nowe utwory i aranżacje.

Jakub Pięta, który jest muzykologiem i dyplomowanym chórmistrzem przygotowuje dla chóru wiele utworów słynnych kompozytorów, niekiedy w trudnym opracowaniu m.in. Nikolai Kedrova jak słynne nagranie

„Otcze Nash”, Jarosława Kukulskiego „Tobie Mały Panie” czy wiele trudnych utworów w opracowaniu Piotra Pałki, Jacka Gałuszki, Jacka Sykulskiego, a także Stanisława Moniuszki.

Gdzie słyszysz śpiew, tam wstąp

Chórzystom udało się ostatnio zorganizować dwa muzyczne wydarzenia: VI Koncert Pieśni Patriotycznych, Koncert Kolęd „O mili królowie” oraz wziąć udział w wydarzeniu, jakim była wigilia miejska w Rzeszowie, poprzez kolędowanie na Estradzie Rzeszowskiej. Koncert patriotyczny jest wydarzeniem cyklicznym, na który organizatorzy zapraszają coraz to inne chóry, i który cieszy się niesłabnącą popularnością. Podobnie jest z koncertami bożonarodzeniowymi organizowanymi w różnych formach, bowiem kto z nas nie lubi wdzięcznych pastorałek.

Nowym doświadczeniem i ciekawym przeżyciem był udział w świątecznym śpiewie podczas Miejskiej Wigilii na Rzeszowskim Rynku w dniu 17 grudnia 2021 r.

okiem człowieka-orkiestry dyrygenta Jakuba Pięty wznoszą się na coraz wyższe poziomy i przekraczają swoje ograniczenia. Chórzyści, których obecnie jest siedemnastu działają i tworzą, koncertują, nagrywają mimo utrudnień i ograniczeń sanitarno-epidemiologicznych. Panowie, których trzeba wymienić z imienia i nazwiska to: Tadeusz Bednarz, Piotr Bułatek, Stanisław Czaja, Andrzej Gniewek, Józef Haracz, Dariusz Jamuła, Jan Grendysa, Piotr Jucha, Zbigniew Jucha, Janusz Kania, Jan Kwoka, Krzysztof Pawełek, Kazimierz Przywara, Ry-

Mimo niesprzyjającej aury, wokół sceny Estrady Rzeszowskiej zgromadziło się wiele osób, by wziąć udział z tym corocznym wydarzeniem. Chór „Resonantae” zaprezentował kilka utworów ze swojego bogatego repertuaru, a wśród nich: „Mizerna Cicha”, „Gdy się Chrystus rodzi”, „Cieszymy się i pod niebiosy”, „Narodził się w stajni” oraz piękne „Tobie mały Panie”.

Również rodzimy koncert kolędowy „O mili królowie” zgromadził szerokie grono wiernych słuchaczy. Przyszli starsi i młodszy, rodziny z dziećmi i sympatycy chóru. W ten wyjątkowy wieczór Święta Trzech Króli mogliśmy usłyszeć tradycyjne polskie kolędy jak „Wśród nocnej ciszy”, „Mizerna cicha”, „Gdy się Chrystus rodzi” jak i mniej znane kolędy i pastorałki „My też pastuszkowie”, „Narodził się w stajni”, „Boże Dziecię witaj nam” oraz wyjątkową dla naszych chórzystów i pewnie nie jednego z nas pastorałkę „Tobie mały Panie”, która została nagrana i udostępniona jako singiel na YouTube. Koncert podzielony był tematycznie na 4 części, a przed każdą z nich kilka słów wprowadzenia przedstawiał Bogdan Wójcik. Część utworów chórzystki śpiewali a capella, a część z akompaniamentem Jakuba Pięty. Na zakończenie wszyscy razem, chórzystki i widownia wyśpiewali tradycyjnie do dźwięku kościelnych organów patetyczne, podniosłe „Bóg się rodzi”.

Z drugiej strony sceny

Kontynuując rozspiewany weekend warto nadmienić, że Jakub Pięta oprócz swojej pasji, jaką jest prowa-

dzenie chóru realizuje także inne projekty, a jednym z nich był koncert kameralny „Unplugged Christmas” w Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Trzcianie, w którym mieliśmy wielką przyjemność uczestniczyć. Tym razem chórzystki wystąpiły w charakterze widowni, a na scenie swoje głosowe możliwości prezentował wyżej wymieniony Jakub Pięta (tenor) i Dominika Godzień (sopran) znana m.in. z nagrania utworu „Tobie mały Panie” oraz gościnnych występów wraz ze swoim chórem na organizowanych koncertach m.in. w Bratkowicach. Akompaniował im Ryszard Pich – również dyrygent – ze Zgłobnia. Koncert został niezwykle pozytywnie odebrany, soliści otrzymali długie gromkie brawa i niejednemu z nas zakręciła się łza wzruszenia w oku podczas słuchania utworów takich artystów jak: Ennio Morricone, Andrea Bocelli, Franz Schubert, Astor Piazzolla, Elvis Presley czy Celine Dion.

Chór „Resonantae” miał również wziąć udział w jeszcze jednym świątecznym wydarzeniu artystycznym – Gminnym Koncercie Kolęd w Rudnej Wielkiej, do którego solidnie się przygotowywali. Niestety, rosnąca liczba zakażeń koronawirusem pokrzyżowała plany organizatorów i ze względów bezpieczeństwa i troski zarówno o słuchaczy jak i uczestników koncert został odwołany. Nie zraziło to wcale naszych pełnych zaangażowania chórzystów do dalszej pracy. Wszak przed nimi kolejne wyzwania. Na pewno Jubileusz 25-lecia chóru, może jakiś koncert lub płyta z repertuarem albo wyjazd na festiwal czy dalsze koncertowanie w kolejnych miejscowościach i ośrodkach kultury.

„Muzyka uspokaja umysł, ułatwia wzlot myśli, a gdy trzeba pobudza do walki. Pomaga znosić trudy i cierpienia każdego przedsięwzięcia. Pocięsza przygnębionych i zrozpaczonych. Dodaje sił podróżującym”.

Cieszymy się tym, że mamy ludzi z pasją, zaangażowanych, takich którzy znajdą czas w napiętym grafiku życia codziennego, żeby zrobić coś dla nas, dla kultury, zostawić po sobie jakiś ślad. Zagłębmy na stronę internetową, na nagrania chóru na YouTube, przyjdźmy na koncert. Bo obecność widzów czy słuchaczy – cieszy, pokazuje, że ten wysiłek nie jest „na darmo”. Korzystajmy z tych dobrodziejstw kultury, muzyki, która „łagodzi obyczaje”.... I weźmy sobie do serca to, co kiedyś powiedział Marek Wipsaniusz Agrypa.

Jubileuszowe pokłosie oszołomionego czytelnika

Siedzę, jak ten pan Hilary na kanapie emeryta,
Wkładam na nos okulary i gazety sobie czytam.
Ale dzisiaj, ja cię kręcę, nie jest to szmatławiec szpetny,
Co mi czasem wpadnie w ręce, ale „Trzcionki” numer setny!

Już okładka bije w oczy, że zdumiony szkła przecieram.
Czym mnie numer ten zaskoczy? Szybko w głęb pisma spozieram.
Widzę – tyle nowych wieści! Od czego zacząć czytanie?
Przerasta mnie ogrom treści, w końcu mam swe lata, panie!

Ale zbieram siły wszelkie, ma się w lekturze nawyki,
Jakże były nieraz wielkie, za komuny *okólniki*!¹
Wpierw, jak znawca wyrobiony (Niech między nami zostanie),
Sięgam w ulubione strony, od nich zaczynam czytanie.

Przeglądam szybko spis treści, a tam różnorodność taka,
Że w głowie się to nie mieści, u przeciętnego rodaka.
Dziś wyróżniania nie będzie, by nie uraził się drugi,
Każdy jak może tak przedzie, każdy wniósł duże zasługi.

Kto spamięta dzieje dawne, jak od Piasta Kołodzieja,
Te Osoby w „Trzcionce” sławne? w *Kalendarium* jest nadzieja.
Przeglądam plik zdjęć niemały, zamieszczony rocznicowo;
Kobiety nam wyładniały, a Pan Wójt wygląda zdrowo.

W jubileusz, wbrew naturze, nie „uszczypnąłem” nikogo
(Chociaż się wewnętrznie burzę) – Ten kwartał prześpijcie błogo.
Dodatek też nie od rzeczy, uzupełnienia zawiera,
Tylko zawistny zaprzeczy, kiedy zazdrość go pożera.

Choć zwykle pychy unikam, Grzech to główny, wiem ze szkoły,
Ale dręczyć Czytelnika pchać na koniec me mozoły?²
Czas przemija, płynie życie, *Numer setny* już w historii.
W Redakcji się nie lenicie? Do roboty! Dosyć *glorii*!

Bo w każdy nieledwie ranek (Dla emeryta czas błogi),
Sprawdzam, jak dziewica wianek: Weszła „Trzcionka” w moje progi?
I choć życie mi ucieka to kwartały są bez końca,
Gdy na nową „Trzcionkę” czekam. *Dłuuużę* wtedy się miesiące.

Radosław Nawrocki

W 25. rocznicę „Trzcionki”

Poznałem Cię, gdy byłaś mała,
pamiętam Cię, gdy dorastałaś.
A dziś? Minęło już 25 lat,
jak jeden dzień, jak jedna noc,
jak jedno tchnienie...

Czego życzyć?
Natchnienia słów,
wzruszenia serc,
zapału rąk?

Bądź wspaniała.
Jaka?
Taka, jaka jesteś.

Wrocław, 15 stycznia 2022 r.

16 I 2022 r.

(alt)

¹ *Rjebiata* i inne *diety* pewnie tego nie wiedzą, że aby walczyć ze stwarzanymi przez siebie wcześniej problemami (coś mi to i dziś przypomina), wydawano potężne *okólniki* z „instrukcją ich obsługi” i uważano że kwestia została rozwiązana. *Konia z rzędem* temu, kto je doczytał do końca.

² Tu pozwalam sobie na nieco prywaty, ale to tylko w trosce o Czytelnika, który na pewno nie mógł się doczekać na me kolejne cenne dzieło. Te nerwy!

Świetna pamiątka, ciekawy prezent, oryginalna i nowoczesna forma – takim prezentem uraczyło miłośników książek i historii Towarzystwo Przyjaciół Trzciany (działające aktywnie od 1994 r.), które korzystając projektów UE i dzięki przychylności samorządu Gminy Świlcza pod koniec ub.r. wydało album pt. „Trzciana w starej fotografii” – autorstwa Teresy Łagowskiej i Moniki Zajac-Czerkies oraz wydawnictwa Edytorial z Rzeszowa. Efekt pracy – znakomity.

Zofia Dziedzic

„Trzciana w starej fotografii”

Jest to ciekawa alternatywa dla tradycyjnych książek i albumów zdjęciowych forma przekazu. Jest dobrym rozwiązaniem na zatrzymanie wielu wartościowych chwil i momentów. Takich albumów może być tyle, ile okazji – komunii, ślub, narodziny dziecka i spełnienie marzeń w formie niezapomnianych wakacji... Każda z tych chwil jest warta zapamiętania tym bardziej historia wsi, w której się żyje. Uwiecznienie najważniejszych momentów z życia człowieka i dziejów społeczności wiejskiej, wspomnienia i zdjęcia zasługują na to, by przez lata przypominały o niezwykłych przeżyciach, szczęśliwych chwilach, czy najważniejszych datach w życiu. Najważniejsze momenty w życiu uwiecznione na jej kartach – to świetny element przypominania historii i tzw. wychowania historycznego młodego pokolenia.

XXI wiek to czas daleko idącej cyfryzacji oraz globalizacji. Każdy z nas promuje się za pomocą nowych mediów. Dzięki ciekawej formie, przewracanie stron nowoczesnie wydanej książki ze zdjęciami jest czystą przyjemnością. Staranne wykonanie i dbałość o najmniejsze detale sprawiają, że tak, jak do ulubionej powieści będzie się do niej wracać przy każdej możliwej okazji.

Pamiętki kultury
– to zwierzchnia szata
ducha narodu

(M. Mochnacki)

Album utrzymany jest w jednej tonacji i formie. Dzięki ciekawemu nowoczesnemu projektowi graficznemu i urokowi starej fotografii, Trzciana doczekała się. kolejnej pozycji

wydawniczej, w której można zobaczyć wybiórczy świat przodków – obecnie żyjących tu mieszkańców. Nowoczesna forma zaskoczyła zapewne wielu czytelników i znajdują się niezadowoleni. Jednak po wstępnych pobieżnych kartkowaniach jej wartość i piękno, oryginalność – każdy, chyba, doceni.

zy, nieco zabytków i ludzi kiedyś tam żyjących.

Książka opatrzona została wstępem autorek: Teresy Łagowskiej i Moniki Zajac-Czerkies. Wymieniają one jako pomocników: Jana Czecha – prezesa Towarzystwa Przyjaciół Trzciany i fotoreportera „Trzcionki” Zbigniewa Lisa – wiceprezesa TPT

Bogaty wybór zdjęć ze zbiorów prywatnych – obecnych jej mieszkańców – przedstawiających Trzcianę w różnych jej aspektach – głównie sprzed II wojny światowej i okresu powojennego, aż do lat 80. ub.w., wieś, ważne wydarzenia i codzienna praca, znane postaci i zwykli mieszkańcy, historyczne budynki i nowoczesne krajobrazy – oto jej główna tematyka.

Autorki na 303 stronach przedstawiły w 10 rozdziałach tematycznych unikatowe piękno, tajemniczość i niezwykłość naszego terenu, ukazując to, co najpiękniejsze – krajobra-

i administratora RDTL. Pisały o świadomości trudnego zadania, możliwości popełnienia przeoczeń, niedoróbek m.in. wyboru zdjęć spośród ok. 2 tys. sztuk wartościowych fotografii, o tym, piękno jakich miejsc chciały przedstawić i dlaczego publikacja jest tylko częściowa, które miejsca i którzy ludzie są dla nich wyjątkowymi i dlaczego? Ramy czasowe wyznaczone przez autorki do 1980 r. mogłyby oznaczać lata od powstania Trzciany, a właściwie pierwszych wzmianek o niej, tj. od 1414 r. Nie byłoby to możliwe do pokazania z wielu powodów.

mnienia z dzieciństwa, młodości i aż chce się dyskutować, o tym, że za mało! Trzeba już zacząć myśleć o dalszym ciągu, dlaczego całej wsi z przyszłościami nie pokazano w ogóle. Tam też żyli i żyją ludzie i oni również zasłużyli na uwiecznienie.

Do tak wielkiego wyboru zdjęć i opisów nedoróbki, nieprawdziwe podpisy, wkradły się. Przy tak dużym nagromadzeniu fotografii różnorodnych technicznie i treściowo to możliwe. Z uznaniem można pisać także o literackich, mądrych, tematycznych cytatach i fragmentach utworów wybranych – głównie z klasyki poezji polskiej, które są mottami, dopełniającymi ilustrację fotograficzną.

Dobór zdjęć, ich wspaniała obróbka (uwypuklenie kontrastu, rozjaśnianie, powiększenie i jednolita gama barw tła, nasycenie barw) powoduje wyeksponowanie zdjęć, „stają się” ładniejsze. Każdy czytelnik znajdzie coś dla siebie i zatrzyma się nad którymś z nich na dłużej. Pozycja zdecydowanie warta polecenia.

To trudna lektura. Czytając tę książkę, musiałam robić sobie przerwy – nie można jej kartkować beznamyślnie. Tu trzeba pomyśleć, obejrzeć wszystko na spokojnie. To nie są „ładne obrazki”, tylko zdjęcia pokazujące ludzkie pielgrzymowanie po ziemi i wąską garstkę ludzi Trzciany.

Książka – album jest godna uwagi nie tylko dla mieszkańców Trzciany, ale i miłośników historii i tradycji oraz ludzi tworzących ją. Jest jak czarno-biały niemy film o wędrówkach przez wieś z przełomu XIX i XX wieku, z jej kolorytem, ówczesną zabudową, zróżnicowaniem.

Jak wyglądały polskie drogi, wioski, jakie postaci, twarze, stroje uchwycił obiektyw starego aparatu, jakie wydarzenia, zwyczajnie, miejsca zachowywały się na pozólkłych, wyblakłych, ale jakże cennych fotografiach. Nie należy liczyć i zadośćci godzin mrówczej pracy pań Auterek, by stworzyć z ogromu materiałów logiczną całość o wartościach nie tylko etycznych, historycznych, społecznych, obyczajowych, ale i edukacyjnych, promocyjnych. Szczególnie cenne dla czytelników (wg mnie) są 3 ostatnie rozdziały. Utrwalają to, co już nie powtórzy się, z czego mogą czerpać wzory następne pokolenia i dzieje ojczyste, co może pobudzi do działań (np. renowacja starych nagrobków zabytkowych).

„Cudze chwalicie, swego nie znacie, sami nie wiecie, co posiadacie”

powiada przysłowie. Jest to powód, dla którego warto pochylić się nad tą pozycją, będącą niezwykłym wydaw-

nictwem albumowym lecz powieścią. Dzięki zamieszczonym opisom zdjęć można śledzić przeszłość, przemiany społeczne, polityczne, gospodarcze

Fot. Z. Lis

oraz obyczajowe. Pokazują świat, w którym liczy się rodzina, ważni są przyjaciele i autorytety środowiskowe, liczą się relacje międzyludzkie.

Co jeszcze? Album udowadnia, że bez komputera, smartfona, eleganckich zegarków, samochodów można też ciekawie żyć. Przywołuje wspo-

Przysłowie: „Cudze chwalicie, swego nie znacie, sami nie wiecie, co posiadacie” tak proponuję zmienić: „Chwalimy swoje, bo swoje znamy i mądrych, pracowitych ludzi, którym dziękujemy i którzy to zrobili – mamy!”. Czekamy na ciąg dalszy. ■

Lektura tej niewielkiej (choć jednak ponad 60-stronicowej z 10 działami tematycznymi) ostatnio wydanej książki to przyjemność – tak dla intelektu, jak i dla oka. Samo obcowanie z kolejną pozycją wydawniczą Towarzystwa Miłośników Ziemi Bratkowickiej oraz Gminy Świlcza jest sporą przyjemnością.

Zofia Dzedzic

Bratkowice – pełne urokliwych zakątków

Projekt okładki i jej kolorystyka, pieczołowicie dobrana czcionka, cienki, wyjątkowej urody papier, nastawia czytelnika pozytywnie. Potem jest już tylko lepiej, zwłaszcza, że dostajemy do rąk poprawne i ciekawe teksty, zdjęcia i przykład dobrej roboty edytorskiej. W rozmowie z autorem tekstu red. Władysławem Kwoczyńskim i fotografem Andrzejem Bednarzem słyszę następujące uzasadnienie potrzeby wydawnictwa: „Kochamy słowo pisane, fotografie, obrazy, książkę i naszą „małą Ojczyznę” – Bratkowice, sami tworzymy i cenimy innych twórców. Dobro i piękno trzeba pokazywać światu, bo jest tego warte.”

Będzie to zachęta do odwiedzenia Bratkowic. Przyszłość okaże prawdziwość tych słów

Doceniona została pracowitość mieszkańców, społecznienie, kreatywność otwartość na piękno i dobro, np. dbałość mieszkańców o swoje otoczenie, promocję idei współdziałania społeczności wiejskiej nastawionej na uzyskanie wspólnej korzyści, którą jest m.in. przyjazna dla mieszkańców, zadbana, piękna wieś, stanowiąca wizytówkę nie tylko społeczności lokalnej, ale również gminy i całego regionu.

Celem autorów i pomysłodawców było także wspieranie rozwoju wsi poprzez pobudzanie aktywności gospodarczej, kulturalnej i społecznej mieszkańców. To także doskonała okazja do promowania sołectwa, którego mieszkańcy dbają o kształtowanie ładu przestrzennego oraz pielęgnują środowisko naturalne i wyróżniają się poprzez podejmowanie działań na rzecz podnoszenia estety-

ki wsi. Chronią także lokalne dobra kultury i krajobraz oraz aktywizują społeczność do wspólnych działań, kultywowania zapomnianych tradycji i zwyczajów. Pierwszą rzeczą, na którą chciałabym zwrócić uwagę, jest sposób, w jaki książka została wykonana. Jest bardzo elegancka a każdą jej stronę zdobią fotografie (czasem obiekty się powtarzają).

Treść została podzielona na działy, z których każdy może stać się osobną przygodą czy też wyzwaniem, którego wykonania podejmiecie się

zaraz po dotarciu do ostatniej jego strony. Każdy dział zawiera krótką i zwięzłą treść. Została zachowana logika, nie ma luk pomiędzy opisywanymi wątkami, wszystko spina się w spójną całość.

Książkę czyta się płynnie, nie pojawiają się wciąż takie same sformułowania, autor zapewne ze świadomością, iż celem zasadniczym jest wzbudzić zainteresowanie i zaciekawienie czytelnika operuje zrozumiałym słownictwem. Wydanie – okładka, papier, atrakcyjność wizualna i użyteczność czytania nie budzą zastrzeżeń. Gdyby szukać przysłowiowej „dziury w całym”, to zgodnie z zamysłem wydawcy zaproszenie mogłoby być uzupełnione informa-

cjami czym? jak, skąd można dojechać do Bratkowic?

Zalety wioski – dogodne położenie – bogata i ciekawa historia

Za kolejną zaletę, niekompletną, uznaję opisanie fotografii według ustalonej metryczki zawierającej: tytuł, autora, datę i miejsce powstania. Jest to element bardzo istotny na przyszłość i dla przyszłości. Jest to powód, dla którego warto pochylić się nad tą pozycją. W albumie pojawiają się fotografie przedstawiające znane osoby, miejsca i wydarzenia. Dzięki zamieszczonym zdjęciom można śledzić przeszłość, przemiany społeczne, polityczne, gospodarcze oraz obyczajowe. Do tak wielkiego wyboru zdjęć

i opisów wkradły się także błędy. Do jakości reprodukowanych zdjęć nie można mieć zastrzeżeń, jednak wybór skali niektórych z nich może już budzić wątpliwości. Fotografie bogate w szczegóły zachęcają do dokładniejszego obejrzenia, ale małe rozmiary mogą zmusić do użycia lupy. Dziękujemy za ogrom pracy twórczej.

Rok 2021 dla trójki uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 1 im. bł. ks. kard. S. Wyszyńskiego w Bratkowicach, zakończył się niespodziewanym, ale bardzo radosnym wydarzeniem, za sprawą akcji charytatywnej zorganizowanej przez firmę Asseco Poland. Otrzymali oni nowe laptopy z mobilnym Internetem.

Renata Barć

Rozstrzygnięcie akcji Asseco Poland

Rzeszowski gigant informatyczny, z okazji 30-lecia swojego istnienia, postanowił przekazać 300 laptopów z rocznym dostępem do Internetu w sieci Play, najbardziej potrzebującym i najzdolniejszym uczniom szkół podstawowych i ponadpodstawowych, mieszkających i uczących się w Rzeszowie lub województwie podkarpackim. W akcję zaangażował się Podkarpacki Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża, a swojego partnerstwa udzielili Prezydent Miasta Rzeszowa oraz Marszałek Województwa Podkarpackiego.

Dyrektor SP Nr 1 w Bratkowicach, Joanna Różańska, w porozumieniu z pedagogiem szkolnym i nauczycielami, zgłosiła potrzebujących uczniów do akcji Asseco, a Komisja weryfikacyjna wyłoniła trzech uczniów z naszej szkoły.

31 grudnia 2021 roku uczniowie wraz ze swoimi rodzicami zostali zaproszeni do szkoły, gdzie uroczystość, w serdecznej at-

mosferze, zostały im przekazane laptopy wraz z najlepszymi życzeniami noworocznymi.

Podobnie jak Marszałek Województwa Podkarpackiego, Władysław Ortyl, uważamy, że: *„Jest to wielkie i potrzebne wsparcie dzieci oraz młodzieży w dostępie do wiedzy, a tym samym inwestycja w ich, a także naszą wspólną przyszłość”*.

Bardzo dziękujemy Prezesowi Asseco Poland, Adamowi Góralowi oraz wszystkim zaangażowanym w tę akcję, za tak szlachetną akcję.

**Razem
dla Edukacji**
Stowarzyszenie
„Wspólnota Polska”

Od października do grudnia 2021 Szkoła Podstawowa im. Stanisława Dąmbskiego w Rudnej Wielkiej realizowała projekt „POLowanie na bohatera” wraz z Polską Szkołą „POLCA” w Belfaście w Irlandii Północnej. Jest to szkoła sobotnia dla polskich dzieci, które na co dzień mieszkają w Belfaście i w ciągu tygodnia chodzą do irlandzkiej szkoły.

Joanna Wiśniewska

Projekt współpracy ze Szkołą POLCA w Belfaście w Irlandii Północnej „Razem dla edukacji”

Szkoła POLCA została powołana przez organizację pożytku społecznego – Polish Language, Culture and Affairs (POLCA), której głównym celem jest wspieranie integracji i kształtowanie polskiej tożsamości w Irlandii Północnej oraz rozwój edukacji polskiej. Priorytetem szkoły jest sprawić, aby uczniowie w pełni wykorzystali potencjał jaki daje dwu- i wielojęzyczność. Mogą to osiągnąć dzięki świetnej kadrze i dostosowanemu do indywidualnych potrzeb programowi nauczania. Szkoła w Belfaście oferuje wiele kółek zainteresowań, które dostarczają dzieciom okazji do spędzania ciekawie czasu z rówieśnikami i używania polskiego podczas zabaw, zajęć sportowych, przedmiotowych i hobbistycznych. Szkoła POLCA prowadzi cyklicznie projekt dwujęzyczny BELFAST.

W ciągu tej trzymiesięcznej współpracy miała nastąpić wymiana trzyosobowych zespołów nauczycieli podczas wizyt studyjnych, jednak ze względu na pandemię odbyły się tylko spotkania wirtualne. Zapoznano uczniów z Belfastu z obchodami typowych świąt w naszej szkole, takimi jak Dzień Edukacji Narodowej, Święto Zmarłych czy Święto Niepodległości. Został zorganizowany konkurs o tematyce historycznej oraz przeprowadzone lekcje bądź też warsztaty kulturoznawcze. Powstały filmiki na temat obchodów Halloween w Irlandii Północnej oraz prezentujący szkołę POLCA. Uczniowie w Polsce stworzyli plakaty z życiorysami polskich lotników oraz nagrali piosenkę „Marsz Lotników”.

Został ogłoszony konkurs plastyczny „POLowanie na bohatera” – w polskiej szkole wpłynęło 47 prac w dwóch kategoriach wiekowych, w związku z czym oprócz nagród głównych każdy uczeń otrzymał też upominek. Najlepsze prace zostały wyłonione przez komisje z Belfastu, a zwycięzcy z Belfastu – przez komi-

sję z naszej szkoły. W polskiej szkole odbyła się wycieczka do Muzeum Lotnictwa w Krakowie oraz do Kopalni w Bochni, gdzie uczniowie mogli zobaczyć samoloty używane podczas II wojny światowej. Głównym produktem projektu jest książeczka z opisem „uPOLowanych bo-

haterów”, która została wydana dla obu szkół. Projekt został zaakceptowany przez MEiN i przygotowany we współpracy ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska”, które zrzesza polskie szkoły za granicą. Kwota dofinansowania to około 32 tys. złotych na obie szkoły. Zapraszamy do śledzenia funpage’u projektu. Razem dla edukacji SP Rudna Wielka i POLCA Belfast | Facebook

Projekt jest finansowany ze środków otrzymanych od MEiN na realizację zadania: „Rodzina polonijna. Współpraca szkół funkcjonujących w systemach oświaty innych państw oraz organizacji społecznych Polaków za granicą prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczania w języku polskim ze szkołami Rzeczypospolitej Polskiej”.

Podpisanie listy jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na publikację swojego wizerunku w celach informacyjnych i sprawozdawczych. Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 RODO informacja Administratora dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych znajduje się na stronie projektu pod adresem: www.razemdlaedukacji.org.pl.

*Sztuką jest umierać dla Ojczyzny,
ale największą sztuką jest dobrze żyć dla niej
(Bł. kard. Stefan Wyszyński)*

Maciej Polak

Akcja „Murem za polskim mundurem”

w Szkole Podstawowej Nr 1 im. bł. kard. S. Wyszyńskiego w Bratkowicach

W ramach akcji „Murem za polskim mundurem” z całej Polski płyną wyrazy wsparcia dla polskich służb mundurowych broniących granic naszego kraju i strzegących bezpieczeństwa wszystkich Polaków. Dlatego społeczność Szkoły Podstawowej Nr 1 im. kardynała Stefana Wyszyńskiego w Bratkowicach, na czele z dyr. Joanną Różańską, postanowiła okazać polskim mundurowym mały gest solidarności z okazji zbliżających się Świąt.

W czasie Bożego Narodzenia każdy ma potrzebę dzielenia się dobrem i radością z innymi. My również pragniemy w ten sposób przekazać wsparcie tym, którzy, w imię wspólnego dobra, nadchodzące Święta spędzą na służbie, przy granicy, z dala od własnych domów i rodzin.

Nasze uczniowskie serca i czyny – dla służb mundurowych

W czwartek, 16 grudnia 2021 roku, w naszej szkole odbyła się akcja przygotowania prezentów świątecznych dla żołnierzy i służb mundurowych, którzy służą na polskiej granicy. W sposób szczególny w przedsięwzięcie zaangażowali się uczniowie działający w Samorządzie Uczniowskim i Drużynie Strzelców i Orłąt Związku Strzeleckiego „Strzelec”, a także nauczyciele i pracownicy szkoły.

We wczesne, czwartkowe popołudnie, zainteresowane osoby zebrały się na szkolnej świetlicy. Tam, w świątecznej atmosferze, uczniowie przy-

gotowywali prezenty dla polskich mundurowych. Dzieci z wielkim zaangażowaniem dekorowały wcześniej upieczone pierniczki. Wśród dekoracji piernikowych znalazły się chociażby wzory patriotyczne, nawiązujące do polskiego godła, flagi i kształtu granic Polski. Nie mogło przy tym zabraknąć oczywistych motywów świątecznych, takich jak kolorowe choinki, ośnieżone gwiazdki czy serduszka. Ta mozaika różnorodnych barw i wartości odzwierciedlała dziecięce uczucia wdzięczności dla mundurowych.

Następnie pierniczki zostały spakowane w formie prezentu świątecznego. Do każdej słodkości dołączono sianko i, przede wszystkim symbol świąteczny – opłatek. Całość dopełniały życzenia świąteczne umieszczone przy wstążce.

Tak przygotowane upominki zostały dostarczone żołnierzom 5. Batalionu Podhalańskiego „Strzelców” w Przemyślu. Ten świąteczny prezent od uczniów naszej szkoły został wśród żołnierzy przyjęty z nieskrywaną radością. W swoich mediach społecznościowych podziękowali za okazane wsparcie w następujących słowach: „Wiele ciepłych życzeń płynie od najmłodszych do naszych żołnierzy na granicy, wiele pięknych prac oraz pysznych pierniczków”.

Żeby Polska była Polską!

Ucząc się i pracując, codziennie jesteśmy myślami ze służbami mundurowymi.

Włączając się w tę akcję, chcieliśmy okazać żołnierzom i funkcjonariuszom naszą solidarność z nimi. Dziękujemy tym samym serdecznie za ich niebezpieczną i ciężką służbę na granicy państwa.

Pamiętajmy, wolność naszego kraju została okupiona krwią i blizną naszych przodków.

Musimy znać historię Polski, szanować tradycje i symbole narodowe. To właśnie dzięki odwadze i zaangażowaniu obrońców naszych granic, możemy cieszyć się, że mamy swój język, flagę i tożsamość. Na co dzień to od nas zależy sens słów pieśni: „Żeby Polska była Polską!”.

Ubiegły rok szkolny oraz obecny w naszym Przedszkolu w Dąbrowie przyniósł wiele pozytywnych zmian, które bardzo korzystnie wpłynęły na poprawę pracy, komfort i wychowanie dzieci.

Beata Habrat-Malek

Przedszkole w Dąbrowie – wzorem jakości, kreatywności i bezpieczeństwa

Modernizuje się i stawia na świetlaną przyszłość

Stało się tak za sprawą zakupu dodatkowego wyposażenia sal przedszkolnych w pomoce edukacyjne: nowe zabawki, książki, które codziennie z ochotą czytają nasze przedszkolaki oraz sprzęt sportowy. W minionym roku szkolnym przedszkolna siłownia została wyposażona w nowy sprzęt sportowy. Zakupiony został: stepper, rowerki stacjonarne i wiosła.

Przedszkolaki wyznając zasadę „w zdrowym ciele zdrowy duch” z ochotą uczęszczają na zajęcia ruchowe, gdy pogoda za oknem nie pozwala wyjść na boisko lub plac zabaw. Obie sale przedszkolne w ubiegłym roku szkolnym doposażone zostały w nowe meble, które są ładne, bezpieczne i funkcjonalne. Każde dziecko ma swoją szafkę na książki i przybory szkolne.

Dodatkowo we wrześniu 2021 r. zostały dokupione kąciki tematyczne oraz kąciki wielofunkcyjne, wykorzystywane przez przedszkolaków w różnorodny sposób jako: teatrzyk, sklep, bazarek, apteka, biblioteka, bank itp.

Podłoga interaktywna Funtronic Magiczny Dywan jest i w naszej szkole. Będą z niego korzystać przedszkolaki i dzieci w świetlicy. Magiczny Dywan jest pierwszą polską podłogą interaktywną. Ta innowacyjna pomoc dydaktyczna pozwala – poprzez gry i zabawy ruchowe – rozwijać u dzieci motorykę, koordynację wzrokowo-ruchową, spostrzegawczość i szybkość reakcji, a jednocześnie ćwiczyć pamięć i uczyć się. Do obsługi Magicznego Dywanu potrzeba niewiele, wystarczą pilot oraz ruchy rąk lub nóg.

Magiczny Dywan składa się ze zintegrowanego systemu czujników, wbudowanego projektor, wbudowanego komputera oraz zestawu gier i aplikacji przeznaczonych dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Wysoka funkcjonalność urządzenia pozwala używać go w każdym pomieszczeniu z gładkim i jednolitym podłożem. Umieszczony pod sufitem projektor tworzy wirtualny „Magiczny Dywan”, na którym dzieci przeżywają wspaniałe przygody, począwszy od zwykłych zabaw po edukację poznawczą w wielu dziedzinach wiedzy.

Rok szkolny 2021/2022 rozpoczęliśmy od wielkiego remontu przedszkolnej klatki schodowej i pomieszczeń gospodarczych. Renowacja rozpoczęła się w październiku, a już w grudniu została oddana cała odnowiona klatka schodowa i pomieszczenia gospodarcze. Drzwi do wszystkich pomieszczeń zostały wymienione na nowe a ściany pomalowane na ciepłe, jasne i przytulne kolory pasujące do wystroju całego przedszkola.

W zgodzie z naturą i dla jej ochrony

W obu salach przedszkolnych pojawiły się tematyczne kąciki przyrody, które są wzbogacane przez dzieci darami natury, pochodzącymi z własnych ogródków i sadów. Jesienią pojawiają się skarby jesieni, wiosną kwitną kwiaty, latem dzieci przynoszą owoce sezonowe a zimą smakołyki do przedszkolnych karmników.

Wspomniany wcześniej plac zabaw przed szkołą, z którego chętnie korzystają nie tylko przedszkolaki, ale i dzieci ze szkoły z klas I-III oraz dzieci ze świetlicy szkolnej, wzbogacił się o planszę do gry w warcaby na świeżym powietrzu. Starsi uczniowie prowadzą rozgrywki w warcaby, a młodszy wykorzystują czarno-białe pola do różnych zabaw. Pomysłów i kreatywności im nie brakuje.

Stołówka przedszkolna także przeszła drobny lifting, od października

starsze przedszkolaki siedzą na kolorowych, wygodnych, wyprofilowanych i pięknych krzesłach, które zajęły miejsce starych wysłużonych już wiekowych krzeseł.

Małe zmiany, a cieszą dzieci, kadrę pedagogiczną i gości

W związku z zakończeniem prac remontowych i modernizacyjnych, doposażeniem w różnego rodzaju sprzęt, 21 stycznia br. nasze Przedszkole i Szkołę odwiedzili znakomici niecodzienni goście: Adam Dziejdzic wójt Gminy Świlcza, Sławomir Styka zastępca wójta gminy Świlcza, Eliza Oleszak dyrektor Centrum Usług Wspólnych w Świlczy, Dorota Madej dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej, Da-

mian Trala nauczyciel i radny Rady Gminy Świlcza reprezentujący Dąbrowę.

Przedszkolaki z tej okazji zaprezentowały program artystyczny pt. „Co śpiewali nasi dziadkowie, jak byli mali”. Mali artyści swoimi zdolnościami zachwycili zebranych gości, brawa i owacje nie miały końca...

Na zakończenie występu dzieci wręczyły własnoręcznie wykonane obrazki – laurki wszystkim gościom na pamiątkę miłego spotkania. Przedszkole to miejsce szczególne. To właśnie do tego miejsca, spod troskliwych objęć rodzica, wyrusza w wielką podróż zwaną edukacją, mały człowiek. Wszyscy mądrzy tego świata w wychowaniu przedszkolnym upatrują źródeł rozwoju, sukcesu i szczęścia. Robert Fulghum amerykański eseista i filozof napisał: „wszystkiego, co naprawdę powinienem wiedzieć, nauczyłem się w przedszkolu: o tym jak żyć, co robić, jak postępować, współżyć z innymi, patrzeć, odczuwać, myśleć, marzyć i wyobrażać sobie lepszy świat...”. W zdobywaniu tych cennych doświadczeń z pewnością wspomaga dziecko stymulujące środowisko. Przebywanie w wygodnym, pięknym, kolorowym przedszkolu może mieć ogromne znaczenie dla właściwego rozwoju dziecka. W imieniu Dyrekcji i całej społeczności dąbrowskiego Przedszkola niniejszym składamy serdeczne podziękowanie przedstawicielom władzy samorządowej Gminy Świlcza za wsparcie i wkład włożony w rozwój i modernizację naszej placówki.

Mija już dwa lata od pierwszych symptomów pandemii Covid-19 jakie odczuliśmy. Dziś słysząc już głosy o wygaszaniu pandemii. Niestety pandemia przyniosła duże zmiany w zachowaniu dzieci i młodzieży.

Magdalena Lisowska

Pandemia i jej wpływ na dzieci i młodzież

Z raportu „Dzieci w pandemii” przeprowadzonego przez firmę Difference wynika, że troje na czworo dzieci częściej niż wcześniej nie radziło sobie z emocjami w czasie izolacji. 67% z nich uprawiało mniej sportu i aktywności fizycznych niż przed pandemią. Aż 38% spędzało ponad 8 godzin przed ekranem! 82% rodziców krytycznie oceniło poziom nauki zdalnej, a dzieciom najbardziej brakowało kontaktu z rówieśnikami.

Pandemia – a kryzys psychiczny u dzieci i młodzieży

Rodzice zauważają spadek samopoczucia u dzieci, przejawy agresji, obrażania się, nie przestrzegania poleceń czy zamykania się w sobie. Każdy człowiek na swój sposób musi radzić sobie z sytuacją, jednak długotrwała izolacja dla nastolatka, dla którego przebywanie z rówieśnikami jest najważniejsze – to dramat. Dzieci borykają się ze stresorami, boją się o swoje zdrowie i zdrowie bliskich, żyją wśród nieustannych komunikatów o otaczającej nas liczbie zgonów. Do tego mnóstwo jest dzieci, które są wykluczone, nie radzą sobie z nauką, rodzice nie mogą im pomóc, mają kiepski sprzęt, słaby Internet. Problemy mają szczególnie dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, z dysleksją, dysgrafią, Aspergerem, z problemami z koncentracją. Dla nich nauka zdalna jest szczególnie uciążliwa.

Psychiatrzy ostrzegają, że jeśli dziecko nie otrzyma na czas wsparcia ze strony swoich bliskich albo specjalistów, to z pozoru nawet błahy problem mogą zacząć szybko narastać i doprowadzić do kryzysu psy-

chicznego, co w efekcie może mieć bardzo poważne konsekwencje. Od początku stycznia do końca listopada ubiegłego roku 1339 dzieci i nastolatków w wieku 7-18 lat próbowało popełnić samobójstwo – wynika z danych przekazanych przez Komendę Główną Policji. To prawie 500 prób więcej niż przez cały 2020 rok.

Pomoc psychologów i psychiatrów – niezbędna

W Polsce szacuje się, że specjalistycznej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej potrzebuje aż 630 tys. dzieci. Kluczowy jest dostęp do profesjonalnej pomocy. Blisko połowa szkół w Polsce nie zatrudnia na etacie psychologa. W niektórych województwach na jednego psychiatrę dziecięcego przypada 1000 pacjentów. Brakuje oddziałów psychiatrii dziecięcej i poradni zdrowia psychicznego. Dzieci i młodzież wymagające natychmiastowej pomocy miesiącami czekają w kolejkach. W najtrudniejszej sytuacji są dzieci mieszkające z dala od dużych ośrodków miejskich, gdzie pracuje większość specjalistów. Rodzice muszą być czujni, każda zmiana dotychczasowego zachowania dziecka powinna być analizowana. Jeśli rodzice zaobserwowali, że dziecko jest smutniejsze, rzadko się śmieje, nie chce uczestniczyć w życiu domowym, unika kontaktu z domownikami, to powinno już wzbudzić zaniepokojenie.

Rodzina powinna dawać wsparcie

Rodzic powinien sam inicjować rozmowy z dziećmi – m.in. na te-

mat sytuacji w szkole i trudności związanych z powrotem do nauki stacjonarnej, okazywać zainteresowanie i zrozumienie. Mama lub tata, który poświęci uwagę swojemu dziecku musi sam panować nad emocjami, ma być spokojny, opanowany, rozmawiać życzliwie i dawać poczucie bezpieczeństwa. Dorosły powinien szukać pozytywów w sytuacji, nie powinien straszyć czy pobudzać do pesymistycznej wizji świata czy przyszłości.

Każda aktywność fizyczna, która podejmowana się z dzieckiem to jest sposób na pokonywanie apatii u dziecka, buduje to więź oraz daje poczucie przynależności co uspokaja i wzmacnia człowieka.

Dom ma być dla dzieci oazą spokoju, domownicy mają się w nim czuć dobrze i bezpiecznie.

W razie gwałtownego pogorszenia stanu zdrowia psychicznego, braku wsparcia ze strony bliskich osób lub też, gdy z innego powodu sprawy zaczną wymykać się spod kontroli, warto skorzystać z fachowej pomocy – psychologa, psychoterapeuty, socjoterapeuty, pedagoga lub psychiatry.

**Dziecięcy telefon zaufania
Rzecznika Praw Dziecka:**

800 12 12 12,

**Telefon zaufania dla dzieci
i młodzieży Fundacji Dajemy**

Dzieciom Siłę: 116 111,

**Telefon dla rodziców i nauczycieli
w sprawie bezpieczeństwa dzieci:**

800 100 100.

Źródło: <https://newsroom.eurozet.pl/141891-dzieci-w-pandemii-raport-radia-zet>

W pierwszym tygodniu ferii, w ramach wypoczynku zimowego, dla chętnych dzieci klas I-III, zorganizowano w szkole ciekawe zajęcia. Uczestniczyło w nich 13 uczniów. Były konkursy, kalambury, quizy wiedzy oraz warsztaty.

Janina Gawel

Zimowy wypoczynek w NSP w Bratkowicach

Na warsztatach plastyczno-technicznych dzieci wykonywały sztuczny śnieg, ozdobne wiszące rybki z płyt CD, inne prace plastyczne a z wykorzystaniem długopisów 3D piękne kotki. Korzystając z konstrukcyjnych klocków i słomek tworzyły pojazdy, budowle i zwierzaki, wykazując się pomysłowością i kreatywnością.

Były także zajęcia programowania i sterowania robotami. Na monitorach dotykowych dzieci testowały swoją sprawność manualną i refleks, grając w kręgle, kierując pontonem i grając w inne gry zręcznościowe.

W programie ferii nie brakło także zajęć promujących aktywne formy wypoczynku. Odbyły się zajęcia taneczne, na których dzieci tańczyły ale także poznały tańce ludowe z różnych rejonów Polski takie jak: „talarzek”, „pierścień”, „taniec Brzuchatego”. Wiele emocji wzbudziła zabawa w podchody. Na sali gimnastycznej codziennie odbywały się zajęcia sportowe; wyścigi szeregów, gra w koszykówkę, gra w dwa ognie oraz ćwiczenia gimnastyczne z elementami akrobatyki.

Korzystając z wiosennej pogody, dzieci uczestniczyły w pieszej wycieczce do pobliskich pięknych, leśnych zakątków z urokliwymi stawami.

Chętni korzystali z obiadów dostarczanych z przedszkola. Zajęcia odbywały się w godzinach od 9.00 do 14.00. Opiekę świetlicową zapewniono od 6.30 do 16.00. Wszyscy uczestnicy brali aktywny udział w zajęciach i pozytywnie ocenili tydzień zajęć feryjnych.

Budowanie pojazdów.

Zajęcia sportowe.

Prezentacja kotków wykonanych długopisami 3D.

Warsztaty plastyczne.

Wycieczka do lasu.

*Dzieci rodzą się ze skrzydłami.
Nauczyciele pomagają im je rozwinąć*
(J. Korczak)

Bogumiła Ostrowska

Podsumowanie półrocza w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Błędowej Zgłobieńskiej czas zacząć...

Zakończyliśmy pierwsze półrocze roku szkolnego 2021/2022. Warto, zatem, podsumować ten ważny, a zarazem trudny, okres nauczania. Gdy pierwszego września z radością, ale również z obawą, wracaliśmy do szkoły, nikt do końca nie wiedział, jaki będzie rozwój zdarzeń. Niestety sytuacja epidemiologiczna utrudniła realizację niektórych zaplanowanych przedsięwzięć. Pomimo panującej sytuacji udało nam się podjąć wiele cennych inicjatyw, rozbudzających kreatywność naszych uczniów.

NSP w Błędowej Zgłobieńskiej na pierwszym miejscu stawia zawsze dziecko oraz jego zdrowie i bezpie-

czeństwo, a także wszechstronny rozwój na wszystkich płaszczyznach życia społecznego i intelektualnego.

Szkolne codzienne i wspaniałe dni

– I tak we wrześniu świętowaliśmy Światowy Dzień Kropki, Dzień Chłopaka, Dzień Przedszkolaka oraz uczestniczyliśmy w akcji „Sprzątania świata”.

– W październiku pierwszoklasiści wzięli udział w uroczystym pasowaniu na ucznia. Ponadto świętowaliśmy Dzień Edukacji Narodowej.

Uczniowie wzięli udział w akcji Europejski Tydzień Kodowania Code-Week, które polega na rywalizacji pomiędzy europejskimi krajami na zorganizowanie jak największej liczby wydarzeń związanych z kodowaniem i programowaniem. Świętowaliśmy XI Światowy Dzień Tabliczki Mnożenia. Koniec października to również udział w akcji MEN „Szkoła pamięta”, której celem było propagowanie patriotyzmu lokalnego i pamięci o bohaterach narodowych. Po odbyło się spotkanie uczniów z przedstawicielami Komendy Policji w Trzcianie na temat bezpiecznego zachowania się w drodze do i ze szko-

ły, wyjaśniając podstawowe przepisy i zasady poruszania się po drogach.

– W listopadzie uczniowie zaangażowali się w akcję ogólnopolską „Szkoła do hymnu”. Zorganizowali Tydzień Życzliwości i Pozdrowień, Dzień Pluszowego Misia, Pasowanie na przedszkolaka, uroczystość patriotyczną z okazji 11 listopada – Święta Niepodległości. Przejyciem emocjonalnym było szkolne wyjście na pobliski cmentarz parafialny w celu złożenia przygotowanych stroików na grobach zmarłych absolwentów naszej szkoły i pracowników.

W Oddziale Przedszkolnym gościliśmy niecodzienne zwierzęta – alpaki Miki i Henia z zagrody: „Alpaka Team” z Nosówki. Milutkie, przyjazne w ogóle nieznanne dzieciom zwierzęta sprawiły ogromną radość naszym milusińskim.

Na podsumowanie miesiąca odbyła się dyskoteka połączona ze „Świętem dyni”, której główną atrakcją były wymyślne stroje uczestników i różnorakie zabawy.

– Grudzień obfitował w działania związane z przygotowania do Świąt Bożego Narodzenia. Z tej okazji zostały zorganizowane warsztaty plastyczne, kulinarne (kartki bożonarodzeniowe, pieczenie pierniczek) oraz świąteczne konkursy, mikołajki. Wigilia szkolna odbyła się w reżimie sanitarnym.

– Styczeń to wyjątkowy czas dla wszystkich Rodzin. Szczególnie cie-

pło myśleliśmy wtedy o naszych Babciach i Dziadziach, ale mając na względzie zdrowie i bezpieczeństwo dzieci i innych osób impreza odbyła się niestety bez udziału dorosłych. Przebieg uroczystości został zarejestrowany i udostępniony wraz ze zdjęciami na stronie internetowej szkoły. Słodkie upominki dla Seniorów przygotowane przez wnuczeta można było odebrać w miejscowym kościele parafialnym po każdej odprawionej mszy św.

Osiągnięcia edukacyjne, sportowe i artystyczne uczniów

Ważnym wyznacznikiem poziomu pracy każdej placówki oświatowej są osiągnięcia uczniów w konkursach pozaszkolnych. Nasza szkoła w bieżącym roku szkolnym brała udział w następujących konkursach:

- Międzynarodowy konkurs na ucznia roku „Ja i moja szkoła” 2021/2022 ucz. IV-VIII zakwalifikowani do drugiego etapu. Ogólnopolskie konkursy:
  - You can dance – nowa generacja ucz. kl. I-III – wyróżnienie,
  - Konkurs Kaligraficzny im. J. Korzeniowskiego ucz. kl. IV-VIII przeszli do II etapu,
  - „List do św. Mikołaja” ucz. kl. IV-VIII,
  - „Na wakacjach spotkałem matematykę” ucz. kl. I-III – wyróżnienie,
  - „Moje kosmiczne wakacje” ucz. kl. I-VIII,
  - „W stronę gwiazd” ucz. kl. IV-VIII – wyróżnienie,
  - Ponadregionalny konkurs pieśni maryjnej „Matuchnie pieśń niesiemy” ucz. kl. I-III – wyróżnienie,
- Udział w konkursach kuratorskich przedmiotowych z: mate-

matyki, chemii i języka hiszpańskiego.

Ponadto uczniowie naszej szkoły byli zaangażowani do udziału w różnych programach i projektach edukacyjnych: „Mała książka, wielki człowiek”, „Zbieraj baterie i telefony”, „Koloratorium”, „Lepsza szkoła”, „Codewek”, „Mleko w szkole”, „Warzywa w szkole”.

Wycieczki szkolne dalsze i bliskie

Nauczyciele realizowali cele wychowawcze i dydaktyczne poprzez organizowanie wycieczek szkolnych o charakterze krajoznawczym i kulturalnym. Odbyła się wycieczka do Sandomierza i do Muzeum bombek w Nowej Dębie. Zorganizowano wyjazd do kina Helios w Rzeszowie, gdzie czekała na uczniów wspaniała podróż w świat marzeń i talentów ukrytych w zaczarowanym świecie bajki „Nasze magiczne Encanto”

Kończyliśmy I półrocze tego r. sz. który było pełne niespodzianek, wyzwań i niepewności dla całej naszej społeczności.

Na szczęście wytrwaliśmy w dobrym zdrowiu, które jest przecież wartością nadrzędną, dotarliśmy na półmetek. Cieszę się, że mimo niespokojnego czasu, przed drugim półroczem odpoczniecie na feriiach zimowych możecie spotykać się choć na chwilę w gronie kolegów i koleżanek, i upewnić się, że wszystko u nich dobrze.

Dziękuję za wielki wysiłek i zaangażowanie w zgłębianie tajemnic wiedzy, w zdobywanie nowych umiejętności. Gratuluję wyników w nauce oraz sukcesów wielkich i małych. Wiem, że pracowaliście z całych sił, by rozwijać się jak najlepiej.

Dziękuję nauczycielom, którzy odkrywali w was talenty, motywowali do działania, zachęcali do wyjątkowej pracy, abyście byli coraz lepiej przygotowani do wyzwań, jakie niesie współczesny świat. Wielkie podziękowania kieruję do rodziców uczniów naszej szkoły, bo to oni każdego dnia stanowili dla was wsparcie na tej krętej, a w ostatnim okresie szczególnie wyboistej, szkolnej drodze do wiedzy.

*Choć Babcia z Dziadkiem lubią przesadzać próbując wnukom swoim dogadzać,
to kocham ich za to ogromnie i za to, że zawsze są koło mnie,
wtedy gdy ich potrzebuję, Babciu i Dziadku – dziękuję!*

Zofia Dziedzic

Historia Dnia Babci i Dziadka

To święto wypada zwykle w terminie Dnia Babci lub Dnia Dziadka, czyli 21 lub 22 stycznia.

Ustanowienie wspólnego Dnia Babci i Dziadka postulował papież Jan Paweł II. Chciał, by święto przypadało 26 lipca, w dniu imienin Anny i Joachima – rodziców Matki Boskiej Maryi, a dziadków Jezusa. Gdyby jednak przyjęto się w wakacyjnym terminie, szkoły i przedszkola nie mogłyby organizować przedstawień i innych atrakcji w wykonaniu maluchów.

W Polsce Dzień Babci pojawił się w latach sześćdziesiątych XX wieku, a Dzień Dziadka – dopiero w 1978 r. Wspólne obchody Dnia Babci i Dziadka mają też swoją tradycję na świecie – w USA obchodzi się Narodowe Święto Dziadków podobnie jest w Kanadzie, Turcji, Włoszech i Wielkiej Brytanii.

W USA – jest nawet świętem o charakterze państwowym – ma swój hymn i kwiatowy, symbol w postaci niezapominajki. Niezapominajki przypisane są do Dnia Babci i Dziadka również we Włoszech. Włosi czczą swoich dziadków w dniu, gdy w kościele katolickim świętowany jest Dzień Aniołów Stróżów. To również wymowny symbol szczególnej troski, jaką dziadkowie roztaczają nad wnukami.

Święta te są wyjątkowe, a dziadkom na pewno jest miło, gdy dostają laurki i upominki, to o dziadkach warto pamiętać przez cały rok, a nie tylko od święta. Najważniejsza jest uwaga, wspólnie spędzany czas, wsparcie i miłość, które im okazujemy.

Starość – najtrudniejsze doświadczenia człowieka

Obecnie w życiu obserwujemy dwa oblicza starości: między rezygnacją a wyzwaniem. Myślę, że starość jest najtrudniejszym doświadczeniem w rozwoju człowieka. Społeczeństwo nasze pod koniec grudnia 2021 r. liczyło ponad półtora miliona ludzi po 80 roku życia, w tym połowa – to osoby samotne.

Społeczeństwo postrzega seniora jako osobę, która ma już życie za sobą. W życiu codziennym emeryt musi nieustannie z czegoś rezygnować: „To już nie dla ciebie, ty już jesteś na marginesie życia”. Panuje przekonanie, że każdy człowiek ma prawo do szczęścia, ale już w takim potocznym myśleniu brakuje prawa do szczęścia dla człowieka starszego. Dlatego Papież

– Polak – Jan Paweł II tak często mówił: „Nie lękajcie się”.

To zdanie jest bardzo wymowne, ponieważ lęk jest destruktywnym uczuciem, które odbiera siłę życia i odpowiedzialność za siebie. Jan Paweł II rozumiał, że są ludzie starsi, którzy biorą w pełni odpowiedzialność za swoje życie, chcą je konstruować, dojrzewać w człowieczeństwie i godnie się starzeć.

Pisał: „Mimo ograniczeń mego wieku, bardzo wysoko cenię sobie życie i umiem się nim cieszyć”. Sam swoją postawą dookreślał tę godność i człowieczeństwo. Jednak mamy wciąż bardzo wiele osób starszych, którym u kresu życia brakuje pomysłu, siły oraz woli. Silnie przeżywają stres starości, a psychologia późnej dorosłości mówi, że na tym etapie rozwoju, człowiek doświadcza kryzysu wyrażającego się w konflikcie „integralność ego” czy „rozpacza”? Jeśli przeżywa „integralność ego”, staje się zrównoważonym emocjonalnie i uczuciowo, odczuwa dobrostan psychiczny i czuje się spełniony. Natomiast kiedy człowiek starszy przeżywa „rozpacza”, lęka się zbliżającej śmierci.

Każdy z nas był kiedyś dzieckiem...

i pamięta jak ważną rolę w naszym życiu pełnią dziadkowie.

Obchodzony 21 stycznia Dzień Babci i dzień później Dzień Dziadka to tylko symboliczne święto w naszym kalendarzu. Tak naprawdę to każdego dnia w roku, dziadkowie myślą i troszczą się o swoje wnuki. To codziennie ich pociechy potrzebują od nich wsparcia. Babcia i dziadek to ukochane osoby, które najlepiej potrafią zrozumieć wnuki. Nigdy się nie gniewają, nawet gdy pociechy psocą. To oni dają im smakołyki, potrafią cierpliwie wysłuchać zwierzeń i marzeń, które rodzą się w ich małych główkach. Poza tym niemal każda babcia i każdy dziadek rozpieszczają swoje wnuczęta.

Lucyna Rzepka

Kochanej Babci i Dziadkowi – w Szkole Podstawowej w Trzcianie

*Jak to dawniej było każdy z was pamięta,
bo część historii w rodzinie zamknięta.
Babcia ciasto piecze, wesolo zagada,
o rodzinnych dziejach wnukom opowiada.
A kochany dziadek w bujanym fotelu
pokazuje zdjęcia mych kuzynów wielu.
Rodzinne tradycje pielęgnować trzeba:
babcia, mama, wnuczka – inaczej się nie da.
Dziś wam dziękujemy, nasi przyjaciele –
Tobie Babciu, Dziadku pomyślności wiele.*

które zawsze hucznie obchodziliśmy w naszej placówce. Epidemia koronawirusa spowodowała jednak ograniczenie wzajemnych kontaktów. Zamiast organizować w szkole występy, dzieci i ich dziadkowie muszą „zadowolić się” spotkaniami organizowanymi za pomocą internetowych platform.

Doświadczenia te pozwoliły nam jeszcze bardziej docenić, jak wielkim skarbem są babcia i dziadek. Świat się zmienia, my także przechodzimy metamorfozy, ale miłość babci i dziadka pozostaje niezachwiana.

Wiele im zawdzięczamy, dlatego

ten dzień postanowiliśmy uczcić w szczególny sposób.

Dzieci z oddziału przedszkolnego – kl. 0, przygotowały przedstawienie „Jasełka z babcją”, poruszające wiersze i piosenki. Przedszkolaki stanęły na wysokości zadania.

Wszystkie ich starania Dziadkowie mogli obejrzeć wygodnie i bezpiecznie w domu, gdyż dzieci przygotowały nagranie filmu, który został zamieszczony na stronie internetowej naszej szkoły. Własnoręcznie wykonały dla nich upominki, które osobiście wręczyły dziadkom. W tym roku był to kalendarz z babcją i dziadkiem i ceramiczny aniołek na szczęście, w których wykonanie włożyły całe swoje serce. Były szczęśliwe, że przynajmniej w takiej formie przesłały życzenia i pozdrowienia swoim najbliższym: Kochanym Dziadkom czym sprawiły im ogromną radość.

Dzień Babci i Dziadka to wyjątkowe święta, bo dziadkowie zajmują szczególne miejsce w naszym życiu. Od zawsze otaczają nas miłością, opieką i wspierają w przeróżnych pomysłach. Są cierpliwi, kochają wnuki bezwarunkowo i zawsze mają dla nich czas. Mamy wiele powodów, by cieszyć się ich obecnością i doceniać każdego dnia. Dzień Babci i Dziadka to niezwykle i wyprzedkowane – zarówno przez dzieci, jak i samych seniorów święto,

Podstawowym obowiązkiem organizatorów ferii zimowych w woj. podkarpackim w okresie 14-27 lutego br. było zapewnienie uczestnikom wypoczynku bezpiecznych i higienicznych warunków, właściwej opieki wychowawczej. Nasze rozważne działania w zakresie troski o zdrowie i bezpieczeństwo dzieci, przyczynią się zawsze do udanego zimowego wypoczynku uczniów.

Magdalena Lisowska

Relacja z ferii zimowych w Środowiskowej Świetlicy Socjoterapeutycznej w Świlczy

Pobyt w kinie i teatrze

Dzieci ze Środowiskowej Świetlicy Socjoterapeutycznej w Świlczy odwiedziły kino Zorza. Wspólna podróż do Rzeszowa – to wieka frajda, dzieci były podekscytowane, w autokarze słychać było różne historie, kto, kiedy był w kinie, z kim, na jakim filmie? Są również wspomnienia z wakacji, kiedy to ze świetlicą dzieciaki wielokrotnie były na różnych seansach. Na feriach obejrzeli film pt. „Wiki i jej Sekret”, oraz „Sekret Mikołajka”.

Dbając o różnorodność oferty na feriach dzieci odwiedziły rzeszowski Teatr „Maska” i oglądnęły spektakl „Bambusowa Księżniczka”. Dla niektórych dzieci był to pierwszy kontakt z teatrem, dlatego starannie zostały przygotowane do tego wydarzenia. Wizyta w teatrze z pewnością jest wyjątkowym przeżyciem, gdyż nie da się jej porównać z obejrzeniem filmu w kinie. Przed wyjazdem dzieci wzięły udział w pogadance wychowawczej, gdyż etykieta teatralna wymaga od nas przestrzegania zasad dotyczących zachowania się. Dzieci utrwaliły sobie, że należy zadbać o odpowiedni strój, przejść punktualnie na przedstawienie, podczas spektaklu nie wolno jeść, ani pić. I rzecz najważniejsza, a mianowicie nie wolno korzystać z telefonów komórkowych.

W Kręgielni i Papugarni

W okresie ferii dzieci korzystały z wyjazdów do Kręgielni. Okazało się, że najmłodsze dzieci – czyli pierwszoklasiści świetnie sobie radzą z kulą. Nabyły umiejętności podczas częstych wyjazdów wakacyjnych,

znają techniki rzutów, zasady tego sportu i pewnie zdobywają punkty, co daje im wielką satysfakcję i radość. Człowiek radosny oddycha pełnymi piersiami, ma poczucie energii i siły do działania, oraz podejmowania wyzwań.

W drugim tygodniu ferii dzieci rozpoczęły swoje wojaże od wizyty w Papugarni. Uczestnicy zajęć kochają przyrodę, więc ciągle chcą ją poznawać. Papugarnia to idealne miejsce na bezpośrednie obcowanie z kolorowymi ptakami. Przed wejściem do Papugarni dzieci miały lekcję edukacyjną przygotowaną przez pracownika Papugarni. Dowiedziały się, gdzie żyją te ptaki, jakie gatunki będą oglądać, czego ptaki nie lubią, na co trzeba uważać przy obcowaniu z nimi. Dzieci mogły pogłaskać i nakarmić egzotyczne ptaki. Wielu dzieciakom udało się zrobić zdjęcia z wielką, kolorową papugą Arą na ramieniu.

W hali sportowo-widowiskowej Podpromie w Rzeszowie, gdzie mie-

ści się Centrum zabaw i rozrywki dla dzieci „fantazja”, dzieci miały możliwość bawić się na jednej z największych w Polsce konstrukcji, składającej się z labiryntów rur, zjeżdżalni oraz basenów z piłeczkami. Jest to miejsce przyjazne dzieciom, gdzie

każdy może znaleźć coś dla siebie. W sali zabaw znajduje się ogromna dmuchana zjeżdżalnia, dziecięce pojazdy oraz kącik zabaw dla najmłodszych.

Dla dzieci przygotowano warsztaty pn. „Nowa kadra olimpijska”. Były to zajęcia sprawnościowe. Dzieci wzięły udział w konkurencjach sportowych, podczas których musiały wykazać się zbiorową odpowiedzialnością i lojalnością, gdyż razem pracowali na sukces zespołu. Wspólny wysiłek opłacił się. Po zakończonych warsztatach każdy uczestnik otrzymał nagrodę niespodziankę w postaci dyplomu, planu lekcji, breloczka oraz słodkiego lizaka. Wyjazd do „Fantazji” dał dzieciom możliwość, aby od-

stresować się w wesołej i przyjaznej atmosferze.

Kolejnym razem dzieci brały udział w warsztatach edukacyjnych, podczas których dowiedziały się wiele ciekawostek na temat ulubionych słodczy. Obejrzały filmik edukacyjny, o tym jak powstały pierwsze lizaki i co sprawia, że uwielbiają je wszystkie dzieci. Mogli na własne oczy zobaczyć, jak wygląda produkcja lizaka oraz dowiedzieć się jakich do tego potrzeba produktów. Warsztaty lizakowe to kreatywne zajęcia, które zrobiły na uczestnikach ogromne wrażenie. Dbając o sprawność fizyczną świetlica zorganizowała wyjazd go Grawitacji Parku Trampolin, gdzie uczestnicy zajęć świetlicowych mogli do woli zażywać ruchu na trampolinach oraz w parku linowym.

Dziesiąty dzień ferii to –

Podziemna Trasa Turystyczna w Rzeszowie.

Dzieci skorzystały ze sprzętu i wyposażenia, który pozwolił na stworzenie nowej odsłony Rzeszowskich Piwnic jako interaktywnej instytucji kultury, łączącej aspekty historyczne z nowoczesnymi technikami i metodami ukazania wielowarstwowej historii Rzeszowa w szerszej niż dotąd perspektywie. Obiekt został udostępniony odbiorcom 3 stycznia 2022 r.

Działania, jakie podejmuje placówka są bezpłatne dla uczestników, cieszy fakt, iż w taki sposób wspierane są rodziny podopiecznych. W tych trudnych czasach, gdzie doskwiera

szalejąca pandemia, zdalne nauczanie, choroby bliskich osób i ciągły strach wynikający z niewiadomej, jaka nas czeka następnego dnia mężczyźni. Stają się one rozdrażnione, krzykliwe, albo zamykają się w sobie.

Czas jaki spędzają w placówce jest wypełniony po brzegi komunikacją wsparciem, uwagą, zadaniami do wypełnienia, zabawą czy przebywaniem wśród kolegów i koleżanek. Jest to lek na depresję, apatię i strach, jaki czai się w głowach dzieci po każdym komunikacie o pandemii, a teraz i o wojnie w Ukrainie. Podejmując wyzwanie zagwarantowaliśmy uczniom właściwe zagospodarowanie czasu wolnego, dostarczając niezapomnianych i pozytywnych wrażeń w bezpiecznych warunkach, pod opieką profesjonalnej kadry.

*Śnieg zasypał drogi
– wcale nie na żarty,
więc dzieciaki miały
zamiast butów... narty.
Lód pod śniegiem
– kto się na tych
sztuczkiach poznał,
nie wywinął orla
i nie fiknął kozła.
A kto miał na nogach
lekkie auto-buty,
jechał sobie drogą
– ślizgawką – na skrót.*

EKOLOGA – to Międzynarodowe Targi Produktów i Żywności Wysokiej Jakości organizowane od 2006 r. przez Samorząd Województwa Podkarpackiego. Są uznane za największe tego typu wydarzenie w Polsce i Europie Wschodniej. Towarzyszą im seminaria, prezentacje, degustacje, konkursy oraz pokazy gotowania i rękodzieła związane z tradycjami świąt Bożego Narodzenia.

XV MIĘDZYNARODOWE TARGI PRODUKTÓW I ŻYWNOCI WYSOKIEJ JAKOŚCI

EKOLOGA

11-12
Grudnia 2021
G2A ARENA
Rzeszów-Jasionka

Oficjalne otwarcie EKOGALI: 12:00
Godziny zwiedzania: 10:00 - 17:00

W PROGRAMIE M.IN.: **Wstęp wolny**

- Konferencja
- debata,
- warsztaty,
- konkursy z nagrodami,
- degustacje,
- pokazy LIVE COOKING,
- koncerty,
- strefa animacji dla dzieci

Patronat honorowy MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Bezpłatny dojazd
Szczegóły na stronie ekogala.eu

Małgorzata Syrda

Uczniowie ZST-W w Trzcianie świętowali XV jubileuszową EKOGALĘ w Jasionce

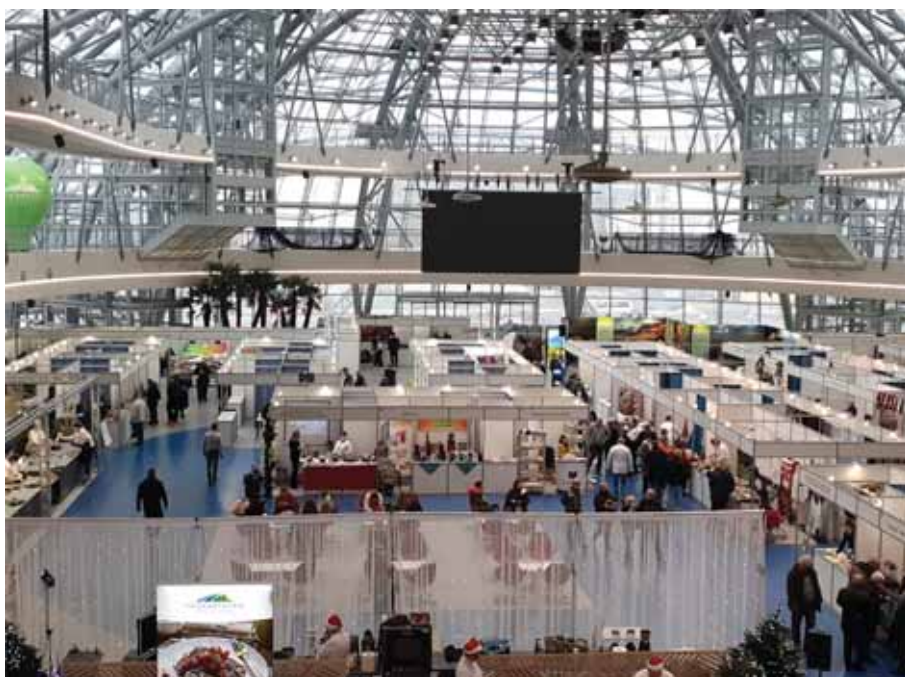
W tym roku pierwszy dzień EKOGALI upłynął pod znakiem świętowania 25-lecia targów. Ich organizatorami byli m.in. miasto Rzeszów, gmina Trzebownisko i Związek Stowarzyszeń „Podkarpacka Izba Rolnictwa Ekologicznego”. Patronat nad wydarzeniem objął Henryk Kowalczyk, wicepremier i minister rolnictwa i rozwoju wsi. Łącznie w targach wzięło udział 111 wystawców, w tym

wystawcy z Ukrainy, Węgier, Rumunii, Słowacji i Grecji, którzy promowali swoje wyroby i usługi.

Celem wydarzenia była integracja środowisk ekologicznych

producentów rolnych, przetwórców, konsumentów i dystrybutorów żywności ekologicznej z Polski i z zagra-

nicy, a od kilku lat także promocja gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych i podmiotów zajmujących się ziołolecznictwem oraz propagowaniem wiedzy na temat ziół i ich wpływu na zdrowie człowieka. Jest to też doskonała okazja do podpisywania korzystnych kontraktów, umów o współpracy, przyczyniających się do promowania regionalnych, lokalnych i krajowych produktów ekologicznych oraz zachęta dla wszelkich inicjatyw na rzecz rozwoju myśli ekologicznej w naszym województwie i całym kraju. W czasie targów zwiedzający mieli okazję spróbować

Stanowiska wystawiennicze.

Pierniczki dekorowane przez młodzież z Technikum Żywności z ZST-W w Trzcianie.

potraw przygotowanych przez wystawców na swoich stoiskach.

I myśmy tam byli
– obserwowali,
promowali i uczyli się

Na EKOGALI nie zabrakło uczniów z Technikum Żywności i Usług Gastronomicznych, Zespołu Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcieńcu k/Rzeszowa, którzy przygotowali pięknie udekorowane stoisko tematyczne i degustację ekologicznych świątecznych potraw. Młodzież, pod opieką Agaty Paśko, Aleksandry Bieszczad-Ochał oraz Kingi Szeligi przygotowała pyszne ekologiczne, pięknie zdobione pierniczki oraz aromatyczną zimową herbatkę z „nutą” imbiru, cynamonu i owoców pomarańczy. Wszyscy goście odwiedzający nasze stoisko byli częstowani ciasteczkami uwodzającymi korzennym zapachem, przywołującym na myśl zimowe wieczory i rodzinną atmosferę świąt Bożego Narodzenia oraz zimową herbatą. Impreza została zorganizowana w formule hybrydowej – stacjonarnie w G2A Arena w Jasionce oraz online. Dzięki organizatorom, mogliśmy znowu wziąć udział w tak ważnym dla regionu przedsięwzięciu i promować Zespół Szkół Techniczno-Weterynaryjnych na prestiżowej imprezie, która od lat cieszy się ogromnym zainteresowaniem wśród mieszkańców Podkarpacia.

Agata Paśko (opiekun) i uczennica kl. IV Technikum Żywności Emilia Traka reprezentują ZST-W w Trzcieńcu.

■ Stanowisko wystawiennicze ZST-W w Trzcieńcu.

Ks. Jan Twardowski

Baranku Wielkanocny

Baranku Wielkanocny
coś wybiegł z rozpacz
z paskudnego kąta
z tego co po ludzku się nie udało
prawda, że trzeba
stać się bezradnym
by nie logiczne się stało

Baranku Wielkanocny
coś wybiegł czysty z popiołu
prawda, że trzeba dostać pałą
by wierzyć znowu

Stajnia i ujeżdżalnia dla koni w ZST-W w Trzcianie choć nie są wiekowe, to mają już swoją historię. Ich początki sięgają 2016 r., kiedy to wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniom młodzieży, osób niepełnosprawnych i środowiska dyrektor Zespołu Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcianie wraz z Zarządem Powiatu Rzeszowskiego postanowili stworzyć przy szkole warunki do uprawiania jeździectwa.

Małgorzata Syrda

„Cwałem” po odznaki Polskiego Związku Jeździeckiego

Kryta ujeżdżalnia koni z parkurem

Z ich inicjatywy wybudowano krytą ujeżdżalnię z parkurem zewnętrznym przy szkole w Trzcianie. Sfinansowali ją Zarząd Powiatu i Ministerstwo Sportu i Turystyki. Obiekt ma służyć celom edukacyjnym, rekreacji, a także rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych z całego Powiatu Rzeszowskiego. Jego zadania są realizowane do dziś.

Ośrodek cały czas prężnie się rozwija

Obiekt posiada wygodne boksy, ale też stanowisko czyszczenia, myjkę, a nawet solarium dla koni. Standardy, jakie spełnia baza dydaktyczna szkoły, pozwoliły nam uzyskać Certyfikat Polskiego Związku Jeździeckiego, dzięki któremu możemy nie tylko uczyć jeździectwa, ale organizować dodatkowe kursy i przeprowadzać egzaminy poszerzające kwalifikacje naszych uczniów.

Rafał Pirga, certyfikowany instruktor sportu Polskiego Związku Jeździeckiego, dba o to, by ośrodek szkoleniowy w Trzcianie tętnił życiem i pokazywał młodzieży nowe możliwości w zakresie doskonalenia jazdy konnej, stąd w szkole organizowane były liczne kursy m. in. licencyjne szkolenie na lonżowanie koni na dwóch lonżach z Janem Ratajczakiem, trening konia sportowego i masaż koni.

W dniu 2 marca 2022 r. w ZST-W odbędzie się egzamin na odznakę

Polskiego Związku Jeździeckiego – „Jeżdżę Konno”. Po jej zdobyciu młodzież będzie miała prawo ubiegać się o kolejne odznaki jeździeckie, czyli brązową, srebrną i złotą. Każda z nich

Weekendowa Szkółka Jeździecka

Już niebawem (w marcu) ruszy także w szkole weekendowa szkółka jeździecka dla osób z zewnątrz.

Poszerzamy zatem ofertę i ufamy, że taka polityka władz placówki i instruktorów jazdy konnej pomoże nam nie tylko w tym, by uatrakcyjnić szkolenie młodzieży, ale wpłynie również w dużym

Odznaka Polskiego Związku Jeździeckiego „Jeżdżę Konno”.

otwiera możliwość dalszego kształcenia i rozwoju w jeździectwie czy to zawodniczym, czy instruktorskim.

stopniu na rozpoznawalność ośrodka w całym regionie.

Konie ze stajni ZST-W w Trzcianie.

Podczas gdy praktycznie każda osoba została dotknięta pandemią, uczniowie cierpieli z powodu wyjątkowo dużej niepewności, niepokoju, nudy, samotności i niestabilności. Skutki nauki zdalnej, izolacji społecznej i ogólnej niepewności związanej z edukacją, życiem społecznym i zawodowym spowodowały pogorszenie zdrowia psychicznego wielu młodych ludzi.

Ludwika Oleksak

Ryzykowne czasy dla ryzykownych zachowań ludzkich

Być może najbardziej dotkliwymi skutkami dla zdrowia psychicznego, jakie wywołała pandemia, jest poczucie chronicznego stresu, niepokoju i ogólnej nieufności wobec świata. Ten paranoiczny i pesymistyczny sposób myślenia, w połączeniu z brakiem struktury i rutyny, może być szkodliwy dla emocjonalnego, społecznego i intelektualnego rozwoju nastolatków. Niepokój wywołany pandemią przejawia się w różnych sposobach myślenia o życiu: społecznym, szkolnym i osobistym. Ponieważ szkoły przeszły na naukę online, nastolatki mogli mieć więcej nieplanowanego czasu. Mogło to sprawić, że byli bardziej skłonni do eksperymentowania z ryzykownymi zachowaniami. Eksperci ostrzegają, że te ryzykowne zachowania również potencjalnie zwiększają ryzyko zachorowania na Covid-19.

Rodzice, bądźcie dobrym przykładem. Pomóżcie nastolatkowi znaleźć sposoby na utrzymanie zdrowego umysłu i ciała, poprzez takie działania jak: Wyjście na spacer lub pobieganie na zewnątrz, samemu lub z rodziną. Przypominanie o zasadach dystansu społecznego. Odwiedzenie biblioteki online, pożyczenie i przeczytanie znajdujących się tam e-booków, audiobooków i nagrań muzycznych. Dyskusje mile wskazane i badanie nowych zainteresowań lub sposobów dobrej nauki. Wykonywanie treningów wideo (wiele z nich można znaleźć w Internecie). Oglądanie filmów lub programów telewizyjnych wspólnie z rodziną lub wirtualnie z przyjaciółmi. Utworzenie bloga wideo z życia podczas epidemii Covid-19, lub założenie dziennika rodzinnego, w którym każdy czło-

nek rodziny może na zmianę opisywać wydarzenia dnia. Wybranie się na wirtualną wycieczkę po muzeum lub przejście się po Wielkim Kanionie z Google Earth. Rzucenie wyzwania nastolatkowi, aby zbadał 10 miejsc, które pewnego dnia chciałby odwiedzić i pokazać, dlaczego. Wysypiajcie się!

Nastrój nastolatka a pandemia Covid-19. Chociaż obecne okoliczności związane z chorobą koronawirusową (Covid-19) stanowią wyzwanie dla większości ludzi, wielu nastolatków jest szczególnie dotkniętych. Niektórym brakuje bezpośredniego kontaktu z kolegami i ulubionymi nauczycielami, do których mają zaufanie, innym – ich roli w szkolnym przedstawieniu. W związku z tym wielu nastolatków może wydawać się przygnębionych, rozczarowanych lub nastrojowych.

Różnica między byciem smutnym lub rozczarowanym a depresją Smutek jest normalną częścią ludzkiej egzystencji, a teraz młodzież ma wiele rzeczy, które mogą sprawiać, że czują się smutni. Mogą czuć się odizolowani od swoich przyjaciół, tęsknić za normalnymi rutynami i martwić się, czy kiedykolwiek wszystko wróci do normy. Chociaż trudno jest być z dala od swoich dobrych przyjaciół, wielu nastolatków może wypełnić tę pustkę, korzystając z mediów społecznościowych lub połączeń wideo, aby się z nimi połączyć. To, czego nie mogą tak łatwo odtworzyć, to pasywna socjalizacja, która ma miejsce w ciągu dnia szkolnego: ludzie, z którymi rozmawiają w klasie, ale nie są wystarczająco blisko, aby skontaktować się poza szkołą, uczucie chodzenia zatłoczonym korytarzem i sły-

szczenia wszystkich rozmów toczących się wokół nich lub wspólna chwila wspólnego śmiechu z czegoś, co dzieje się w klasie.

Depresja, znana również jako poważne zaburzenie depresyjne, różni się od smutku nie tylko intensywnością i czasem trwania, ale także objawami wykraczającymi poza smutny nastrój. Aby zdiagnozować depresję, dziecko musi wykazywać pięć lub więcej objawów, które zakłócają jego codzienne życie, prawie cały dzień każdego dnia, przez dwa tygodnie. Depresja u dorosłych często wydaje się być jednym stałym stanem nastroju, depresja młodzieży może być bardziej „reaktywna”, tak, że szczęśliwe zdarzenia/okoliczności mogą tymczasowo wytrząsnąć ich z negatywnego nastroju. Te chwile nie trwają jednak długo, a młodzież wkrótce wróci do swojego niskiego nastroju.

Objawy depresji u dzieci i młodzieży to: skargi na dolegliwości fizyczne, bóle brzucha, bóle głowy lub inne niejasne objawy fizyczne. Wycofanie społeczne. Jeśli nastolatki zaczną całkowicie izolować się od rodziców, zaczną izolować się od rówieśników lub całkowicie zmienić grupy rówieśnicze. Uderzający spadek wyników w nauce lub motywacji, w połączeniu z innymi objawami. Używanie substancji psychoaktywnych. Podczas gdy pewien poziom eksperymentów może być normalny w okresie dojrzewania, młodzież z depresją prawdopodobnie będzie próbowała samoleczenia poprzez stosowanie tych substancji. Samokrytyka. Wzrost częstotliwości i intensywności negatywnych wypowiedzi własnych, takich jak „Jestem taki głupi!” lub „Nie potrafię zrobić nic dobrze!”.

Większość nastolatków prawdopodobnie wykazuje jedno lub dwa z tych zachowań w pewnym momencie dojrzenia. Ale rodzice powinni być bardziej zaniepokojeni, jeśli zmiany nastąpiły szybciej, zdarzają się bardziej konsekwentnie lub występują od razu.

Jak porozmawiać z nastolatkiem o nastroju? Myśląc o tym, jak poruszyć ten temat ze swoim nastolatkiem, powinno się wziąć pod uwagę następujące kwestie: Wybrać odpowiedni czas. Nie próbować angażować ich w tę rozmowę natychmiast po kłótni lub nieporozumieniu, lub gdy są w trakcie innego zadania. Trzymać się faktów. Nie można wiedzieć, co dzieje się w umyśle Twojego nastolatka. Powiedzieć trzeba mu konkretnie, jakie zachowania uważamy za niepokojące i zapytajmy, czy również zauważył te zachowania. Uwierzytelnienie. Niech Twój nastolatek

wie, że dostrzegłeś, jak trudne sprawy były dla niego ostatnio. Wyrażmy, że zależy nam na nim i jego dobrym samopoczuciu. Ujawnianie się. Jeśli kiedykolwiek doświadczyliśmy depresji lub znamy kogoś, kto ją doświadczył, dzielenie się tym może być naprawdę potężnym narzędziem w tej rozmowie. Dajmy mu znać, jak to było trudne dla Ciebie lub, co wiesz o tym, jak to było trudne dla innej osoby i co wówczas pomogło. Przygotujmy się na odepchnięcie... lub nie. Często rodzice niechętnie prowadzą tę rozmowę, ponieważ są tak zaniepokojeni, że (może) pójdzie źle. Ale można być zaskoczony, gdy odkryjesz, że Twoje dziecko jest wdzięczne, że ktoś zauważył i potwierdził twoją/waszą troskę.

Jak uzyskać pomoc w depresji u nastolatków? Istnieje wiele skutecznych metod leczenia depresji, takich jak terapie psychologiczne,

w tym terapia poznawczo-behawioralna, psychoterapia interpersonalna, terapia akceptacji i zaangażowania oraz leki, w tym selektywne hamujące wychwyty zwrotne serotoniny, znane również jako SSRI. Dodatkowe sposoby pomocy dla rodziców to telefon zaufania oraz propozycje literatury:

1. Rozmowa z dzieckiem o koronawirusie: <https://youngminds.org.uk/blog/talking-to-your-child-about-coronavirus/h>.

2. Jak dbać o zdrowie psychiczne swojej rodziny, gdy utkniesz w domu: <https://parentinfo.org/article/how-to-look-after-your-family-s-mental-health-when-you-re-stuck-indoors>.

3. Dbanie o to, aby dzieci były szczęśliwe i bezpieczne w Internecie podczas Covid-19: <https://www.saferinternet.org.uk/blog/keeping-children-happy-and-safe-online-during-covid-19>.

Ludwika Oleksak

Prymusi Zespołu Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcianie

Sukcesy – mimo pandemii

Niezwykły był miniony rok 2021, niepodobny do innych, najeżony trudami zdalnej pracy, z ciągłym śmiertelnym zagrożeniem wirusem Covid-19. Pomimo trudnych warunków (mieszana nauka, nauka zdalna) naszym uczniom udało się osiągnąć bardzo dobre wyniki.

Uczniom, którzy osiągnęli wysokie wyniki w nauce i pracy na rzecz społeczności szkolnej oraz uczniom biorącym udział w konkursach, projektach zawodowych, uroczystościach, wyróżnili się zdyscyplinowaniem i wyśmienitą frekwencją – zostały wręczone pamiątkowe dyplomy i nagrody.

Szczególne, najwyższe szkolne wyróżnienia – to stypendia przyznane przez Prezesa Rady Ministrów w Warszawie oraz Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie. Jesteśmy bardzo dumni z naszych uczniów i ich imponujących osią-

gnięć. Nasza informacja jest wyrazem uznania dla talentów, uzdolnień, pracowitości uczniów oraz wzorowej postawy uczniowskiej.

Składamy serdeczne gratulacje następującym uczniom: **Joanna Góra, Julia Michałkiewicz, Dominika Koźlak-Poško, Karolina Zawadzka, Oliwia Szewczyk, Kinga Marszał, Natalia Rzeszutek, Patrycja Napieracz, Gabriela Warchoł, Marcelina Siwiec, Julia Hudek, Patrycja Zaremba, Róża Kielar, Julia KołECKA, Natalia Łoś.**

Gratulujemy również 100% frekwencji. Osiągnęli to następujący uczniowie: **Wiktoria Górak, Kinga Florek, Paulina Cena, Agnieszka Chmura, Paulina Kopala, Aleksandra Serafin, Joanna Rusin.**

Stypendia Prezesa Rady Ministrów za rok szkolny 2020/21 otrzymali: **Joanna Góra, Agnieszka Koźlak-Poško oraz Anna Krzemińska.**

Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie przyznał uczniom stypendia w ramach projektu pn. „Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych”. Wśród stypendystów jest nasz uczeń **Bartłomiej Rak.**

Chciałabym również podziękować pełnym pasji nauczycielom i pracownikom, którzy ciężko pracują każdego dnia, aby zainspirować uczniów. Pomimo presji pandemii i jej nieuniknionych obostrzeń sanitarnych uczniowie ZST-W w Trzcianie mogli osiągnąć wysokie wyniki w nauce.

Zwracam się także do laureatów: *Drodzy Uczniowie, chociaż nie jesteśmy w stanie zebrać się fizycznie (z powodu pandemii), aby świętować wasze osiągnięcia, wiedzcie, że pozostajemy zawsze w roli wspierających, gdy kontynuujecie swoją podróż w kierunku stania się prymusami.*

Ludwika Oleksak

Jak odnieść edukacyjny sukces pomimo pandemii oraz integrować rodzinę?

(wskazówki dla rodziców)

Kluczowe sprawy, o których należy pamiętać to:

Pozostańcie w bezpiecznym kontakcie

Pozwólcie nastolatkowi pozostać w kontakcie z przyjaciółmi i bliskimi podczas dystansu społecznego przez telefon, SMS, chat wideo lub media społecznościowe. Przypomnijcie im, aby sprawdzili swoje ustawienia prywatności, aby nie publikowali zbyt wielu danych osobowych w Internecie. Granie w gry online z przyjaciółmi może być również relaksujące i przyjemne dla nastolatka. Pamiętajcie jednak, aby uzgodnić czas na ekranie w dni szkolne.

Wiele nastolatków ma doświadczenie w korzystaniu z technologii i może nauczyć rodziców lub dziadków, jak rozmawiać na czacie wideo lub korzystać z mediów społecznościowych. Jest to również okazja dla nich, aby wprowadzić was w swój wirtualny świat.

Nowe obowiązki nastolatka

Rutyny się zmieniły, a wasza rodzina może potrzebować dodatkowej pomocy w opiece nad młodszymi dziećmi lub utrzymaniu domu w czystości. Porozmawiajcie ze swoim nastolatkiem o tym, jak mogą odgrywać większą rolę. Na przykład, czy mogą pomóc zaplanować lub ugotować obiad? Co powiedzą na przykład na nauczanie rodzeństwa zabawnej gry?

„Czas przestoju”

To normalne, że nastolatki pragną więcej prywatności od swojej rodzi-

ny. Dajcie im miejsce na kreatywny czas, czas muzyki lub wirtualne spędzanie czasu z przyjaciółmi. Może to pomóc im złagodzić wszelkie uczucia izolacji od przyjaciół lub inne trudności spowodowane pandemią.

Wirtualni goście

Poproście nastolatka, aby pomógł wam wymyślić kreatywne sposoby regularnego pozostawania w kontakcie z rodziną i przyjaciółmi. Spróbujcie zorganizować „wirtualną kolację”, ustawiając laptopa lub iPada przy stole z zaproszonymi gośćmi. Skorzystajcie z platformy wideokonferencyjnej, takiej jak Zoom, aby zorganizować imprezę online, na której wszyscy mogą się zobaczyć.

Wspieranie rodziny i społeczności. Projekty rodzinne

Zaproponujcie nastolatkowi objęcie przywództwa w projektach angażujących całą rodzinę, takich jak organizowanie zdjęć rodzinnych lub odtwarzanie historii rodziny. To również świetny temat na telefony do dziadków, którzy mogą być w stanie opisać trudne czasy w przeszłości i jak rodzina radziła sobie ze stresem.

Komunikowanie się szczerze i otwarcie

Udostępniajcie informacje o tym, co się dzieje w spokojny i rzeczowy sposób, aby złagodzić ich obawy dotyczące wirusa. Omówcie fakty na temat Covid-19 i poprawcie dezinformację, gdy ją usłyszycie. Wzmacniajcie podstawy, takie jak znaczenie czę-

stego mycia rąk i unikania dotykania twarzy. Porozmawiajcie o tym, jak dystans społeczny jest ważnym sposobem, w jaki pomagają spowolnić rozprzestrzenianie się wirusa i chronią osoby najbardziej zagrożone. Miejcie ścisłą zasadę „bez oszukiwania”. Porozmawiajcie ze swoim nastolatkiem o tym, jak się czuje podczas pandemii. Nastolatki mogą potrzebować więcej wsparcia lub jeśli wykazują jakiegokolwiek oznaki zwiększonego ryzyka depresji – bądźcie uważni na te symptomy. Nie wahajcie się skontaktować ze specjalistą.

Stworzenie zdrowej i produktywnej rutyny

Trzymanie się harmonogramu, który dobrze sprawdza się z nauką online. Ustawianie czasu na przebudzenie, ćwiczenia, prysznic, ubiór, śniadanie lub cokolwiek, czego potrzebują nastolatki, aby rozpocząć „dzień szkolny”. Podobnie jak w klasie, telefony powinny być wyłączone podczas pracy w szkole. Wyłączcie telewizor również podczas nauki online i ograniczcie czas oglądania wiadomości. Zaplanujcie mini przerwę i godzinną przerwę na posiłek.

Zadbajcie, by kolacja była czasem przejściowym między „dniem szkolnym” a wieczorem. Kolacja to świetny czas, aby zebrać całą rodzinę, aby porozmawiać i podzielić się posiłkiem. Wypróbujcie zabawne początki rozmowy, takie jak „Moją ulubioną częścią dzisiejszego dnia było...” lub „Dziś jestem wdzięczny za...”. Może to być czas, w którym wasza rodzina może zdecydować się na spędzenie spokojnej chwili razem. Pomóżcie sobie wzajemnie utrzymać zwykłą rutynę snu, aby być gotowym do nauki i pracy każdego dnia.

Jak znaleźć motywację do nauki podczas pandemii Covid-19

Porady dla uczniów, rodziców, nauczycieli (nie tylko dla szkół ponadpodstawowych)

Dla wielu uczniów pandemia utrudniła uruchamianie i utrzymanie motywacji do nauki. Niewiele jest towarzyskich i spontanicznych dyskusji z innymi. Wszystkie kontakty są znacznie zmniejszone ze względu na środki ostrożności dotyczące zdrowia. Większość szkół starała się nadal oferować te możliwości w środowisku wirtualnym, ale wielu uczniów uważa, że to nie to samo. Mniej niespodzianek i możliwości może wyczerpać zainteresowanie ucznia i jego zdolność do skupienia się na nauce. Niemniej jednak zadania, egzaminy i projekty są i wciąż czekają na ukończenie.

Zarządzanie czasem – podczas izolacji – to nowe, trudne zadanie

Zwykłe i niezwykle motywatory.

Istnieje wiele powodów, dla których uczniowie podejmują trud kształcenia się. Celem może być rozwijanie kompetencji w konkretnych umiejętnościach, poszerze-

nia wiedzy, poznania innych, zdobycia wymarzonego wykształcenia, osiągnięcia sukcesu lub zadowolenia rodziców. Posiadanie osiągalnego celu jest ważne, nawet jeśli cel zmienia się w czasie. Wiedza o tym, dlaczego się uczy, może być motywująca więc przypominajmy sobie o powodach, dla których jesteśmy w szkole. Pomaga to wziąć udział w zajęciach mniej interesujących. Jeśli mamy przygotowanie do zajęć, możemy łatwiej w nich uczestniczyć. Ułatwi to kontakty z nauczycielami i innymi uczniami. Zadawanie pytań, udzielanie odpowiedzi i nauka z innymi może sprawić, że będziecie zaangażowani w treść zajęć, lekcji czy kursu.

Powody motywacji.

Niektóre szkoły mają mentorów/doradców rówieśniczych, którzy mogą dać pomysły w oparciu o to, co działa motywująco. Można być kreatywnym i wymyślić np. własny system robienia notatek lub inne nowatorskie sposoby. Może to zwiększyć motywację do działań. Co robić, gdy okaże się, że mimo wszystko nasza pozycja w szkole słabnie? Można podjąć pewne kroki, aby to zmienić. Szkoły oferują doradztwo i konsultacje. Czasami zorganizowanie kilka indywidualnych korepetycji (zajęć wyrównawczych) może pomóc wyjaśnić, na czym polegają trudności i pomogą nadrobić zaległości. Jeśli nie można tego zrobić w swojej szkole, można poszukać pomocy na zewnątrz. Poradnictwo może pomóc uporządkować myśli, zrozumieć wpływ lęku złych nastrojów w szkole oraz zidentyfikować inne przeszkody w dążeniu do Twoich celów. Posiadanie planu jest bardzo ważne, ale plan ten może wymagać modyfikacji. Im więcej na ten temat wiemy, tym lepiej.

Nie bądź zdziwiony, że motywacja będzie się zmieniać

Jeśli koronawirus wpływa na naszą motywację i mamy trudności z utrzymaniem zainteresowania szkołą, wybieramy przedmioty, które są dla nas w obecnym czasie bardziej interesujące. Staramy się również utrzymywać rutynę szkolną z systemem nagród i napomnień, np. codzienne ćwiczenia, regularne kontakty z przyjaciółmi lub inne. Biorąc pod uwagę wymagania związane z nauką online, może to obejmować pewien czas z ekranami komputerowymi, które mogą powodować zmęczenie. Przede wszystkim należy uznać to, co się osiągnęło w tych czasach. Myśmy o tym jako o innym sposobie bycia uczniem i nie bądźmy dla siebie zbyt surowi.

Konstanty Cwierk

Palmowa niedziela

O, nigdy jeszcze słońcem wyzłocona,
co wczesną wiosną wzeszło na błękity,
że ludzkość, patrząc w niebo rozmodlona,
czuje w swych sercach nieziemskie zachwyty,
nie byłaś strojna w wielkie dziejów słowa
jak ty, najbliższa niedzielo palmowa.

Wiosna się budzi... W narodów świątynie
poprzez szeroko otwarte wierzeje
Wolność, dostojna Pani wchodzi ninie...
A nim dzień drugi słońcem rozednieje,
polskie się dusze w szczęściu rozaniela
twoim zwycięstwem, palmowa niedzielo.

Hosanna! – Krzyknem. Zwycięstwo jest z nami!
Nim dzienny będzie słońca bieg skończony,
z pieśnią na ustach, a w rękę z palmami
Zwalimy słupy graniczne, kordony.
W historii będzie twych godzin wymowa
mieć złote zgłoski, niedzielo palmowa.

Buenos dias Hiszpanio! Ola Portugalio! zapewne tak powitają swoje docelowe kraje uczniowie klas trzecich wszystkich typów szkół w ZSTW w Trzcinie, którzy wyjadą po raz kolejny na staże zawodowe do Hiszpanii i Portugalii.

Małgorzata Syrda

Buenos dias Hiszpanio! Ola Portugalio!

Staże zagraniczne uczniów

Jak czytelnikom „Trzcionki” wiadomo, w naszej szkole już od wielu lat organizowane są zagraniczne staże. Tacy nauczyciele jak: Anna Czarniak-Pałka czy Marek Maksymowicz nie szczędzą sił, by napisać kolejny projekt, pozyskać pieniądze i umożliwić uczniom wyjazd do tak atrakcyjnych miejsc jak wyżej wymienione. Nie inaczej będzie w tym roku szkolnym.

W ramach projektu Erasmus+ pt. „Europejska mobilność uczniów ZST-W w Trzcinie sposobem na rozwój kompetencji zawodowych i podniesienie jakości kształcenia zawodowego” zorganizowane zostaną kolejne wyjazdy.

Działania, które wynikają z planu projektu są w fazie realizacji. Składają się na nie zajęcia z języka angielskiego, tak potrzebne w przypadku wyjazdu za granicę. Należy nadmienić, że młodzież będzie uczyć się nie tylko języka w zakresie ogólnym, ale przede wszystkim zawodowym, by usprawnić komunikację między pracodawcami i stażystami.

Znajomość języka to nie wszystko, wszak młodzież jedzie do zupełnie innego kręgu kulturowego, stąd zajęcia na temat obyczajów, tradycji, historii i szeroko pojętej kultury regionów, państw położonych na Półwyspie Iberyjskim. Te ostatnie organizowane były online, natomiast zajęcia zawodowe będą prowadzone po feriach stacjonarnie.

Wyjazd młodzieży ma się odbyć na przełomie kwietnia i maja 2022 r. i będzie trwał aż cztery tygodnie. Uczniowie z klasy III Techniku Weterynarii wyjadą do Bragi w Portugalii, a adeptki Technikum Usług Fryzjerskich udadzą się do Malagi w Hiszpanii.

Staż będzie realizacją obowiązkowej praktyki zawodowej, którą muszą odbyć wszyscy uczący się w klasach trzecich.

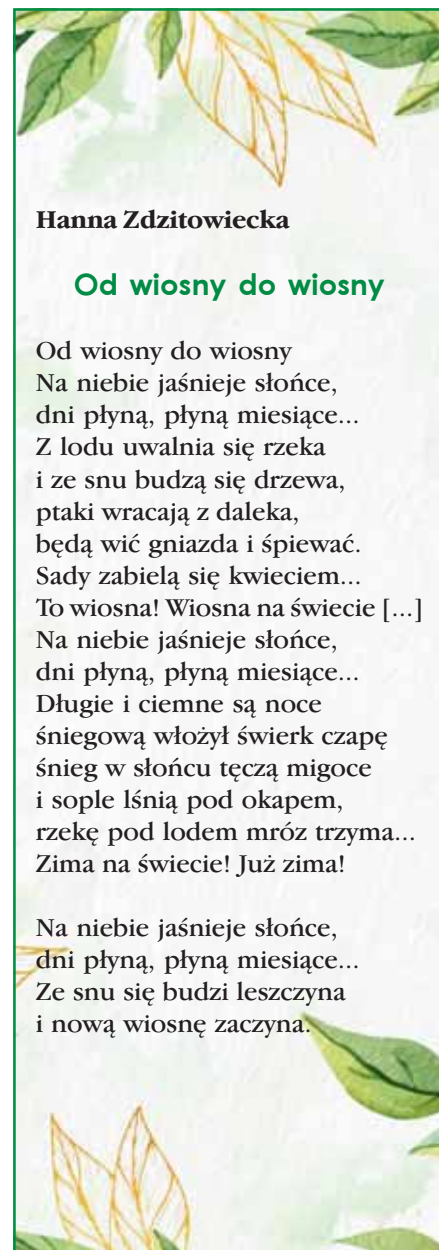
Bogate, ambitne i kreatywne projekty edukacyjne ZST-W

To niecała wiedza o projektach, musimy z dumą stwierdzić, że nasza szkoła znalazła się w gronie instytucji akredytowanych w ramach programu Erasmus+. Otrzymaliśmy Akredytację Erasmusa w sektorze kształcenia i szkolenia zawodowego na lata 2022-2027.

W październiku opracowaliśmy i złożyliśmy na konkurs wniosek, w którym przedstawiliśmy plan działania. Zakłada on wszechstronny rozwój naszej placówki zmierzający do podniesienia jakości kształcenia zawodowego poprzez:

- 1) coroczną organizację zagranicznych staży zawodowych dla młodzieży oraz doskonalenie językowe i zawodowe za granicą nauczycieli przedmiotów zawodowych,
- 2) podniesienie jakości praktyk i staży zawodowych we wszystkich typach technikum,
- 3) wprowadzenie metody CLIL do nauczania przedmiotów zawodowych (CLIL – Content and Language Integrated Learning), polega ona na zintegrowanym nauczaniu przedmiotu oraz języka obcego, jest metodą innowacyjną, rozszerzającą wiedzę fachową przy jednoczesnym pogłębianiu kompetencji językowej,
- 4) wykorzystanie potencjału technologii cyfrowych w kształceniu i doskonaleniu zawodowym,
- 5) rozwój sieci kontaktów w kraju i Europie.

To bardzo bogaty i ambitny program, wypada tylko życzyć wszystkim nauczycielom i przyszłym stażystom energii, kreatywności i zapału do realizowania tak ważnych ze względów zawodowych i edukacyjnych projektów. Powodzenia.

Hanna Zdzitowiecka

Od wiosny do wiosny

Od wiosny do wiosny
Na niebie jaśnieje słońce,
dni płyną, płyną miesiące...
Z lodu uwalnia się rzeka
i ze snu budzą się drzewa,
ptaki wracają z daleka,
będą więc gniazda i śpiewać.
Sady zabiela się kwieciami...
To wiosna! Wiosna na świecie [...]
Na niebie jaśnieje słońce,
dni płyną, płyną miesiące...
Długie i ciemne są noce
śniegową włożył świerk czapę
śnieg w słońcu tęczą migoce
i sople lśnią pod okapem,
rzekę pod lodem mróz trzyma...
Zima na świecie! Już zima!

Na niebie jaśnieje słońce,
dni płyną, płyną miesiące...
Ze snu się budzi leszczyna
i nową wiosnę zaczyna.

Józef Ciosek, Artur Szary

Znaczenie łowiectwa w dziejach naszych przodków

Pod zaborami i w odrodzonej Ojczyźnie (cz. 2)

Łowiectwo na polskich ziemiach zaboru austriackiego

Ze wszystkich zaborów ziem polskich łowiecki ruch organizacyjny najmocniej rozwijał się na obszarze zaboru austriackiego. Po uzyskaniu przez Galicję autonomii politycznej w 1867 r. łowiectwo podlegało prowincjonalnym władzom Sejmu Krajowego. Do tego czasu obowiązywał patent cesarski z marca 1849 r. znoszący prawo polowania na obcych gruntach, a przyznający je właścicielom obszarów liczących co najmniej 200 morgów powierzchni. Pozostałe grunty były przeznaczone do polowań gminnych, co regulowało rozporządzenie z 1852 r.

Charakterystyczna była ochrona niektórych gatunków zwierzyny.

Henryk Christiani (1860-1931) – właściciel dóbr ziemskich Trzciana. Był w gronie założycielskim najstarszego na ziemiach polskich koła łowieckiego – Towarzystwa Myśliwych w Rzeszowie. Był jego aktywnym członkiem i zapalonym myśliwym.

Fot. ze zbiorów Witolda Stachury

W 1852 r. ukazało się zarządzenie o ściganiu polujących na kozice i świstaki, a w 1869 r. Sejm Galicyjski wydał całkowity zakaz polowania na te dwa gatunki zwierząt. W rezultacie utworzono Towarzystwo Tatrzańskie i powołano straż do opieki nad tamtejszą wysokogórską przyrodą.

W tym też okresie (1862 r.) zawiązało się we Lwowie Miejskie Towarzystwo Myśliwych skupiające inteligencję polującą w majątkach miasta Lwowa. Towarzystwo to przetrwało aż do wybuchu II wojny światowej.

W 1871 r. rozpoczęło działalność Towarzystwo Lisowieckie. Jako wyjątkowo prężne, skupiało właścicieli ziemskich. Wyróżniało się wdraża-

Stefan Dąbski (1893-1961) – od 1925 r. (po ślubie z Zofią z Dąbskich, właścicielką Rudnej Wielkiej) osiadł i gospodarował w majątku żony. Według Kalendarza myśliwskiego na rok 1938 pełnił obowiązki podłowczego w powiecie rzeszowskim, w majątku (obwodzie) Rudna Wielka.

Fot. z arch. rodzinnego Stefana Dąbskiego (udostępnione przez p. Barbarę Judkowiak, wnuczkę)

niem postępowych programów, zasad gospodarki łowieckiej, szczególnie hodowli zwierzyny. Ogromny wkład myśliwi tego zrzeszenia wnieśli w usuwanie spustoszeń przyrodniczych na terenach łowieckich dokonanych podczas I wojny światowej. Trzeba zaznaczyć, że również Towarzystwo Lisowieckie dotrwało do wybuchu wojny w 1939 r.

W okresie po 1871 r. na terenie Galicji działały jeszcze trzy organizacje łowieckie: Towarzystwo Myśliwskie im. św. Huberta we Lwowie, Towarzystwo Myśliwskie w Stanisławowie oraz Towarzystwo Myśliwskie w Rzeszowie. Organizacją łowiecką obejmującą cały zabór austriacki było Galicyjskie Towarzystwo Łowieckie założone w 1876 r. z inicjatywy Wło-

Stanisław Milewski (1889-1958) – w okresie międzywojennym był aktywnym członkiem Związku Łowieckiego i zapalonym myśliwym. Według Kalendarza myśliwskiego na rok 1938 pełnił obowiązki podłowczego w powiecie rzeszowskim, w majątku (obwodzie) Nosówka.

Fot. z arch. rodzinnego S. Dąbskiego

dzimierza Dzieduszyckiego. Priorytetowym celem tego zrzeszenia było uporządkowanie działalności łowieckiej na obszarze Galicji oraz wprowadzenie zasad hodowli zwierzyny łownej, reguł polowania i etyki myśliwskiej. Wspomnianą działalność uskutecziano za pośrednictwem delegatów powiatowych.

Obowiązująca od 1898 r. Ustawa Łowiecka dla Galicji i Wielkiego Księstwa Krakowskiego przyznawała Galicyjskiemu Towarzystwu Łowieckiemu opiniowanie dla władz państwowych spraw łowieckich w ramach nadzoru i doradztwa w kwestii przestrzegania tejże Ustawy. Od 1878 r. zaczęto wydawać pierwszy myśliwski periodyk pod znamienym tytułem „Łowiec”. Jego pierwszymi redaktorami byli wybitni ówczesni przyrodnicy i myśliwi.

Szczególnie cenną działalnością organizacyjną i promocyjną ówczesnych działaczy myślistwa na ziemiach polskich był udział w wystawach łowieckich w Wiedniu w 1890 i 1910 r. oraz w Wystawie Krajowej we Lwowie w 1894 r. Wyjątkowym wydarzeniem było utworzenie w 1892 r. Katedry Łowiectwa we Lwowskiej Szkole Lasowej, jak również zorganizowanie Galicyjskiego Klubu Hodowli i Tresury Psów Myśliwskich. Galicyjskie towarzystwa łowieckie zapoczątkowały prężnie rozwijający się ruch łowiecki oparty na etyce myśliwskiej i racjonalnej gospodarce zwierzyną łowną.

Polowania w lasach rudzieńskich, bratkowickich i mrowelskich

Na przełomie lat 1886 i 1887 w „Tygodniku Rzeszowskim” i „Przełądzie Rzeszowskim” pojawiło się kilka wzmianek dotyczących spraw łowieckich w lasach należących do dóbr ziemskich Rudnej Wielkiej, Mrowli i Bratkowic:

„Polowanie w lasach Mrowelskich, w majątku pp. Dolińskich odbyło się dnia 21 b.[ieżącego] m.[iesiąca]. W ośm strzelb ubito 2 rogacze, 13 zajęcy i 1 lisa”.

[Tygodnik Rzeszowski, R. I, nr 30 (z 23 stycznia 1886 r.), s. 3]

„Z polowania. W lasach należących do Rudny odbyło się dnia 30 grudnia r.[oku] z.[eszłego] polowanie w 9 strzelb. Rezul-

Rok 1920. Stanisław Tyszkiewicz (od lewej) ze w szwagrem Stanisławem Milewskim nad upolowanym dzikiem.

Fot. z arch. rodzinnego S. Dąbskiego

nych polowaniach zbiorowych brało udział jedynie ośmiu, dziewięciu myśliwych.

Jeśli chodzi o zwierzynę grubą, a w szczególności duże drapieżniki, one również występowały w tutejszych lasach, od czasu do czasu dając się we znaki okolicznym mieszkańcom:

„Trzy wilki pojawiły się z końcem stycznia w Mrowli, które, jak opowiadają, robiły wielkie szkody a między innymi pożarły wieprza i udusiły źrebie. To też włościanie z Mrowli i Bratkowic, chcąc uwolnić się od tej plagi, zapraszali tutejszych pp. Nemrodów, nawet pogonkę”.

[Przełąd Rzeszowski, R. IV, nr 3 (z 7 lutego 1886 r.), s. 6]

Łowiectwo w okresie międzywojennym

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, już w roku 1919, pod-

Rok 1939. Polowanie w majątku Babica. Pierwszy od prawej Stefan Dąbski. Fot. z arch. rodzinnego S. Dąbskiego

tat dość pomyślny, zabito bowiem 58 zajęcy i 1 rogacza”.

[Tygodnik Rzeszowski, R. II, nr 79 (z 1 stycznia 1887 r.), s. 3]

Wzmianki ukazują stan zwierzyny charakterystycznej raczej dla obszarów śródpolnych niż leśnych, na przykład dużą ilość pozyskanych zajęcy. Doniesienia prasowe wskazują również na elitarność myśliwskiej profesji – dowiadujemy się z nich, że w przywoła-

jęto działania wśród myśliwych mające na celu legalizację prawną związku łowieckiego. Jan Stolcman opracował projekt ustawy łowieckiej. Na terenie całego kraju rozpoczął się okres przygotowawczy zmierzający do reaktywowania działalności organizacji łowieckich.

Już 16 grudnia 1920 r. w Poznaniu założono Polski Związek Myśliwych i rozpoczęto wydawanie czasopisma „Łowiectwo Polskie”.

Niemal równolegle w Warszawie, w miejsce dotychczasowego Cesarzowskiego Towarzystwa Prawidłowego Myślistwa, powołano do istnienia Polskie Towarzystwo Łowieckie. Również we Lwowie w 1920 r. działające

Dokument upoważniający do posiadania broni myśliwskiej wydany w 1931 r. Stefanowi Dąbskiemu.

Fot. z arch. rodzinnego S. Dąbskiego

tam Galicyjskie Towarzystwo Łowieckie zmieniło nazwę na Małopolskie Towarzystwo Łowieckie, które notabene wznowiło wydanie „Łowca” (1921 r.) w formie miesięcznika. Podczas XX Zjazdu członków Towarzystwa, w czerwcu 1921 r., wysunięto propozycję utworzenia jednolitej organizacji łowieckiej w Polsce. Realizacja tego zadania nie była łatwa. Celem było połączenie wszystkich myśliwskich organizacji, a przy tym przełamanie ambicji dumnych myśliwych, także tych wynikających z różnic dzielnicowych okresu zaborów.

W lipcu 1923 r. w Warszawie, podczas Walnego Zgromadzenia Organizacji Centralnego Związku Polskich Stowarzyszeń Łowieckich, przyjęto statut tej organizacji. Wznowiono wydawanie „Łowca” pod uzupełnionym tytułem „Łowiec Polski”. Przystąpiono również do opracowania nowej ustawy łowieckiej, która miałaby zastąpić funkcjonujące, lecz niespójne trzy ustawy odziedziczone z czasów zaborów. Kwestie formalno-prawne i legislacyjne okazywały się trudne i czasochłonne. Dopiero w 1927 r.

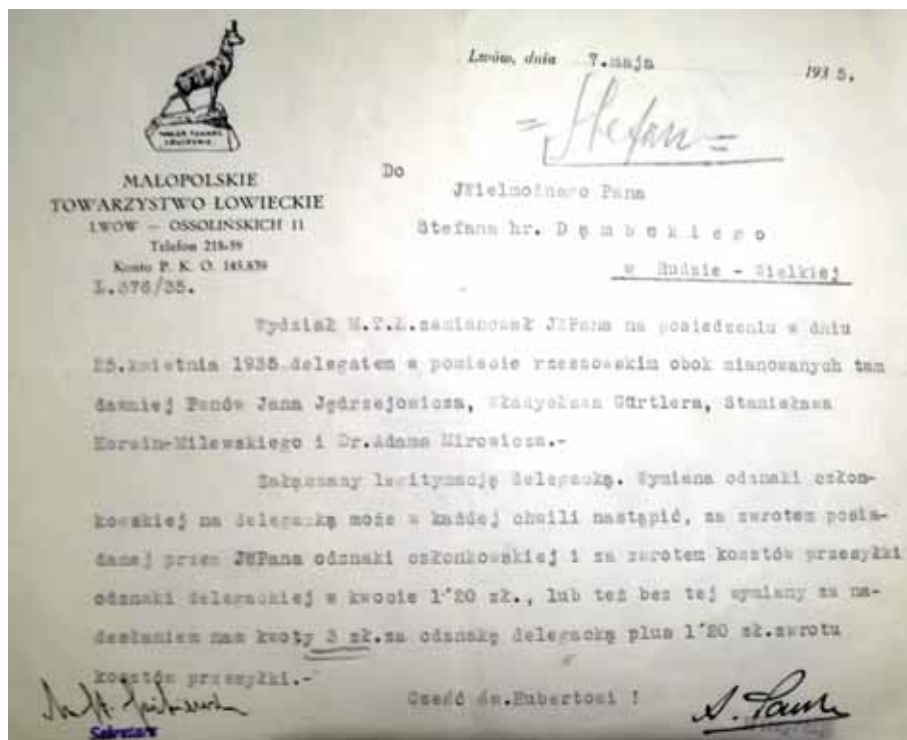
udało się uregulować i ujednoczyć polskie prawo łowieckie, większość regionalnych zrzeszeń łowieckich przystąpiła do centralnej organizacji.

Ówczesny stan prawny polskich myśliwych wyglądał następująco. Opieka i nadzór na gospodarką łowiecką przynależała ministerstwu rolnictwa. Na obszarze województwa odpowiadał za te sprawy wojewoda, na obszarze powiatu starosta. Uwagę zwraca bardzo szeroka lista zwierząt traktowanych w myśl ustawy jako zwierzyna łowna: zubry, łosie, kozice, bobry, świstaki, wiewiórki, niedźwiedzie, rysie, żbiki, wilki, głuszce, cietrzewie, dropie, żurawie, czarne bociany, czajki, łabędzie, liczne gatunki drobnego ptactwa, w tym ptactwa wodno-błotnego i wszystkie bez mała ptaki drapieżne.

Prawo łowieckie okresu międzywojennego przypisywało polowanie

mogli się łączyć we wspólne obwoody, tworząc spółki łowieckie. Ustawa precyzowała również zasady powoływania strażników łowieckich. Zabronione było pozyskiwanie zwierzyny za pomocą wnyków, sidła, potrzasków, dołów, żelaznych pułapek, jak również polowania z użyciem charatów i psów gończych, z drobnymi wyjątkami. Szkody łowieckie i szkody powstałe na skutek polowań pokrywał właściciel obwodu.

W 1929 r. rozpoczęto działania legislacyjne, których efektem było upowszechnienie członkostwa w Związku, dopuszczając w jego szeregi także osoby nieposiadające dużej własności ziemskiej (do tej pory był on otwarty prawie wyłącznie dla ziemian). W 1930 r. zatwierdzono projekt medali i odznaczeń łowieckich, a w 1931 r. powołano Sąd Łowiecki. Ostatnia ważna reorganiza-

Rok 1935. Mianowanie Stefana Dąbskiego delegatem powiatu rzeszowskiego do Małopolskiego Towarzystwa Łowieckiego we Lwowie. Wraz z S. Dąbskim powiat rzeszowski reprezentowali: Jan Jędrzejowicz, Władysław Gürtler, Stanisław Milewski i Adam Mirowicz.

Fot. z arch. rodzinnego S. Dąbskiego

do własności gruntu i jego posiadacza. Warunkowane było jednak jego obszarem wynoszącym minimum 100 hektarów powierzchni ciągłej. A zatem w znacznej mierze możliwość organizowania łowów pozostawiono dworom i folwarkom. Niemniej jednak właściciele gruntów mniejszych

cja Związku nastąpiła w 1936 r., kiedy przekształcono go organizacyjnie ze Związku Stowarzyszeń w związek osób fizycznych i nadano mu obowiązującą do dziś nazwę Polski Związek Łowiecki.

Na gruncie działań ekologicznych polskie łowiectwo zapisało duże osią-

Rok 1937. Upoważnienie łowieckie dla S. Dąbskiego dotyczące odstrzału 3 jeleni byków i 5 łań w obwodzie Rudna Wielka.
 Fot. z arch. rodzinnego S. Dąbskiego

Rok 1938. Odstrzał dotyczący 5 saren w obwodzie Rudna Wielka: „[...] ze sarn odstrzelone winne być przede wszystkim sztuki chore, skarłowaciałe, stare i jałowe, dlatego też odstrzał winien być przeprowadzony nie na gremialnych polowaniach, lecz przez personel straży łowieckiej, obznajomiony ze stanem zwierzyny”.
 Fot. z arch. rodzinnego S. Dąbskiego

gnięcie, jakim była restytucja, tj. przywrócenie do naturalnego środowiska żubra (1923 r.). Polscy myśliwi zanołowali także międzynarodowe osiągnięcie, jakim był ich udział w powołaniu Międzynarodowej Rady Łowieckiej (1928 r.). Do listy sukcesów polskiego łowiectwa okresu międzywojennego dopisać trzeba udział przedstawicieli tego środowiska w Międzynarodowej Wystawie Łowieckiej w Berlinie (1937 r.).

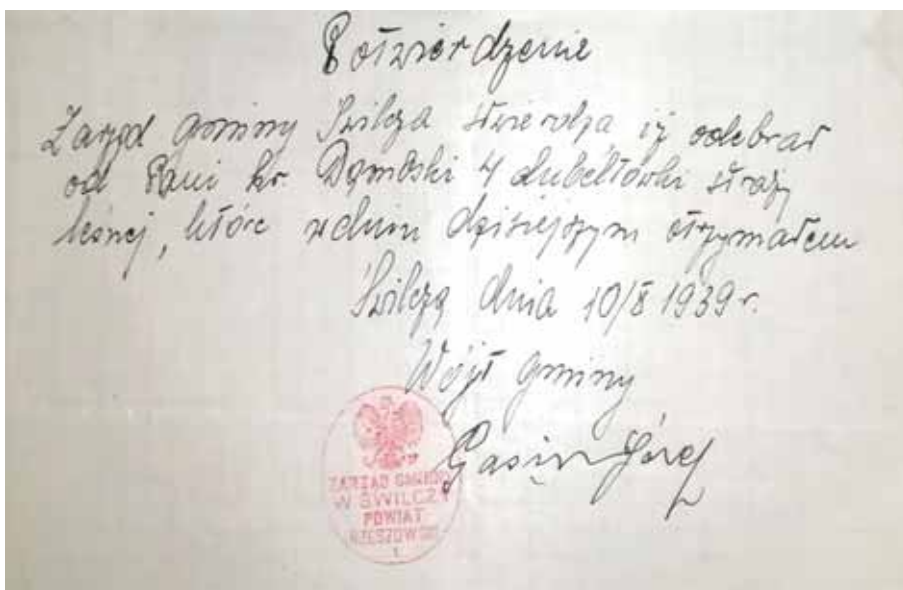
Dwudziestolecie międzywojenne to także czas rozkwitu literatury o tematyce myśliwskiej, malarstwa, ale i kynologii, a także strzelectwa myśliwskiego.

Rozkwit polskiego łowiectwa brutalnie przerwał wybuch II wojny światowej w 1939 r. Już w pierwszych tygodniach okupacji myśliwym skonfiskowano broń, a siedzibę PZŁ w Warszawie odebrano i przeznaczono

na niemiecką restaurację (nur für Deutsche). Nie miały dużego znaczenia próby odbudowania działalności łowieckiej w kolejnych fazach okupacji. Priorytetowym działaniem był wysiłek całego społeczeństwa w walce z okupantem. Wielu przedwojennych myśliwych wojnę spędziło w obozach koncentracyjnych, oflagach, na tułaczce i w walce o niepodległość Polski. Wielu z nich nie przeżyło wojny. Pamiętajmy, że ówcześni myśliwi wywodzili się ze elit ziemiańskich, wojskowych i naukowych przedwojennej Rzeczypospolitej.

Literatura:

- J. Krupka (red.) „Łowiectwo” PWRiL, Warszawa 1989.
- A. Haber, T. Paślawski, S. Zaborowski „Gospodarstwo łowieckie” PWN, Warszawa 1975.
- S. Badeni „O łowiectwie polskim w czasach piastowskich (X-XIV w.)” Lwów 1896.
- J. Bohusz, L. Jastrzębski, E. Stankiewicz „Prawo łowieckie”, Warszawa 1953.

Dokument z 10 października 1939 r. potwierdzający oddanie 4 sztuk broni myśliwskiej. Prawdopodobnie było to związane z aresztowaniem przez władze okupacyjne Stefana Dąbskiego.

Fot. z arch. rodzinnego S. Dąbskiego

Przylatują do nas bociany białe. Pierwsze forpocząty tych ptaków pojawiają się u nas już w marcu, na opuszczonych jesienią gniazdach. Zakładają je na dachach budynków, drzewach oraz aż 60% na słupach energetycznych, przeważnie w pobliżu skupisk ludzkich. Doskonale czują się na obszarach o charakterze rolniczym, a najlepiej na obszarach podmokłych, obfitujących w pokarm, unikając siedlisk z wysokimi trawami i krzewami.

Bociany – z Afryki do Europy

Są dużymi ptakami, których długość może dochodzić do 1 m, a rozpiętość skrzydeł – nawet ponad 2 m. Powoduje ona dobre szybowanie ptaków. Samice od samców różnią się tylko wielkością. Upierzenie bocianów jest białe, jedynie lotki i pokrywy skrzydeł są czarne. Dziób i nogi u dorosłych osobników są czerwone. Żywią się tylko zwierzętami: m.in. kretami, dużymi owadami, dużymi rybami, dżdżownicami, płazami, małymi ptakami. Poza Polską dużo bocianów gniazduje na Ukrainie, Białorusi, Litwie, Łotwie. Ich stanowiska lęgowe znajdują się w całej Europie i Azji Mniejszej oraz Afryce północnej.

Bociany są monogamiczne, ale nie dobierają się w pary na całe życie. Gdy powrócą z zimowania w Afryce, przystępują do budowania lub naprawiania starych gniazd. Gniazda mogą mieć nawet do 2 m głębokości, do 2,5 m średnicy i wagę od 60-250 kg. Młode bociany dojrzałość płciową mają dopiero w okresie 3-5 lat. Lęgi po złożonych co drugi dzień najwyżej 4 jajach odbywają się raz do roku w drugiej połowie kwietnia. Wysiadują je obydwój rodzice na zmianę przez ok. 34-35 dni.

Aby młode boćki były samodzielne, muszą być przez 58-64 dni utrzymywane przez rodziców. Rodzice karmią je tak – wymiotują to, co zjedzą na ściółkę gniazda młode – to zbierają dziobem i jedzą. Gdy zdarzą się słabe osobniki, rodzice wyrzucają je, czasem, z gniazda. Boćki w stanie dzikim żyją 39 lat, w niewoli – 35.

W drugiej połowie sierpnia szykują się do odlotu. Odlot jest to nawet odległość 8 tys. km – zawsze tymi samymi trasami Zatrzymują się tylko na odpoczynek i pożywienie.

„Szczęśliwy dom,
gdzie boćki są”
– zapowiadają wiosnę,
przynoszą szczęście

Z bocianem białym związanych jest wiele baśni, przesądów i wierzeń. Powrót bocianów jest utożsamiany z budzeniem się przyrody do życia po zimie. Ich pojawienie się na gnieździe w obejściu wróżyło rychłą wiosną i szczęście dla domowników.

Słowianie wierzyli, że dusza człowieka po śmierci zamienia się w bociana, że ptak ten może sprowadzić nieszczęście na prześladowaną go osobę, a nawet przynieść płonącą żagiew, by pomścić śmierć swoich piskląt. Bocian był więc nietykalny, czyli od dawna objęty zwyczajową ochroną. Zakazywano nawet zjadania jego mięsa!

W starożytnej Grecji wierzono, że bociany opiekują się swymi starzejącymi się rodzicami. To przekonanie było tak silne, że funkcjonowało nawet prawo zwane „pelagronia” od greckiego słowa „pelagros”, czyli bocian. Prawo to nakazywało młodym ludziom opiekowanie się starymi rodzicami.

W Polsce jak i w innych krajach Europy wierzono, że bocian powstał z człowieka. (!) Gdy płazy i gady nadmiernie się rozmnożyły na świecie,

Bóg zebrał je do worka, zawołał człowieka, kazał mu worek zanieść nad morze i zawartość wysypać do wody. Człowiek jednak nie potrafił opanować ciekawości, rozwiązał worek, a wtedy płazy i gady rozpełzły się po ziemi. Bóg zaś zamienił nieposłusznego wysłannika w bociana, aby świat sprzątał. Stąd zapewne pochodzi powiedzenie: „Albom ja bocian abym świat sprzątał”. (tyle legenda)

Powszechnym wierzeniem jest pewność, że tam, gdzie się gnieździ bocian, będzie się szczęśliwie działo. W innej wersji jest to przekonanie, że bociany zakładają gniazda w gospodarstwach dobrych, uczciwych i porządnym ludzi, gdyż jak mówi przysłowie: „Szczęśliwy dom, gdzie boćki są”.

Z zachowania bocianów wrócono też pogodę. Jeżeli latały wysoko, miało to zwiastować wczesną wiosnę lub ładną pogodę, jeżeli nisko – późną wiosnę i brzydką pogodę.

(inf. wł.)

Irena Suchorzewska

Bociany

Kleńce bocian bocianowej
W Afryce nad rzeką:

– Czas się zbierać do podróży,
Do Polski daleko

Kiwa dziobem bocianowa,
Brodząc w ciepłej rzece:

– Bardzo chętnie, już mój mężu
Do domu polecę.

Tu mi jakoś za gorąco,
Duszno, słońce męczy
Nigdy nie ma niepogody,
Deszczu, chmur i tęczy!

– Tam nas czeka chłodna łąka,
Czekają topole,
Złote jaskry i kaczęńce....
I gniazdo... na szkole!

Jeśli zależy Ci na tym, aby Twój ogród wyglądał zjawiskowo, na pewno zaczniesz myśleć o nim już w zimie. Kiedy wreszcie przychodzi wiosna, warto uporządkować wszystkie koncepcje i inspiracje i zabrać się do pracy. W końcu zadbane ogród to duma każdego domu, a zajmowanie się nim jest podobno uzależniające.

Stanisława Stasiej

Wiosna wkracza do ogrodu

Wyjdź na zewnątrz i zacznij działać!

Chociaż mogłoby się wydawać, że do prawdziwego szaleństwa w ogrodzie zostało jeszcze trochę czasu, to jednak prace wykonane w okresie wczesnowiosennym będą miały ogromny wpływ na wygląd ogrodu w pełni sezonu. Należy pamiętać, że ogród to nie tylko sadzenie i pielęgnacja roślin, ale także szereg prac pozornie niewidocznych. Pamiętajmy o podstawowych działaniach, które zapewnią roślinom prawidłowy wzrost, a nam pozwolą w pełni cieszyć się pięknym ogrodem w lecie.

Prace, które należy wykonać w ogrodzie wiosną, by pięknie rozkwitł latem

Należy przede wszystkim uprzątnąć działkę po zimie – wygrać suche liście i resztki roślin, usunąć nieczystości, które przywał wiatr itd. To jednak nie koniec zadań. Początek marca to dobry moment, by zdjąć zimowe zabezpieczenia, które przez całą zimę chroniły rośliny przed niskimi temperaturami. Jednak wskazanie konkretnej daty jest trudnym zadaniem, ponieważ wszystko zależy od warunków pogodowych. Istotne jest, aby zabezpieczenia zostały usunięte po odejściu przymrozków, ale przed pojawieniem się młodych pędów. Należy więc śledzić prognozy pogody, a w przypadku nawrotu niskich temperatur, powtórnie osłonić rośliny.

Aby dać roślinom czas na przystosowanie się do nowych warunków, zimowe okrycia warto usuwać w pochmurny dzień, aby uniknąć uszkodzeń delikatnych gatunków intensywnymi

promieniami słonecznymi. Na przełomie marca i kwietnia należy wykonać pierwsze nawożenie, które wspomaga wzrost roślin oraz uczyni je bardziej odpornymi. Nawóz należy rozłożyć wokół kwiatów i przekopać glebę w najwyższej warstwie. Najlepiej sprawdzą się nawozy naturalne, takie jak kompost, lub sztuczne nawozy wieloskładnikowe, które dzięki odpowiednio dobranym proporcjom nie zaturują roślin, lecz zagwarantują ich prawidłowy rozwój.

Przed nadejściem lata warto zadbać o drzewa i krzewy, zarówno owocowe, jak i ozdobne

Podstawową czynnością wykonywaną na przełomie lutego i marca jest przycinanie, które ma kluczowe znaczenia dla późniejszego rozwoju. W przypadku drzew należy usunąć wyrastające z pnia jednoroczne pędy, które nie będą owocować oraz przeredzić nieco korony. Dzięki większej

ilości światła przedostającej się do wnętrza, owoce będą dorodniejsze i dużo smaczniejsze. Podobne operacje należy wykonać na krzewach owocowych. Natomiast w przypadku krzewów ozdobnych, należy przyciąć wszystkie pędy oraz usunąć te stare i chore. Warto pamiętać, że krzewy ozdobne są dużo wrażliwsze na zmiany temperatury, dlatego z ich podcinaniem lepiej wstrzymać się do drugiej połowy marca. Równie istotne jest odpowiednio wczesne zwalczanie chorób roślin. Początek wiosny to dobra na to pora. Poważne schorzenia to np. brunatna zgnilizna drzew i kędzierzawość liści brzoskwini. Wykonanie oprysku zaraz po zauważeniu pierwszych objawów choroby może ochronić roślinę. Jeśli przedwiośnie jest wyjątkowo ciepłe i pogodne, można pokusić się o

sadzenie pierwszych roślin

Muszą to być jednak odmiany odporne na niskie temperatury, którym nie grozi przemarznięcie, takie jak fiołki, astry czy irysy. Gatunki bardziej wrażliwe na wahania termiczne można okryć agrowłókniną lub posadzić w doniczkach i postawić na oknie. W przypadku wyboru roślin dobrze wcześniej przemyśleć swoje preferencje estetyczne, a szczególnie kolorystyczne. Zastanówmy się, czy mamy ochotę, żeby ogród był tęcza płataniną czy raczej uporządkowanym, nowoczesnym azylem, w którym dominować będzie jedna lub dwie barwy. Do nich dobierzemy później dekoracje, latarnie czy farbę, jaką pomalujemy altankę.

Jeśli nasz ogród to nie tylko kwiaty i krzewy, lecz także altanki, zadaszenia lub inne drewniane bądź plastikowe elementy, to najwyższa pora

na ich odświeżenie. Na pewno należy je umyć, może także pomyśleć o przemalowaniu – to z pewnością doda przestrzeni świeżego akcentu. Zastanówmy się, jaką funkcję będzie w tym roku spełniać nasz ogród. Koncepcja nie musi być identyczna jak rok temu. A może zdecydujemy się na inne oryginalne elementy? Jeśli lubimy akcenty wodne, pomyślmy o fontannie lub oczku wodnym. Ciekawym elementem będzie również ławka, huśtawka lub hamak. Puśćmy wodze fantazji!

Zadbajmy o balkon/taras

Piękny balkon to nie tylko ozdoba i „wisienka” na torcie domu. Przede wszystkim fantastyczna przestrzeń, w której można odpocząć. Posiadacze zadbanej, ukwieconych balkonów doskonale wiedzą, że nic nie cieszy tak, jak obserwowanie rosnącej na nich roślinności – pachnących

surfinii czy urzekających pelargonii. W takim miejscu przyjemniej się czyta, myśli i rozmawia! Zadbajmy więc

o swój balkon/taras – nawet, jeśli jest niewielkich rozmiarów, to może cieszyć nasze oczy i poprawiać nastrój.

Dzięki odpowiedniej aranżacji, aż przez pięć miesięcy (od czerwca do października) będziemy mogli cieszyć

się wyjątkowym miejscem, w którym poranna kawa będzie przepyszna, a każda książka – ciekawsza. Nie zastanawiamy się zatem, czy warto, tylko już dziś zaplanujmy i zacznijmy działać.

Jeszcze tylko parę tygodni i natura uraczy nas całą paletą barw. Najpierw nieśmiało wychyną z ziemi krokusy i przebiśniegi, potem zazielenią się drzewa. Nasze oczy będą cieszyć hiacynty i tulipany. Wiosna w ogrodzie pobudza do życia nie tylko rośliny, ale też nas: ogrodników amatorów, miłośników roślin i przyrody w ogóle. Ukoi naszą duszę, bo w promieniach słońca wszystko wydaje się ładniejsze i lepsze, a pielęgnacja ogrodu doda energii i witalności.

W promieniach słońca wszystko wydaje się ładniejsze i lepsze...

PS. Mój ogród w tym roku dostał nowe życie. **Pojawiły się nowe rabaty.** Czekam z utęsknieniem na „łany” krokusów i tulipanów, których posadziłam ponad 300. Czekam na bukiety hortensji. W czerwcu będą się pysznić ulubione lilie, a róże zachwycać swoim pięknem przez cały rok. Pod oknami wiejskiego domu

nie może zabraknąć malw. Pojawi się też mała wodna kaskada – „kołysanka” dla strudzonych i raj dla wszelkiego ptactwa. Pozdrawiam wiosennie wszystkich „zielono zakreconych”.

Przedwiośnie

To marcowi zima w głowie, to wiosenne harce
Chce być lutym albo kwietniem byleby nie marcem.
Śniegiem proszy, mrozem trzaśnie
Deszczem tnie ukośnie.
Czy to luty, czy to kwiecień – po prostu przedwiośnie.
Śniegiem pola zasypuje to znów trawka błysnie.
A w niej główki przebiśniegów wychodzą radośnie.
Z wierzby kotki srebrem błyszczą jak diamentów krążki.
Czy to wiosna może śpieszy? – po prostu przedwiośnie...
Rześkie powietrze marcowe budzi całą przyrodę.
Pola jeszcze białe, okryte przymrożonym kożuchem śniegu,
ale już gdzieś widać pasemka zielonej trawy.
Jeszcze nieśmiało listki traw wychylają się i tworzą małe kępy

Podsumowanie sezonu sportowego w roku 2021 zawodników Klubu GUKLA Bratkowice Korzeniowski.pl

Gminny Uczniowski Klub Lekkoatletyczny GUKLA – to klub amatorski, który zrzesza młodych ludzi chcących uprawiać daną dyscyplinę sportu. Niekoniecznie na bardzo wysokim poziomie. Ideą UKS-ów jest to, aby były one dostępne dla każdego, niezależnie od tego, czy ma talent. Ważniejsze jest krzewienie kultury fizycznej i odciążenie młodzieży od komputerów, smartfonów, ulicy i problemów w domu. Charakterystyczne dla Uczniowskich Klubów Sportowych jest to, że ich członkami w przeważającej większości są dzieci i młodzież. Najczęściej powołuje się je przy szkołach, ośrodkach kultury czy lokalnych organizacjach społecznych.

Najczęściej prowadzeniem Uczniowskich Klubów Sportowych zajmują się nauczyciele WF i trenerzy, którzy mają czas lub po prostu czują potrzebę zrobienia czegoś dobrego dla lokalnej społeczności. To nie jest praca, a raczej misja, zwłaszcza w kontekście tego, że kluby mają bardzo utrudnione zadanie w zakresie pozyskiwania środków na swoje funkcjonowanie.

Cele działalności, rozwój kultury fizycznej poprzez wspieranie działalności w sferze szkolenia sportowego, zagospodarowania czasu wolnego i propagowania zdrowego trybu życia wśród dzieci i młodzieży szkolnej

– Gminny uczniowski klub sportowy musi być zewidencjonowany – zgłoszony do ewidencji Wójta Urzędu Gminy, czy Starosty Starostwa Powiatowego (nie prowadzi działalności gospodarczej). Realizuje cele wy-

łącznie w zakresie kultury fizycznej, sportu, wychowania fizycznego, rehabilitacji ruchowej. Nie prowadzi żadnej działalności zarobkowej.

– Cel sportowy, to np. rozwijanie różnych form kultury fizycznej, kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości w środowisku dzieci, młodzieży i dorosłych, jak również tworzenie dogodnych warunków w tym zakresie, integrowanie środowisk uczniowskich, rodzicielskich i nauczycielskich na terenie swego działania, prowadzenie działalności w sferze kultury fizycznej, w dziedzinie rekreacji i rehabilitacji ruchowej, możliwość działalności pożytku publicznego. Działania mogą być adresowane do: członków organizacji i osób spoza organizacji. Tyle przypomnieć.

Sezon 2021 to dla zawodników Klubu GUKLA Bratkowice – trudny czas

Przyszło się zmierzyć z pandemią koronawirusa, która w dalszym ciągu trwa. Zawodnikom przyszło się zmierzyć z obostrzeniami sanitarnymi, co na pewno nie sprzyjało w przygotowaniu do sezonu startowego. Zawodnicy żyli w ciągłej niepewności jeżeli chodzi o udział w zawodach przez trwającą pandemię i ciągle zmniejszanie limitów startowych na zawodach przez organizatorów, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Zdrowia. Mimo zaistniałej sytuacji, w niektórych zawodach nasi zawodnicy klubu GUKLA Bratkowice wzięli udział, o czym świadczą przedstawione niżej wyniki: główną domeną naszych członków są biegi na różnych dystansach.

Biegi lekkoatletyczne dzielą się na: sprinty (biegi krótkie), biegi średnie, biegi długie (półmaratony i maratony), biegi przez płotki.

Szczegółowe wyniki rywalizacji sportowej

Damian Kic

12.03.2021 – Akademickie Mistrzostwa Podkarpacia w biegach przełajowych II miejsce; 1 maja 800 m Przemysł I miejsce, życiówka 2:00,39

15.08.2021 – Bieg z okazji Święta Wojska Polskiego IV miejsce, 7 km; 19 września Przemyska Dycha III miejsce czas: 34:09,27

26.09.2021 – Przemyska Piątka dla hospicjum 1 miejsce 26 września Birczański Bieg po Zdrowie 1 miejsce

2.10.2021 – Bieg o Puchar Pratt & Whitney VI miejsce, 1 w kat., życiówka 15:47 3 października Sztafeta Maratonu I miejsce

Michał Setlak:

12.03.2021 – Akademickie Mistrzostwa województwa Podkarpackiego w biegach przełajowych IV miejsce

14.05.2021 – Akademickie Mistrzostwa Podkarpacia w lekkoatletyce, dystans 800 m I miejsce

12.06.2021 – Akademickie Mistrzostwa Polski w Biegach Przełajowych w Supraślu 41 msc i 16 w kat. UNI

1.08.2021 – II Gorlicki Bieg w hołdzie Powstańcom Warszawskim – dystans ok. 5 km i II miejsce

8.08.2021 – „Piątka Wyżykowskiego” Haczów

28.08.2021 – start w Mityngu KKS Victoria w Stalowej Woli na 1000 m

29.08.2021 – IV Bieg Uliczny w Brzostku na ok. 5 km – 3 miejscu open

4.09.2021 – start na 800 m podczas mitingu lekkoatletycznego w Krakowie

– czas 2:09 5.09.2021 – VIII Gorzycka Piątka – czas 17:32,8 miejsce open

18.09.2021 – III Bieg Lotnika w Krośnie na dystansie ok. 5 km – 2 miejsce open

11.09.2021 – Festiwal Biegowy Piwniczna-Zdrój – start na 3 km i 5 miejsce open

26.09.2021 – V Birczański Bieg Po Zdrowie na ok. 5 km – 6 miejsce open
02.10.2021 – Bieg o Puchar Pratt&Whitney w Rzeszowie – 24 msc
3.10.2021 – XIX Bieg Naftowy na ok. 4 km – 1 miejsce open czas-13:24

Tomasz Białowąż:

18.04.2021 – Dębno, Mistrzostwa Polski w Maratonie, miejsce XXXI

Gabriel Kuropatwa:

12.06.2021 – Akademickie Mistrzostwa Polski w biegach przełajowych, miejsce III
21.08.2021 – Mistrzostwa Polski w biegach górskich, miejsce X

Julia Polńska:

21.08.2021 – Mistrzostwa Polski w biegach górskich, miejsce VIII

Paweł Smędowski:

12.09.2021 – Świlcza, dystans 5 km, I miejsce

Wojciech Pelczar:

30.05.2021 – III Bieg dla Aniołów Katowice 5 km I miejsce OPEN
10.06.2021 – IX Bieg Sokoła Krosno 4,8 km I miejsce OPEN.
20.06.2021 – V Lubaczowska Piątka Lubaczów 5,6 km I miejsce OPEN
17.07.2021 – VII Dynowska Zadyszka Dynów 10,2 km I miejsce OPEN
24.07.2021 – 40 Jubileuszowy Bieg im. Jacka Koziola Radomyśl Wielki 10 km I miejsce OPEN
7.08.2021 – 27 Bieg Św. Dominika MP PZLA Gdańsk 10 km XXXII miejsce OPEN
15.08.2021 – Bieg Wojska Pol-

skiego Krosno 7 km I miejsce OPEN
21.08.2021 – XIV Bieg Uliczny im. Kazimierza Świerzowskiego Lipinki 10,1 km IV miejsce OPEN
5.09.2021 – V Letni Bieszczadzki Bieg Lotników 9,6 km I miejsce OPEN
11.09.2021 – Sądecka Dycha o Puchar Newagu Nowy Sącz 10,1 km X miejsce OPEN.
12.09.2021 – XXII Bieg Górski na Cergową 5,7 km II miejsce OPEN
19.09.2021 – VII Urodzinowy Bieg Miasta Pilzno 10,7 km I miejsce OPEN
2.10.2021 – Górską Jedlicka Siódemka Długie 7 km I miejsce OPEN
3.10.2021 – Sztafeta Maratońska Rzeszów I miejsce drużynowo OPEN
11.11.2021 – XXV Bieg Niepodległości Krosno 7 km I miejsce
27.11.2021 r. MP PZLA Seniorów w Biegach przełajowych 8 km Tomaszów Lubelski XVIII miejsce

Ignacy Domiszewski:

22.03.2021 – Cisna 10 km, I miejsce
22.08.2021 – Mistrzostwa Polski w Biegu Alpejskim – dystans 10 km – Międzygórze – VI miejsce – I w kategorii wiekowej
28.08.2021 – Polańczyk – dystans 10 km – I miejsce
29.08.2021 – Krościenko Wyzne – dystans 5 km – I miejsce
03.09.2021 – Krynica Zdrój – dystans 1 mila – I miejsce, dystans 10 km – III miejsce
10.09.2021 – Piwniczna Zdrój-dystans 15 km – IV miejsce
12.09.2021 – Dukla – dystans 7 km – I miejsce

Patryk Marszałek:

24.07.2021 – Munina – dystans 5 km – I miejsce
29.08.2021 – Zarzecz-

– dystans 5 km – I miejsce
11.09.2021 – Przemyśl – dystans 7 km – I miejsce
19.09.2021 – Przemyśl – dystans 10 km – I miejsce
25.09.2021 – Grudziądz – dystans 10 km – II miejsce
02.10.2021 – Rzeszów – dystans 5 km – II miejsce
3.10.2021 – Rzeszów – Sztafetowy Bieg Maratoński – I miejsce

Ze względu na bezpieczeństwo i zdrowie naszych najmłodszych zawodników klubu GUKLA zajęcia dla nich zostały zawieszono i wznowienie ich nastąpi, kiedy sytuacja epidemiologiczna ulegnie poprawie, a obustronnie zostaną zniesione.

Start w zawodach oraz sprzęt sportowy i odzież sportowa, jak również wyjazdy na zawody naszych zawodników był możliwy dzięki życzliwości i finansowaniu Klubu GUKLA Bratkowice Korzeniowski.pl przez Adama Dziedzica wójta Gminy Świlcza za co zarząd, zawodnicy i trener Lesław Lassota są niezmiernie wdzięczni.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U.2017.1463 tj. z dnia 2017.07.31)

Szczególnym rodzajem klubu sportowego jest uczniowski klub sportowy. Uczniowski klub sportowy działa na zasadach przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2017 r. poz. 210), z wyłączeniem przepisów dotyczących rejestracji Członkami uczniowskiego klubu sportowego mogą być w szczególności uczniowie, rodzice i nauczyciele.

Paweł Rzepka

Zimowe Igrzyska Olimpijskie w Pekinie już za nami

– podsumowanie pod kątem startu Polaków

W dniu 4 lutego 2022 r. odbyła się ceremonia otwarcia XXIV Zimowych Igrzysk Olimpijskich. Na gospodarza największych i najważniejszych zmagania sportowych Międzynarodowy Komitet Olimpijski na sesji w 2015 r. w Kuala Lumpur wybrał Pekin. W ten sposób stolica Chin została pierwszym

miastem-organizatorem zarówno letnich jak i zimowych igrzysk olimpijskich (letnie miały miejsce w 2008 r. również w Pekinie). W przeciwieństwie do letnich igrzysk w Tokio – tym razem zmagania sportowców z całego świata rozpoczęły się terminowo i zgodnie z planem. Nie obyło się bez

sportowych emocji, wspaniałych sukcesów, świetnych wyników, niespodzianek i sensacji. Nie zabrakło rozczarowań i sportowych dramatów spowodowanych rywalizacją, ale niestety również sytuacją związaną z pandemią Covid-19. W ciągu 17 dni rywalizacji zawodnicy z 91 państw wal-

czyli w 109 konkurencjach w 15 dyscyplinach. W tym roku w polskiej olimpijskiej kadrze znalazło się łącznie 57 sportowców: 30 kobiet i 27 mężczyzn.

Tradycyjnie już duże apetyty na sukcesy medalowe mieliśmy w skokach narciarskich

Chociaż wyniki naszych skoczków w tym sezonie są po prostu słabe, jednak gdzieś tliła się nadzieja na geniusz Kamila Stocha czy przebłąski nieobliczalnego Piotra Żyły i solidnego Dawida Kubackiego. Pomimo ogromnych trudności jakie spotkały naszych skoczków (perturbacje związane z izolacją spowodowaną zakażeniem koronawirusem, a potem kontuzją Kamila Stocha) udało się im wystartować i doprowadzić przez sztab trenerski do dobrej dyspozycji sportowej. W pierwszym konkursie na skoczni normalnej świetnie skakał Dawid Kubacki, któremu udało się wywalczyć brązowy i jak się później okazało jedyny dla Polaków medal. Bardzo dobrze zaprezentował się także nasz potrójny mistrz olimpijski Kamil Stoch, który walczył o swój kolejny laur, ale uplasował się ostatecznie na szóstej pozycji. Na skoczni dużej dosłownie otarł się o podium, bo przegrał walkę o miejsce na podium o zaledwie 0,3 punktu – co w skokach narciarskich ma swoje przełożenie na centymetry. Łzy mistrza po zawodach przejdą do historii jako jeden z najbardziej wzruszających obrazków igrzysk w Pekinie – przynajmniej z perspektywy polskich kibiców.

Nadzieje na medale w short tracku

W roli faworytki do medalu na igrzyska w rywalizacji na 500 metrów w short tracku jechała Natalia Maliszewska. Niestety z powodu pozytywnego testu na obecność koronawirusa nie została dopuszczona przez organizatorów do startu w swojej koronnej konkurencji. No cóż... mogło się przydarzyć każdemu, zdrowie jest najważniejsze. Jednak sposób w jaki gospodarze w wyniku błędów komu-

nikacyjnych na okrągło rozbudzali, uśmiercali, ponownie wskrzeszali, aż w końcu dobili nadzieje naszej zawodniczki są co najmniej nie w porządku. Ostatecznie po serii negatywnych i pozytywnych testów na obecność koronawirusa Natalia Maliszewska na 500 metrów nie wystartowała. Nasza zawodniczka ostatecznie do treningów wróciła tuż po „pięćsetce”. Zdołała wystąpić w późniejszych konkurencjach. Na 1000 metrów upadła w ćwierćfinale. Na tym etapie pożegnała się również z rywalizacją na 1500 metrów.

Maskotka Igrzysk – panda wielka Bing Dwen Dwen

W każdym z jej biegów było widać jednak, ile kosztował ją czas bez treningów. Na pocieszenie pozostało szóste miejsce w sztafecie, w której brała udział razem z siostrą Patrycją Maliszewską, Nicolą Mazur i Kamilą Stormowską.

Dobre prognozyki na przyszłość

Poza kadrą skoczków i Natalią Maliszewską, w których pokładaliśmy najwięcej nadziei – nie mieliśmy zdecydowanych faworytów do medali. Znalazło się jednak w kadrze kilku innych sportowców, których na pewno stać było na dobry wynik. Przecież już w bieżącym sezonie Aleksandra Król w snowboardzie i Andżelika Wójcik w łyżwiarstwie szybkim wygrywały zawody Pucharu Świata, a inni panczeniści Kaja Ziomek oraz Marek Kania stawali w nich na podium, a do tego Piotr Michalski zwyciężył w tegorocznych mistrzostwach Europy. Na igrzyska pojechała kilkukrotna medalistka mistrzostw świata i Europy w biathlonie – Monika Hojnisz-Starega, która śmiało mogła pokusić się

o sprawienie niespodzianki i wywalczenie krążka igrzysk olimpijskich. Nie sposób nie wspomnieć o Marynie Gąsienicy-Daniel – polskiej alpejce, która pierwszy raz od czasów sióstr Małgorzaty i Doroty Tlalkównych dostała się do światowej czołówki w narciarstwie alpejskim. Ostatecznie skończyło się bez medali, ale miejsca w czołówce w swoich konkurencjach (lokaty od 4 do 8) jakie zajęli ci sportowcy należy potraktować jako sukces i dobry prognostyk na przyszłość. Przy okazji startów naszych reprezentantów nie można zapomnieć o występie Jekateriny Kurakowej – rosyjsko-polskiej łyżwiarki figurowej (od 2019 r. reprezentuje Polskę), która swoim znakomitym występem w programie dowolnym przypomniała kibicom w naszym kraju o tej dyscyplinie. Udane starty podczas igrzysk zaliczyła młoda Izabela Marcisz. Biegaczka narciarska szczególnie występem w biegu łączonym wlała w umysły kibiców nadzieję na powrót do czasów Justyny Kowalczyk. Szesnasta lokata jaką zajęła, jak sama przyznała jest dla niej niczym medal.

Igrzyska zakończyły się 20 lutego 2022 r. Nasi reprezentanci przywieźli z Pekinu zaledwie jeden krążek. To najslabszy wynik w XXI wieku pod względem medalowym, ale Polska nigdy nie była potęgą w sportach zimowych. Z drugiej jednak strony rezultaty uzyskiwane przez białoczerwonych były znacznie bardziej optymistyczne niż te z Pjongczangu cztery lata wcześniej. Pokazały, że możemy liczyć się w większej liczbie dyscyplin. Miejsca w czołowej ósemce zajmowaliśmy w 13 konkurencjach. Z Pekinu Polacy przywieźli tylko jeden medal, ale również coś więcej – nadzieję na to, że za cztery lata w Mediolanie i Cortina d'Ampezzo możemy liczyć się nie tylko w narciarstwie klasycznym, ale także w snowboardzie, narciarstwie alpejskim czy łyżwiarstwie. Nadzieję, że polski sport zimowy przestanie być kojarzony na świecie tylko z jedną dyscypliną, że wykroczył poza skoki narciarskie. Tym bardziej, że w kolejnych sezonach trudno będzie już liczyć na spektakularne sukcesy utytułowanej, ale starzejącej się przecież kadry skoczków. Wydaje się, że polski sport zrobił ważny krok w porównaniu z ubiegłym czterolecieciem. ■

Wielkanoc to okazja, by trochę zwolnić, zasiedzieć się przy świątecznym śniadaniu, poeksperymentować w kuchni, zaskoczyć rodzinę.

Wiesława Szczepanik

Alleluja, ale przysmaki

Przygotowane przepisy z pewnością wywołają okrzyki zachwytu przy rodzinnym stole. Każdy z nich bez trudu odtworzycie we własnym domu z prostych składników. Przed nami najradośniejsze wiosenne święto – Wielkanoc, trudno je sobie wyobrazić bez babki. Baba wielkanocna to królowa świątecznego stołu. Symbolizuje dostatek, a także doskonałość. Pieczona musi być w formie, dzięki której zyskuje kształt falbaniastej spódnicy to właśnie dlatego ochrzczono ją babą. Bo baba to taka babska sprawa, kiedyś na czas jej pieczenia wypraszano z izby mężczyzn, bo przez nich mogła nie urosnąć.

Baba kawowa z majonezem

Składniki:

5 jajek
1 szklanka cukru
1/2 szklanki mąki pszennej
1/2 mąki ziemniaczanej
1,5 łyżeczki proszku do pieczenia
3 łyżeczki kawy rozpuszczalnej
2 łyżeczki cukru waniliowego
4,5 łyżek majonezu

Wykonanie:

Białka ubijamy utrwalamy cukrem dodajemy żółtka, cukier waniliowy,

majonez, mąkę zmieszaną z proszkiem do pieczenia 2/3 ciasta dajemy do formy wysmarowanej tłuszczem i posypaną bułką tartą do reszty dodajemy kawę i wylewamy, pieczemy 45 min w 180°C.

Szpinakowa rolada z łososiem

Składniki:

280 g świeżego lub mrożonego szpinaku
2 ząbki czosnku
1 łyżka masła
3 jajka
1 łyżka mąki pszennej
1 opakowanie 200 g serka kremowego (może być puszysty śmietankowy z Piątnicy)
150 g wędzonego łososa

Wykonanie:

Szpinak umyć osuszyć mrożony odcisnąć i usmażyć na maśle na patelni z dodatkiem posiekanego drobniotko czosnku, odrobiną soli, pieprzu i łyżką cukru. Smażymy do momentu odparowania wody. Następnie zblendować całość. Do zblendowanego i wystudzonego szpinaku dodać żółtka, mąkę i całość dokładnie wymieszać. Białka ubić na sztywną pianę i delikatnie wymieszać z pozostałą masą. Tak przygotowaną masę rozsmarować równo na blaszce wyłożoną

papierem do pieczenia piec 180°C przez około 10-15 min. Tak upieczone ciasto przełożyć na ściereczkę, zdjąć papier zwinąć całość w roladę i odłożyć do wystygnięcia (należy zrobić to na ciepło, bo zimna może popękać). Po wystygnięciu posmarować wewnętrzną stronę serkiem, ułożyć łososa, posypać koperkiem i całość zwinąć. Zawijamy całość w folię spożywczą i wkładamy do lodówki. Zamiast łososa można użyć wędzonego tuńczyka, pieczone krewetki albo szynki konserwowej.

Lekka szybka sałatka wiosenna

Składniki:

miks sałatek świeżych
pomidorki koktajlowe
cebula czerwona
ziarenka słonecznika prażone
połudwiczki z kurczaka grilowane

Sos:

1/2 szklanki miodu
1/2 szklanki oleju (oliwa – według uznania)
1/2 szklanki soku z cytryny

Wykonanie:

Wszystko kroimy, mieszamy i polewamy sosem. Kurczaka możemy zastąpić grillowaną połędwiczką wieprzową, lub szynką parmeńską i serkiem gorgonzola, albo rokopól.

*Uśmiechnij się choć raz, za uśmiech nie zapłacisz!
Uśmiechnij się choć raz z uśmiechem ci do twarzy!*

Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego

Czy wiesz że został ustanowiony nie po to, by uczcić nasz język ojczysty, czyli naszą umiłowaną poprawną polszczyznę, tylko po to, byśmy wszyscy – na całym świecie – uświadomili sobie, jak wielka jest różnorodność i wartość języków ojczystych: regionalnych, narodowych, oficjalnych i nieoficjalnych, tych mających ogromny zasięg i tych użytkowanych tylko przez nielicznych.

Pamiętajmy, że dbając o język, chronimy kulturę i tożsamość kulturową. Przypada to święto 21 lutego i zostało ustanowione 17 listopada 1999 r. przez UNESCO jako upamiętnienie tragicznego wydarzenia, do którego doszło w 1952 r. w Dakce), która została później stolicą niepodległego Bangladeszu. Tego dnia zginęło pięciu studentów, domagających się nadania językowi bengalskiemu statusu języka urzędowego.

Pamiętajmy, że „Błąd w mowie jest jak tłusta i brzydka plama na fotografii matki, którą kochasz” (J. Korczak).

Że wciąż w ruchu są, jak małe listeczki brzeziny [...]

Tymi słowami mistrza Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego zapraszam Państwa do wiosennego już kącika rozrywkowego.

Czas świątecznych porządków, przygotowań, zakupów wymaga od nas dużo wysiłku, jesteśmy często przemęczeni (dodajmy do tego jeszcze przysłowiowe „przesilenie wiosenne”), zdenerwowani... Może (niekoniecznie) wieczorny relaks z „Trzcionką” dobrze nam zrobi?

(inf. wł.)

O 8 marca

Raz do lekarza kobieta wpada:

– Panie doktorze, niech mnie pan zbada...

– Pani się myli, jestem lekarzem weterynarzem!

Ludzi w ogóle ja nie przyjmuję...

– Panie doktorze – zwierzęciem się czuję:

Gdy rano wstanę niech mi pan wierzy:

biegam po domu jak kot z pęcherzem.

do pracy biegnę jako koń – kłusem,

jak mała czepiam się autobusu,

jak osioł jestem zapracowana,

jak wielbłąd jestem obładowana,

jak lwica bronię małżeńskiej cnoty.

– Kiedy wieczorem wracam z roboty.

I gdy już usnę, to mi nad uchem

mąż czule szepce: odpędź – tę muchę!

Ciekawostki geograficzne

– Długość granicy państwowej Rzeczypospolitej Polskiej wynosi 3511,49 km. Długość granicy z poszczególnymi państwami to: z Rosją – 232,04 km, z Litwą – 104,38 km, z Białorusią – 418,24 km, z Ukrainą – 535,18 km, Republiką Słowacką – 541,06 km, Republiką Czeską – 795,91 km, z Republiką Federalną Niemiec – 489,37 km. Długość granicy morskiej to – 439,74 km.

– USA od Rosji dzielą tylko 4 km – to odległość między wyspami Ratmanowa (Rosja) a Małymi Diomedami (USA) na Morzu Beringa.

– Mount Ewerest, najwyższa góra świata może z zapasem wypełnić Rów Mariański, największą głębię Ziemi.

– Afryka jest jedynym kontynentem leżącym na wszystkich 4 półkulach: północnej i południowej oraz wschodniej i zachodniej.

– Morze Martwe (433 m n.p.m.) obniża się ok. 1 metr co rok.

– Dunaj jest rzeką przepływającą przez największą liczbę państw: Niemcy, Austrię, Węgry, Słowację, Serbię, Bułgarię, Rumunię, Ukrainę, Chorwację i Mołdawię.

– Kontynenty poruszają się względem siebie w tempie zbliżonym do wzrostu paznokci u człowieka.

(inf. wł.)

PISALI O NAS

– Nowiny z dn. 25 stycznia 2022 r., s. 6. Pięć zastępów strażaków z OSP Woliczka, OSP Świlcza, OSP Trzciana i PSP Rzeszów wyjechało w niedzielę około godz. 18.00 do pożaru w miejscowości Woliczka niedaleko Rzeszowa. Pod nieobecność lokatorów zapalił się przydomowy garaż, w którym stały dwa samochody z czego jeden posiadał instalację LPG.

– Nowiny nr 37 z dn. 15 lutego 2022 r., s. 6. Art red. Andrzeja Płęsa pt. Kilkadziesiąt osób protestowało przeciwko budowie linii kolejowej przez Rudną Wielką, dotyczy jednej z planowanych nowych linii kolejowych przez Centralny Port Komunikacyjny. Linia ta ma połączyć Sanok z Łętownią pow. Leżajsk. Protestujący zarzucają bliskość linii do domów mieszkalnych, wyburzenia np. nowo wybudowanego stadionu sportowego z zapleczem. Byłaby to linia kolejowa dużych prędkości, Pendolino, ekspresów, pociągów towarowych itp. protest popiera Rada Gminy Świlcza. Konsultacje społeczne trwają.

PS. Zainteresowanych odsyłamy do artykułu.

– Nowiny z dn. 21.02.2022 r. „Włączcie mikrofony! Pogadajcie z nami! Burzliwe konsultacje społeczne w Świlczy w sprawie CPK”. Autor Andrzej Płeś, kolejny artykuł z tego cyklu. Ok. 140 mieszkańców Rudnej Wielkiej online i kolejnych 30 zgromadzonych w budynku szkoły w tej miejscowości uczestniczyło w piątkowych konsultacjach społecznych, dotyczących planowanych przez Centralny Port Komunikacyjny linii szybkiej kolei, które mają przebiegać także przez gminę Świlcza.

PISALI DO NAS

– „Trzcionka” robi furorę, wiele osób, które oglądały, zachwycone bogactwem treści i poziomem edycji. Gratuluję całej Redakcji!

(Alt)

– Szanowna Pani Redaktor. Otrzymałem od Pani piękny prezent. Pani Redaktor sprawiła mi wielką niespodziankę i ogromną radość. Chciałbym również serdecznie Pani pogratulować tej wspaniałej publikacji. Książkę o zabytkach Trzciany, a w szczególności

Trzcieńskim dworze (proszę wybaczyć mi ten regionalizm, być może tak się już nie mówi) zawiera wiele nieznanymi mi, ciekawymi informacjami. Została też pięknie wydana. Oczywiście nie tylko ja, ale i cała moja rodzina z przyjemnością przeczytała tę książkę. Książkę zaprezentowałem też przyjaciółom, a obecnie umieściłem ją na honorowym miejscu w mojej bibliotece. Dwór trzcieński, starodrzew w ogrodzie zawsze urzekał swym urokiem. Jako ciekawostkę powiem, że mój Tata jako mały chłopiec chodził tam do przedszkola. Serdecznie dziękuję Pani Redaktor za ten wspaniały, sentymentalny dla mnie prezent z piękną dedykacją. Jeśli Pani Redaktor pozwoli, chciałbym, jako wyraz podziękowania, przesłać Pani ze szczególną dedykacją dla Pani Redaktor mój ostatni, rocznicowy wiersz, który powstał na skutek inspiracji lekturą książki Pani autorstwa. Jeszcze raz dziękuję za pamięć i serdecznie pozdrawiam.

Radosław Nawrocki z rodziną

– Każda rocznica jest niezwykle ważnym świętem i wydarzeniem. Stanowi okazję do zrobienia oceny dotychczasowych osiągnięć Skłania również do refleksji, wspomnień, przemyśleń. To czas na wyznaczenie nowych celów zawodowych oraz tych prywatnych. Z okazji 25-lecia pracy redakcyjnej składamy serdeczne życzenia, gratulacje i wyrazy uznania. Życzymy sukcesów zawodowych, wytrwałości w realizacji zamierzeń oraz przede wszystkim zdrowia i wszelkiej pomyślności w życiu osobistym tego, by świętowany Jubileusz stał się powodem do zadowolenia, jak również bodźcem do dalszego działania.

M.S.

– Żadna gazeta o zasięgu wojewódzkim, okresie transformacji ustrojowej w latach 90-tych, a takie wówczas były wydawane na naszym terenie, nie była w stanie przekazywać informacji bliskich dla mieszkańców gminy i okolic. Dużym powodzeniem cieszyły się artykuły historyczne, ale też listy do redakcji, w których mieszkańcy publicznie poruszali nurtujące ich problemy. Trzeba wziąć pod uwagę, że nie istniał wtedy Internet. Ważną dla mnie sprawą było to, że ze strony władz nie było ingerencji w merytoryczne treści gazety. Dzisiaj wiemy, że niewiele czasopism powstałych na początku transformacji ustrojowej ostało się. Zaśługą redakcji „Trzcionki” i piszących

do gazety współpracowników w ciągu całego tego okresu jest to, że piśmo jest ciągle na rynku, mimo lepszych i trudniejszych okresów. Ja z okazji jubileuszu życzę samych najlepszych numerów kwartalnika i sprostaną oczekiwaniami czytelników.

Czytelnik J.C. z Rzeszowa

– 17 stycznia 1997 roku to dla „Trzcionki” bardzo ważna data. Wtedy wszystko się zaczęło – została zarejestrowana w Sądzie Powiatowym w Rzeszowie, a w marcu ukazał się pierwszy jej numer. Od tego czasu minęło 25 lat i na usta ciśnie się banalne, ale prawdziwe „aż nie chce się wierzyć”. A jednak przez ten czas w papierowym wydaniu czasopisma ukazała się niezliczona ilość informacji, reportaży, relacji z imprez i wydarzeń kulturalnych. „Gazeta” prowadziła przeróżne akcje, angażowała się w wydarzenia, zwłaszcza historyczne i rocznicowe, imprezy kulturalne o zasięgu lokalnym i regionalnym.

Z.L.

– 25 lat to szmat czasu (1997-2022). Nie tylko „Trzcionka” zmieniała się systematycznie, ale i ludzie, którzy ją tworzyli. Przez naszą redakcję przewinęła się masa osób. Jedni byli z nami dłużej, inni krócej, wszyscy jednak przyznają, że była to niezapomniana „przygoda z dziennikarstwem”. „Trzcionka” chyba jednak nie urodziła się przez przypadek. Nie ma takich cudów, jakichś niesamowitych zbiegów okoliczności. Ale z drugiej strony musiało tak być, bo prawdziwa historia nie znosi próżni. W marcu 1997 r., gdy w punktach sprzedaży pojawił się pierwszy numer „Trzcionki”, nawet przez chwilę nie myślałam, że po latach piszę jeszcze, ba, nie miałam żadnego przeczucia, sygnału, że ona stanie się sprawą mej osobistej satysfakcji.

D.J.

Od Redakcji

O historii „Trzcionki”, o tym co się działo w ciągu tych 25 lat, ile tym w czasie wydaliśmy numerów, ile stron zapisaliśmy, ilu ludzi przewinęło się przez redakcję – pisaliśmy w specjalnym dodatku. Dziękujemy tym wszystkim, którzy co kwartał sięgają po nasz tytuł, a także codziennie odwiedzają nas na gminnej stronie oraz w Internecie. Dziękujemy za zaufanie, za to, że dzielicie się z nami swoimi troskami i radościami życia codziennego. Istniejemy dla was i dzięki wam.

Zofia Dziędzic

Gminne inwestycje

Otwarcie Biblioteki w Bratkowicach

Otwarcie Gminnego Klubu Seniora oraz Gminnej Biblioteki w Trzcie

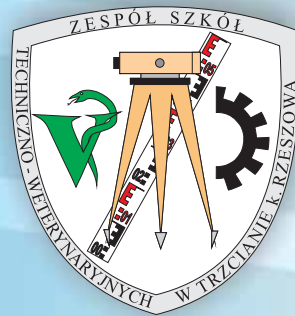
Szkoła Podstawowa w Trzcie po remoncie

Gminne wydawnictwa

ZESPÓŁ SZKÓŁ TECHNICZNO-WETERYNARYJNYCH im. BOHATERÓW WESTERPLATTE w Trzcianie k.Rzeszowa

OFERTA NA ROK SZKOLNY 2022/2023

Liceum Ogólnokształcące
pożarnicze z ratownictwem medycznym
Szkoła pod patronatem Komendy Miejskiej
Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie

Liceum Ogólnokształcące
ze specjalnością jazda konna - jeździectwo

Technik Weterynarii
ze specjalnościami hipoterapia, pszczelarstwo

Technik Hodowca Koni
ze specjalnością jeździectwo

Technik Usług Fryzjerskich
ze specjalnością kosmetyka ciała

Technik Geodeta - klasa patronacka
wydziału geodezji WSIE w Rzeszowie

Technik Żywnienia i Usług Gastronomicznych
ze specjalnością cukiernictwo

Technik Budownictwa
ze specjalnością projektowanie i wykonawstwo
wnętrz - inteligentne domy

Technik Inżynierii Środowiska

Technik Architektury Krajobrazu

Branżowa Szkoła I stopnia

Kucharz

Fryzjer

Betoniarz - zbrojarz

**Zaoczna /bezpłatna/ Szkoła Policealna
dla dorosłych**

Technik Weterynarii

Technik Usług Kosmetycznych

Technik Geodeta

Technik Bezpieczeństwa i Higieny Pracy

**LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
KLASA JEŹDZIECKA**

PORTUGALIA

HISZPANIA

3-tyg. wyjazdy zagraniczne

W szkole rozpoczyna działalność

Związek Strzelecki "Strzelec"
- sekcja ułanów

Kursy

technik weterynarii:

- groomingu, terrarystyki, masażu koni

technik usług fryzjerskich:

- koloryzacji włosów, nowoczesnej stylizacji
włosów, przedłużania i zagęszczania włosów,
stylizacji paznokci, przedłużania i zagęszczania
rzęs, makijażu wieczorowego

technik żywienia i usług gastronomicznych:

- obsługi kelnerskiej, barmański, baristy,
carvingu, dekoracji ciast i tortów

liceum ogólnokształcące:

- strażaka-ratownika, płetwonurka

